

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 7 / Sayı 85 / 31 Ağustos-15 Eylül 1989 / 2.50 DM

Yaz Atılımı başarılı

SÖMÜRGEÇİLERİN ÇÖKÜŞÜ SÜRÜYOR

12 Eylül faşizmi 9. yılını geride bıraktı

12 Eylül 1980 yılında iktidara el koyarak Kürdistan ve Türkiye halklarının tarihindeki en karanlık dönemlerden birini açan 12 Eylül faşist cuntasının işbaşına gelişinin üzerinden 9 yıl geçti. 12 Eylül cuntası 10. yılına, yalnızca devrimci-demokratik çevreler değil, çeşitli burjuva çevrelerce dahi tartışılıp mahkum edilecek kadar yıpranmış ve teşhir olmuş olarak girdi.

Evet, 12 Eylül 1980 yılında faşist darbeyi gerçekleştirenler çok büyük iddialarla gelmişlerdi başa. "Anarşi, terör, bölücülük, ekonomik çöküş, parlamento bunalımı vb.", "ülkeyi" yıkımın eşiğine getirmiş ve onlar da "vatan kurtaran aslanlar" olarak bir kez daha orduyu devreye sokmuşlardı. "Anarşi, terör" dedikleri Türkiye devrimci-demokratik hareketi ve "bölücülük" diye adlandırdıkları Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin kökünü kurutacak; Türkiye ve Kürdistan'da "İstikrar" adını verdikleri katıksız bir faşist diktatörlüğü hakim kılacak; "70 sente muhtaç" hale gelmiş ekonomiyi düze çıkaracak ve tabii bu arada Ortadoğu'nun emperyalizmin dikensiz gül bahçesi haline getirilmesi için de ellerinden geleni esirgemeyeceklerdi! 9 yıl boyunca bütün bu iddiaların gerçekleştirilmesi için Türkiye ve Kürdistan halkları üzerinde az baskı, katliam ve sömürü uygulanmadı ve yine, Ortadoğu halklarının başına az çorap örülmedi. Bütün bu konular çokça işlendiği için yeniden açmayacağız; ama 12 Eylül cuntasının 10. yılına girdiği bugün içinde bulunduğu durumu kısaca belirtmek istiyoruz.

Bugün sömürgeci Türk devleti tarihinin hiçbir döneminde yaşamadığı kadar ağır ve çözümsüz bir bunalımı yaşıyor. Bu bunalım, siyasal alandan ekonomik alana, askeri alandan sosyal alana, moral değerler alanından kültürel alana kadar her alanda yaşanan bir bunalımdır. Ve daha önceki bunalımlardan farklıdır; devletin topyekün bunalımıdır; bir rejim bunalımıdır. Ve çıkışı yoktur. Daha önceki bunalım dönemlerinde, Türk devleti çözüm gücü olarak gördüğü orduyu devreye soktu her seferinde ve kısmi de olsa bazı sonuçlar alarak ömrünü uzatma gücünü gösterdi. Ama 12 Eylül faşist darbesinin iflası ile birlikte bu yolun çözümsüzlüğü de artık en sıradan insanlara varıncaya dek kafalarda açıklık kazandı. Çünkü 12 Eylül darbesi elindeki tüm kozları kullandı, ancak tükenişi hızlandırmaktan öteye sonuç alamadı. Bugün geline aşamada Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi ulaştığı boyutlarla yalnızca Kürdistan'ın kurtuluşunu değil, TC'nin sonunu da yakınlaştırmaktadır. Mücadelemizin açtığı olumlu zemin üzerinde Türkiye'de devrimci-demokratik muhalefet her geçen gün daha da gelişmektedir. Türk ekonomisi, Kürdistan'daki savaşın da etkisiyle çökmüş; enflasyon %140'lara ulaşmış, yatırımlar durmuştur. Türkiye siyasal arenası büyük bir yozlaşma, aşınma ve çözümsüzlük içindedir; politika hiçbir zaman olmadığı kadar ayağa düşmüş; politikacılar halk üzerindeki saygınlık ve otoritelerini önemli oranda yitirmektedirler. Dış politika da tam bir çıkmaz ve tecrit süreci yaşanmaktadır. Toplumsal çürüme, kültürel yozlaşma, moral değerlerden uzaklaşma had safhadadır. Bütün bunlar, 12 Eylül'ün sonunun TC'nin de sonu olacağını ve bu sonun hızla yaklaştığını göstermektedir.

Evet, 12 Eylül faşizmi 10. yılına bu koşullarda girdi. Her taraftan; "Doğu elden gidiyor", "devlet batıyor" cıgıllıkları ayyuka çıkmaktadır. 12 Eylül faşizmi geniş çevrelerce yargılanmaktadır. Tek çıkış yolunun devrim olduğu gerçeği, git-tikçe daha geniş çevrelerce kabul görmektedir. Denilebilir ki, 12 Eylül faşizminin bir tek olumlu sonucundan bahsedilecekse, o da her türlü sahte çözüm-çıkış yolunu iflas ettirerek, devrimin gelişme koşullarını sonuna kadar açmış olmasıdır. Türkiye halkı bugün tarihinin hiçbir döneminde olmadığı kadar bu şanslı yakalamıştır.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi 12 Eylül faşizminin iflasında en büyük rolün sahibidir. 12 Eylül faşizmi ile birlikte sömürgeci Türk devletini de tarihe gömmenin onuru da yine bu mücadelenin olacaktır. Bu gerçek, bugün her zamankinden daha fazla aydınlık ve gözler önündedir. 10. yıl, 12 Eylül faşizminin daha da çok yargılanıp mahkum edildiği bir yıl olacaktır.

—Kahrolsun sömürgeci-faşist Türk egemenliği!
—Yaşasın Kürdistan ve Türkiye halklarının enternasyonalist dayanışması!

Ulusal kurtuluş savaşımız, Bahar Atılımı ile birlikte kazandı. İvmeyi devam ettiriyor. Türk sömürgecilerinin tüm çabalarına rağmen, yayından boşalmış bir ok gibi, savaşımız emin ve sağlam adımlarla hedefine her geçen gün daha da yaklaşıyor.

Türk sömürgecileri, ulusal kurtuluş savaşımızın gelişimini engellemek için bugüne kadar görülmemiş bir yığınağı gerçekleştirdiler. Yüzbinlerce sa-yıdaki birliklere ek olarak, onbinlerce yeni güç, Kara ve Hava Kuvvetlerinin kullandığı silahlarla birlikte Kürdistan'a aktarıldı. Türkiye metropolünde ko-

numlandırılmış olan binlerce özel tim elemanı da Kürdistan'a takviye birlikler içerisinde gönderildi. Bütün bu yığınağa rağmen, sömürgecilerin en çok yüklendiği Şırnak ve Cudi Dağı'nda eylemlerimiz kesintisiz olarak devam etti.

Türk sömürgecileri, basın yoluyla da sansasyona girişerek Cudi Dağı'nda büyük bir operasyon başlattıklarını duyurdular. Kara ve Hava Kuvvetlerinin kullanıldığı operasyonda, savaş uçakları ile helikopterler dağı sürekli olarak bombaladılar. Kara birliklerini dağın yamaçlarında hareket ettiren sömürgeciler, havadan yaptıkları bom-

balamayla sonuca gitmeye çalıştılar. Sömürgecilerin, "Operasyonlar bütün yoğunluğuyla devam ediyor. Eşkiya Cudi'den temizlendi" biçiminde açıklama yaptığı günlerde Cudi Dağı'nın Şırnak kesiminde sömürgeci birliklere karşı gerçekleştirilen iki ayrı pusuda çok sayıda düşman askeri öldürüldü, bir o kadarı da ağır bir şekilde yaralandı.

Şırnak'ın yanısıra bütün Botan alanı başta olmak üzere Van, Kars, Ağrı, Bingöl, Urfa ve Mardin alanlarında ulusal kurtuluş savaşımız hızını bu dönemde de devam ettirdi. Bu alanlarda gerçekleştirilen bir dizi eylem ve meydana gelen muharebelerde, Türk sömürgecileri ağır kayıplar verdiler. Yaygın savaş, Türk sömürgecilerinin tüm gücünü kullanarak başlattığı karşı saldırının bir kez daha boşa çıktığını ve ulusal kurtuluş mücadelemizin daha gelişmiş mevzilere ulaştığını göstermektedir.

F. Almanya-PKK

Davası başlıyor

Federal Almanya'da çoğu iki yıla yakın olmak üzere uzun süredir tutuklu bulunan Kürdistanlı yurtsever politikacıların yargılanması'na başlanıyor. Eylül ayı başlarında bir açıklama yapan Düsseldorf Eyalet Yüksek Mahkemesi, Almanya-PKK Davası'nın 24 Ekim'de başlayacağını açıkladı. Tutuklu 14 Kürt politikacısı Federal Alman Anayasasının 129 a maddesinden "yargılanacak", bir süre önce salıverilen iki yurtsever ise tutuksuz "yargılanmak" üzere 129 a maddesinin kapsamı dışında tutuldular.

Alman emperyalistleri milyonlar dökerek özel olarak hazırladıkları Düsseldorf'taki bir mahkemede davayı ele alacaklar. Davalar öncesinde, yurtsever Kürdistanlıların tutuklulara sahip çıkmasını engellemek ve dayanışma hareketini zayıflatmak için Alman emperyalistleri baskılarını daha da yoğunlaştırmaya başladılar.

Alman emperyalistleri, yurtsever politikacıları mahkum etmek için sahte şahitler örgütler ve savunma hazırlıklarını engellemek için ellerinden geleni yaparlarken, yurtsever tutuklular dışarıya ulaştırdıkları çeşitli mektuplarında, mahkemeyi Alman emperyalizminin yargılandığı bir platforma dönüştürmekte kararlı olduklarını ve bunu başarmaklarını açıkladılar.

ERNK ile Dayanışma Kampanyası'na güçlü katılım için görev başına!

Her yıl yapılan geleneksel ERNK ile Dayanışma Kampanyası bu yıl 1 Ekim-30 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilecektir.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini maddi olarak beslemek ve ulusal kurtuluşçu örgütlenmeyi güçlendirmek amacıyla gerçekleştirilen ERNK ile Dayanışma Kampanyası bu yıl artan bir anlam ve önem taşıyor. Ulusal kurtuluş mücadelemizin Bahar ve Yaz atımları ile kaydettiği büyük gelişmeler bir yandan halkımızın umutlarını daha da canlandırır ve en ücra köşelerdeki insanlarımızı da geniş bir sempati ağı yaratırken diğer, yandan da savaşın ulaştığı boyutlar daha fazla destek ve katılımı kaçınılmaz hale getirmiştir. Savaşın giderek kapsamlı ve yüksek boyutlara ulaştığı dikkate alındığında bu desteğin önemi daha da açığa çıkmaktadır.

ERNK ile Dayanışma Kampanyası'nın bu yılki anlamını güçlendiren bir diğer öge de ERNK Avrupa Örgütü I. Kongresi'nin yakın geçmişte başarıyla gerçekleştirilmiş olmasıdır. I. Kongre çözümlemeleri temelinde alınan kapsamlı kararlar ve yurtsever çevrelerde yaratılan güçlü etki bu yılki kampanyanın daha örgütlü daha güçlü ve daha yaygın geliştirilmesi gereğini de birlikte getirmektedir.

Bu gerçekler temelinde, yeni bir kampanyaya yönelirken, tüm ERNK örgütlerini, çalışanlarını, taraftarlarını; tüm yurtseverleri ERNK ile Dayanışma Kampanyası'na en güçlü katılımı gerçekleştirmeye çağırıyoruz.

Kampanyamız, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni örgütlenme faaliyetlerimizde bir dönüm noktası olmalı; örgütlerimizi güçlendirme ve daha geniş çevreleri örgütlemeye ileri adımlar atılmalıdır!

Kampanyamız, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini maddi olarak desteklemede dönemin gereklerine ve ihtiyaçlarına denk düşen boyutlara ulaşabilmelidir!

Kampanyamız, ortaya çıkardığı güçlü ürünlerle ulusal kurtuluş mücadelemizin her türden düşmanlarına güçlü bir şamar vurmali; ulusal kurtuluş mücadelemize halk desteğinin görkemli bir kanıtı olabilmelidir!

Tüm bu hedeflere ulaşmak ve ERNK ile Dayanışma Kampanyası'nı güçlendirmek için haydi görev başına!

"... Beni hastaneye kaldırırlarsa —ki, kaldıracaklar— eylemimi devam ettireceğim. Bu konuda kuşkunuz olmasın. Bana güvenin" diyordu, ölüm orucunda yanında bulunan arkadaşlarına. Gerçekten de öyle yaptı; hastaneye kaldırdılar; yapılan tüm müdahaleleri teredütsüz reddetti. Ve yaşam için, içinde bulunduğumuz karanlıkları aydınlatmak için ölümü kucakladı; 15 Eylül'de ölümsüzler kervanına katılarak, sonsuz aydınlıklara kanat çırpı.

Bizden biri olan; bizimle amaç birliği yapan; aynı acıları, aynı umutları, aynı sevinçleri birlikte yaşadığımız bu büyük devrimciyi elbette birkaç sözle anmak yeterli değil. O'nun devrimci mücadelesini ve komünist kişiliğini gerçek anlamda yansıtmak da pek kolay olmayaacaktır bizce. O'nun anısına yakışacak, O'nun gerçek komünist kişiliğini sözcüğün gerçek anlamıyla dile getirecek bir anma yazısının zorunluluğu bilinciyle, O'nu anlatırken yetersiz kalmaktan korkuyoruz. Çünkü, ölümsüzleşen böyle kişilikleri dile getirmek, büyük sorumluluk ve dikkat isteyen görevlerdendir. Aynı zamanda, onları anmak, onları anlamak, onların gösterdiği yolda yürümek, onların uğrunda ödümleri amaçlarını gerçekleştirmek savaşını vermek ve gerçekleştirmek de, onların sağ kalan arkadaşlarının, yani bizlerin en asal ve ertelenmez görevidir.

Devrimci yaşamında yaptıklarıyla ve kişilikleriyle yarattıkları değerlere sahip çıkmak, onları yaşatıp sürdürmek kadar önemli olan başka bir şey de; onların bize yol gösteren ve örnek olan yönleridir.

Her yönüyle bize örnek olan, değerli yaşamını halkımızın ve Partimizin bağımsızlık ve özgürlük kavgasında, zindanlarda insanlık onurunu kurtarmak için seve seve feda eden PKK'nın seçkin kadrosu yoldaş Akif YILMAZ, Kürdistan'ın Kars ili, Ardahan ilçesi, Beşiktaş köyünde, 1956'da bilinmeyen bir günde, güzel ama çirkefleştirilmek için her yola başvuru olan dünyamızda Kürt bir ailenin oğlu olarak doğdu. Henüz dünyamızda olup bitenden habersizdi, hangi koşullarda ve ortamda doğduğunu bilmiyordu. Ailesi ve akrabalarını doğuşu ile sevince boğarken, geleceğin koşul ve olgularının kendisine ne hazırladığının ayırımında olmadan tüm safılığıyla yaşamını sürdürdü.

Daha başka olay ve olgular da O'nu az şaşırtmıyor, yeni yaşam biçimlerini saptıyor, insanlar arasındaki sosyal ayrımları, ekonomik ve siyasi eşitsizlikleri görüyor, nedenlerini öğrenmeye çalışıyordu. En çok da dik-

AKİF'İ UNUTMADIK

katini çeken, çevresindekilerin ezici çoğunlukta Kürt oluşları ve hepsinin ana dilleri Kürtçe olduğu halde resmi dilin Türkçe oluşuydu. Bu asimilasyoncu, sömürgeci politikayı bir türlü kabullenemiyordu.

Sömürgeci eğitim kurumlarında kendisine öğretilenlerden kuşku duyuyor, verilmiş istenen kişiliği benimsemiyordu. Bu çelişkiler yumağı içinde tüm bu olay ve olguların "neden" ve "niçin"lerini araştırıp öğrenmeye çalışıyordu.

Daha lise sıralarında olgun ve ağırbaşlı kişiliği ve zekiliğiyle dikkati çekmiş, çevresinde sevilen ve sayılan bir kişilik olmuştu. Türkiye ve Kürdistan'da pekişen gençlik hareketleri O'nu da etkilemiş; bu devrimci atmosfer O'nu da içine almış, tartışmaları dinlemiş, okumuş, öğrenmiş, tartışmalara katılmış; düşünce ve kişiliğiyle çevresini etkilemeye başlamıştı. Ülkenin nesnel koşulları ve tarihsel olgular giderek O'nun düşüncelerinin olgunlaşmasını sağlıyor ve biçimlendiriyordu.

İçerisinde bulunduğu tarihsel dönem ve ülkemizin somut koşullarının yarattığı sorumluluk ve dayattığı görevin bilinciyle, Kürdistan Devrimcileri henüz ideolojik grup aşamasındayken, Akif ilişkiye geçmiş ve tüm enerjisiyle proleter devrimci mücadelede kendisine yakışan yerini almıştı. Başta, bulunduğu yörede Kürdistan devriminin gelişip güçlenmesi için çok yönlü etkinliklerde bulunmuş ve birçok değerler yaratmıştır. Akif yoldaşın daha çok çalıştığı bölgeler, başta Kars olmak üzere, Kuzey yöreleridir.

Akif yoldaş PKK Hareketinin ideolojik gruplaşması (1976) ve Partileşme süreci ile birlikte, Hareketimizin tüm sürecini bizat pratik mücadele içinde yer alarak yaşamış; pratik içinde pişmiş ve çelikleşmişti. O, sadece okuyarak değil; yaparak ve yaşayarak pratikte devrimci

düşünceleri kavramış ve özümsemiştir. Partimizi kavrayışı da bu temeldedir. Bu nedenle O'nun kişiliği ve yaşamı tam anlamıyla bir PKK'li kişilik ve yaşamdır.

Akif yoldaş, Parti saflarında çeşitli düzeylerde görevler aldı. Son görev yerleri Diyarbakır ve daha sonra Mardin oldu. Diyarbakır'a 1979'un son aylarında gitti; Bölge Komitesi Sekreterliği görevini yaptı. Daha sonra Diyarbakır yerel komitesinde gençlik sorumluluğu yaptı. 1980 Nisan'ında Partinin talimatı üzerine Mardin'e gitti.

Burada O'nu anarken, O'nu çok üzen ve asla unutamadığı bir olaya değinmeden geçemeyeceğiz. Olay, çoğumuzun bildiği Mazlum DOĞAN'ın cezaevinden kaçırılması olayıdır.

Önderimiz Mazlum DOĞAN, cezaevi çöplüğü içinde kendisini kamufle edip dışarı çıkarılacak, çöplüğün döküldüğü yerde O'nu kaçırmakla görevlendirilen kişiler, askerleri etkisiz hale getirip, arkadaşı alacaklardı. Ne var ki, bu kaçırma eylemi başarısızlıkla sonuçlanıyor ve Mazlum yoldaş çöplüğün döküldüğü yerde askerler tarafından yakalanıp, geri cezaevine konuluyordu. Eylemle görevli kişiler ise, olay yerinde bir dolmuş görüyorlar ve içindekileri polis zannedip tuzak olasılığını düşünerek eylemi gerçekleştirmeden geri dönüyorlardı.

İşte, eylemi gerçekleştirmekle görevlendirilenlerden biri de Akif yoldaşı. Bu olayın ezikliğini düşünceye kadar duydu ve kendini asla affetmedi. Bazen şöyle diyordu: "Eğer ben bilseydim ki, kaçırılan kişi Mazlum'dur; orada öleceğimi de bilsem yine giderdim." Ama burada şunu belirtmek istiyoruz: Bu eylemin başarısızlığında en az sorumluluğu bulunan bir kişi varsa, kuşkusuz o da Akif yoldaştır. Bunu, Akif arkadaş şehit düştüğü için söylemiyoruz; O yaşarken de bunu biliyorduk, ama, o

**Örsün üstünde ses ve ateş
Yalımları 38 canlı
Ayakları çıplak, göğüsleri yarık
Yaralarına inanç basmışlar
Gülümseyerek taşıyorlar
İşkencenin izlerini ve acıyı
Kulaklarında yüzyıllar boyunca
Ezilmişlerin ağıtları!
Doğa suskun
Türküler acılı
Dağlarda yankılanıyor
Diyarbakır'da koğuşlardan
Hücrelerden taşan, yayılan
Kor gibi öfke
Diyarbakır suskun
Acı, zehir gibi
Öfke çağıl çağıl
Ve efendilerin iğrenç gülüşleri
Dişleri, işkenceleri, zindanları
Darağaçları
Ve şimdi Diyarbakır'da
Büyür binlerce yılın
Hıncı kavga için**

zaman söylemek pek anlam ifade etmezdi. Eğer kendisine, kaçırılacak kişinin önemi yeterince kavratılmış olsaydı, Akif yoldaş tüm tehlikeyi göze alıp eylemi gerçekleştirecekti; buna inanıyoruz. Kaldı ki Akif yoldaş Diyarbakır'ı en az tanıyan kişiydi. Bu büyük suç, o zaman Akif yoldaş Bölge Sekreteri olduğu halde, O'ndan habersiz eylemi planlayan, O'na, ancak eylem saatinde eyleme gönderdiklerinde yetersiz bilgi veren ve sonradan da ihanet eden iki unsurdur.

Akif yoldaş, 2 Mayıs 1980'de Mardin'den Diyarbakır'a bir görev için gitti. Ancak Diyarbakır'daki tutuklama ve çözümler için yapılan operasyonda düşman eline geçti. Sorgulamasında Harekete bağlılığını inkar etmedi, kötü duruma düşmedi, düşmana teslim olmadı. Akif yoldaş PKK'ye çok bağlı, dürüst, küçük-burjuva anlayışından arınmış proleter bir kişiliğe sahipti. Üstün devrimci kişiliği, devrimci bilinci ve devrimci gururu vardı.

Bir gün, Akif yoldaş Komite'de gençlik temsilcisi iken, bir Parti görevlisi denetlemek amacıyla O'nun çalışmalarını izledi. Durumu denetleyici arkadaşın çok hoşuna gitmişti. Övgüsünü sözcüklerle dile getiriyordu: "... Mükemmel, böyle devam ederse gençlik içinde kısa sürede epey sayıda kadro yetiştirir." Gerçekten de Akif yoldaş çalışmalarında hep karardı. Akif yoldaşın özelliklerinden biri de, alçakgönüllü, insanı seven ve sayan bir kişiliğe sahip oluşuydu.

Akif'in özelliklerini, O'nunla yaşayan, onunla çalışan, O'nu tanıyanlar daha iyi bilir. Cezaevinde de devrimci kişiliğinden asla taviz vermedi. Teslimiyet onu çok üzüyor ve çok düşündürüyordu. Hep düşünceliydi. Bu karanlığa aydınlık ve duruma çözüm arıyordu. Bir işaret O'nu harekete geçirmeye yeterdi.

Mahkemelerde de üzerine düşeni yaptı. Partiyi savundu ve davaya, tüm engellere rağmen, sahip çıktı. Kendisi tarihsel sorumluluğun ve içerisinde bulunduğumuz sürecin bilincindeydi. O'nu üzen ve düşündüren teslimiyetli kırmak için, 14 Temmuz'da M. Hayri DURMUŞ ve Kemal PİR yoldaşların önderliğinde başlayan ölüm orucu eylemine ikinci gün hemen katıldı. O an O'nun yüzünü görmeye değdi. Eylem kararı O'nu değiştirmişti; pırıl pırıl aydınlık bir yüzde gözleri ışıltılı parlıyordu. Hücreden çıkarken battaniyesi koltuğunda, kendisinden son derece emin ve dik yürüyordu. Sanki eyleme değil de düğüne gidiyordu.

Evet, teslimiyet O'na çok ağır geliyordu. Bu duygularını, ölüm orucunun son günlerinde, ölüm orucunda bulunan ve 1981 direnişinde en son teslim olan grupta bulunan bir arkadaşına, "Bakın, nasıl oldu bilmiyorum... Öyle yapmamalıydım, nasıl oldu da sizi yalnız bıraktım. Bu durumu bir türlü unutamıyorum. Kendimi affedemiyorum" diye seslenerek dile getirmişti.

Aslında uzun söz gerek yok. O'nun ölüm biçimi bize her şeyi açıklamaktadır. O, yaşam bilinciyle ve ölüme seve seve gidişleriyle her şeyi pratikle özetledi. Değerli yaşamını mücadeleye katmıştı. Ve karanlıkta bize ışık gibi yol gösterdi. O'na ve tüm şehitlerimize layık olmak, ancak onların mücadelesini devam ettirmek ve dalgalandırdıkları bayrağı daha da yükseltmekle mümkündür. Onlar bizim yüz akımız, parlayan güneşimiz, mücadelemizin esin kaynağı ve kahramanlarımızdır. Onlara layık olmaya, mücadelelerini daha da yükseltmeye söz veriyoruz ve and ediyoruz.

**Diyarbakır
Zindanından yoldaşları**

YAZ ATILIMI BAŞARILI / SÖMÜRGEÇİLERİN ÇÖKÜŞÜ SÜRÜYOR

HAKKARİ

Hakkari şehir merkezine yönelik olarak gerçekleştirilen baskının ardından, alanda savaşın boyutu daha da gelişmeye ve hızlanmaya başladı. Bu süreçte Hakkari merkez ve merkeze bağlı alanlarda sömürgeci birliklere karşı son derece başarılı eylemler gerçekleştirildi. Eylemler kitlelerde büyük bir etki bırakırken, ARGK saflarına katılmanın boyutunda da bir yükselmeye yol açtı.

Hakkari'nin Depin köyü yakınlarında bulunan ve Türk sömürgeci devletine ait olan bir şantiyeye baskın gerçekleştirildi. Şantiyede bulunan ajanlardan biri öldürülürken, biri de ağır bir şekilde yaralandı. Şantiyede bulunan 6 aracın yanısıra tüm şantiye de ateşe verilerek yakıldı.

Bu eylemin yanısıra alanda köy toplantıları ve askere alma çalışmaları hızlandırıldı. Yoğun eylemlik, kitlelerin ulusal kurtuluş mücadelemize katılım ve desteklerinin daha da hızlanmasına yol açtı. Hakkari merkeze bağlı köylerde ARGK gerillalarının yoğun bir şekilde sürdürdükleri köy toplantıları sonucunda onlarca genç ARGK saflarına katıldı. Hakkari merkeze bağlı Üzümlü, Bercelan ve Çarçel yaylalarına düzenlenen baskınlarla, köylülerle toplantı yapıldı. Toplantılar sonunda Üzümlü'den 10, Bercelan'dan 12 ve Çarçel'den 12 genç ARGK saflarına alındı.

Hilal kasabasına bağlı Veysibaba yaylasına baskın düzenleyen ARGK gerillaları, burada düşmanla işbirliği yapan ve mücadelemize karşı suç işlemiş olan bir kadın ile oğlunu cezalandırdılar.

ŞIRNAK

15 Ağustos günü, düşmanın aldığı olağanüstü tedbirlere rağmen, Şirnak şehir merkezine ARGK gerilla birlikleri 3 ayrı koldan baskın eylemi gerçekleştirdiler.

Türk sömürgecilerinin günler öncesinden başlayarak, özellikle de şehir merkezinde yoğunlaştırdıkları güvenlik önlemlerine rağmen, halkımızın ulusal kurtuluş savaşı tarihinde anlamlı bir gün olan 15 Ağustos'ta ARGK birlikleri Şirnak şehir merkezine baskın düzenleyip halkımıza anlamlı bir mesaj daha verdiler.

Şirnak, Türk sömürgecilerinin olağanüstü tedbirlere başvurduğu alanların başında gelmektedir. Botan'a yönelik savaşın merkezi haline getirilen Şirnak'ta Türk sömürgecileri, tugay düzeyinde bir gücü de konumlandırmaktadırlar. Bu gücün yanısıra, özel tim ve Alihan Tatar adlı çete odağına bağlı koruculardan bir güç de Şirnak şehir merkezinde bulunmaktadır.

Bu düzeyde yoğun güç konumlandırılmasının yanısıra, 15 Ağustos öncesinde birlikler, ARGK'nin olası eylemlerine karşı alarma geçirildi. Düşmanın bu yoğun tedbirlerine rağmen, ARGK gerillaları 15 Ağus-

tos akşamı Şirnak şehir merkezine yönelik olarak üç ayrı koldan baskın gerçekleştirdiler.

Üçer merkezini denetim altına alan ARGK gerillaları, özel tim binasına otomatik silahlar ve roketatarlarla saldırdı. 15 dakika boyunca aralıksız bir şekilde devam eden ateş karşısında özel tim birlikleri kırıpdama olanağı bile bulamadı. Gazetemize ulaşan haberlerde, eylemde onlarca özel tim elemanının öldüğü veya yaralandığı bildirilmektedir.

Şehir merkezinde yaygın pulama yapan ve bildiri dağıtan ARGK gerillaları, duvarlara da ulusal kurtuluş savaşımızla ilgili sloganlar yazdılar. Ayrıca, Kaymakam Çeşmesi mevkiinde ERNK bayrağını göndere çekerek, eylemlerini sonuçlandırdılar.

Şirnak'a 5 km mesafede yol yapımında kullanılan ve TC'nin resmi kuruluşlarına ait bir kamyon yakılarak imha edildi.

Bu eylemin ardından ARGK gerilla birliği bu kez polis gücüne karşı bir pusu gerçekleştirdi. Şirnak'a 2 km mesafedeki Kurt Mağarası mevkiinde Bölge Trafik Müdürlüğü'ne ait araç pusuya düşürüldü. Araca yönelik olarak açılan çapraz ateş sonucu 1 polis yaralandı.

Eylem yerinin, şehir merkezine yakınlığı nedeniyle sömürgeci güçler takviye birlikleri gönderdiler. Takviye birliklerin gelmesi üzerine ARGK birlikleri ile düşman gücü arasında çatışma çıktı. Çatışmada düşman birliğine birçok ölü ve yaralı verildi.

23 Ağustos'ta Şirnak'ın Dereler mevkiinde sömürgeci ordu birlikleri ile ARGK gerillaları arasında çatışma çıktı. Çatışmada düşman birliği 2 ölü ve birçok yaralı verirken, ARGK birliği kayıp vermeden çatışmadan çıktı.

Şirnak'ın Cudi Dağı mevkiinde sömürgeci ordu birliğine karşı bir pusu gerçekleştirildi. Sömürgecilerin büyük bir güçle başlattıkları operasyonların bütün hızıyla devam ettiği anda gerçekleştirilen bu pusu eylemi, sömürgeci orduda büyük bir şok yaratırken, halkımızın da ARGK birliklerine olan güvenini daha da arttırdı.

Sömürgeciler kayıplarını 3 asker ölü biçiminde açıklamalarına rağmen, yöreden gazetemize ulaşan haberlerde ölü sa-

yısının açıklanan sayının 4-5 katı olduğu bildirilmektedir. Eylemde ağır bir şekilde yaralanan askerlerin bir kısmının yolda ve hastanede öldüğü de bildiriliyor.

Sömürgeci ordu birliğine karşı gerçekleştirilen diğer bir eylemde ise onlarca düşman askeri öldürüldü, bir o kadarı da ağır yaralandı.

Şirnak şehir merkezine yakın bir mesafede gerçekleştirilen eylemde pusuya düşürülen düşman birliğine roketatarlarla

salındı. Şirnak'ın çıkışına pusu kuran ARGK gerilla birliği, düşman birliğini yoğun ateş altına alarak, kurşun yağmuruyla tuttu. Açılan ateş sonucunda onlarca düşman askeri öldürüldü, birçoğu da yaralandı.

Şirnak Kömür Ocakları ile şehir merkezini birbirine bağlayan karayolu üzerine önceden döşenmiş olan mayına çarpan traktör tahrip olurken, traktörü kullanan bir işbirlikçi de ağır yaralandı.

ARGK gerillalarının ülke kaynaklarımızın tahrip edilmesini engellemek için yoğunlaştırdığı çabaları boşa çıkarmak isteyen sömürgeciler, işbirlikçi ajanlarını devreye koymaya başladılar. ARGK'nin yaptığı mayınlama eylemi, bu işbirlikçilerin ülke kaynaklarımızın sömürülmesine yönelik sömürgecilerin hızlandırdığı çabalara desteklerini kesmeye yöneliktir. Bu eylemler de beklenen etkisini göstererek sömürgecilerin girişimlerini boşa çıkarmaktadır.

Kavucu köyü yakınlarında Sirt-Şirnak yolu üzerine döşenen mayına basan 1 üstegmen ağır bir şekilde yaralandı. ARGK mayınlama timinin daha önce yola döşediği mayına basan düşman subayı ve operasyon timi büyük bir korku içinde kaldı.

Kocağlı, İnceler ve Kavucu köylerine baskın düzenleyen ARGK gerilla birliği bu köylerdeki ilkokulları ateşe vererek yaktı. 1 Eylül'de düzenlenen baskınlar ardından düşman güçleri operasyona çıktılar ama elleri boş olarak geri döndüler.

2 Eylül günü, başka bir ARGK gerilla grubu ise Meşeci köyüne baskın düzenleyerek, köy okulu yaktı.

Herekol Dağı'nda meydana gelen bir çatışmada ise, 1 düşman askeri ağır bir şekilde yaralandı.

BEYTÜŞŞEBAP

Beytüşşebap, Türk sömürgecilerinin köy koruculuğu temelinde karşı-devrimi örgütlemeye çalıştığı alanların başında geliyor. Tahir Adıyaman adlı çete reisine dayanarak, Jirki aşireti arasında köy koruculuğunu geliştirmeye ve bu temelde bölgede karşı-devrimi örgütlemeye çalışan Türk sömürgecileri, Beytüşşebap'a büyük bir askeri güç yığınağı da yaptılar.

Faşist Türk sömürgecilerinin yaptığı bütün bu yığınak ve karşı-devrimi örgütleme çabalarına rağmen, Beytüşşebap alanında da sürekli bir şekilde yükselme gösteren ulusal kurtuluş savaşımız Ağustos boyunca da devam etti. 15 Ağustos'un yıldönümünün yaşandığı günlerde Beytüşşebap alanında bu günün anlamına yaraşır bir eylemlilik gösterildi.

Beytüşşebap'ta yaşanan bu yoğun gelişmeler ardından koruculuk sistemi çözüldürken, yüzlerce korucu silah bıraktı, birkaç kaçarlanmış hain dışında silah taşıyan kalmadı. Sömürgecilerin büyük umut bağladığı Jirki aşireti içindeki çete odağı bile, toplu olarak silah bıraktı. Bu gelişmeler, alandaki mücadelemizin daha da hızlı bir ivme kazanmasına yol açarken, kitlelerin güven ve desteğinin artmasını da birlikte getirdi.

Jirki aşireti içerisinde Tahir Adıyaman'a bağlı olarak çetecilik yapan ve ulusal kurtuluş mücadelemize karşı affedilmez suçlar işleyen 6 hain ARGK birliği tarafından tutuklanarak, sorgulanmak için birlikte götürüldü. Hainlerin yapılan sorguları sonucunda suçları sabit görülerek, ölümle cezalandırıldılar.

Ilıcak köyünde ise özel idareye ait 50 yataklı dinlenme tesisleriyle köy ilkokulu yakıldı.

Buna benzer bir eylem de Hamam köyünde gerçekleştirildi. Hamam köyüne gelen ARGK birliği köylülerle toplantı yaptı. Toplantı neticesinde köylülerin de onayıyla, sömürgeci asimilasyonun aracı olan köy ilkokulu ateşe verildi. Çıkan yangın sonucunda köy okulu tamamen yandı ve kullanılmaz hale getirildi.

Bu eylemden birkaç gün sonra, ARGK gerillaları bu kez Çığlıca köyüne baskın düzenlediler. Bu köyde de, toplantı düzenleyen gerillalar, köy ilkokulunu yakarak, eylemlerini sonuçlandırdılar.

Akarsu köyüne düzenlenen baskında ise, 1 hain ölümle cezalandırılırken, köy ilkokulu da ateşe verildi. Ayrıca köylülerle toplantı yapıldı.

Beytüşşebap'ın dağlık kesimin de düşman birlikleriyle ARGK gerillaları arasında meydana gelen çarpışmada 1 köy korucusu öldü, çok sayıda asker de yaralandı.

YÜKSEKOVA

Botan Eyaletimizde ulusal kurtuluş savaşımızın gelişme gösterdiği mintikalardan biri de Yüksekova'dır. Yüksekova, Bo-

tan Eyaleti'nin diğer mintikalarına oranla, savaşın daha geç olarak yoğunluk kazandığı bir alan olmasına rağmen, gelişmelerin ivmesi bu dönemde hiç de küçümsenmeyecek bir gelişme gösterdi.

Ağustos'un son iki haftası içerisinde de Yüksekova'da ARGK'nin eylemliliği devam etti. Yüksekova'da hız kazanan gelişmeler, kitlelerin ulusal kurtuluş mücadelemize desteklerinin artmasını da birlikte getirdi.

Düşmanın yöredeki operasyonlarını ve hareketlerini engellemeye yönelik olarak ARGK gerillaları bir eylem gerçekleştirdiler. Gündere mezrası yakınlarında bulunan ve askeri açıdan önemli olan köprü bombalanarak, tahrip edildi. Köprü'nün kullanılmaz hale getirilmesi, sömürgeci birliklerin hareketine da önemli bir darbe indirdi.

Düşmana yönelik eylemlerin başarılı bir şekilde devam etmesi, ARGK saflarına katılımın artmasına da yol açtı. Askerlik Kanunu çerçevesinde son iki hafta içerisinde 20'yi aşkın genç ARGK saflarına katıldı.

22 Ağustos'ta Dilekli köyünde toplantı düzenleyen ARGK gerillaları, bu köyden 9 genci ARGK saflarına kattılar. Dağlıca köyüne bağlı Üçkardeşler mezrasına yine aynı gece baskın düzenleyen ARGK birliği, buradan da 13 genci saflarına kattı.

Ayrıca ARGK gerillaları, Dilekli köyünde bulunan 5 haini de 28 Ağustos'ta ölümle cezalandırdılar.

VAN

Ağustos ayıyla birlikte Van ve ilçelerinde ulusal kurtuluş savaşımız büyük bir gelişme kaydetti. Sömürgeci ordu birlikleri özel tim ve köy korucularına karşı peşpeşe gerçekleştirilen eylemlerde, mücadelemiz son derece önemli mevziler kazandı. Halkın desteği kat kat artarken, onlarca genç de ARGK saflarına katıldı.

Türk sömürgecileri Botan'ın Şirnak, Erüh, Silopi, Uludere, Çukurca ve Şemdinli alanlarında yoğunlaşan mücadelemizi kuşatmak ve dar bir alana sıkıştırmak için onbinlerce sayılık askeri gücünü bu alanlara yığdılar. Özellikle de mücadelemizin Botan'a sınır alanlarına sıçramasını engellemek için büyük bir çaba sarf ettiler.

Botan'la sınır oluşturan Van alanı, gerek stratejik konumu açısından, gerekse de mücadelemizin güçlü bir kitleleşmeye sahip olduğu bir alan olması nedeniyle sömürgeciler bu alana büyük bir güç yığdılar. Van'a eskiden beri Türk sömürgecileri ve emperyalistler özel önem vermektedirler. Alanı karşı-devrimin bir üssü haline getirmek istiyorlar.

Van'da 15 Ağustos 1984 Atılımı ardından ulusal kurtuluş mücadelemiz büyük bir gelişme gösterdi. Çatak, Başkale başta olmak üzere Van şehir merkezi, ilçe ve köylerinde büyük bir atılım gösteren mücadelemiz, düşmanın bu alana yönelik plan-

larını da boşa çıkardı. Kırsal alanda kitlelerin aktif desteğini alarak gelişme gösteren ulusal kurtuluş mücadelemizi boğmak için Türk sömürgecileri alana büyük bir güç yığınağı yaptılar.

Sömürgeciler, mücadelemizi, özellikle dar bir alana sıkıştırmak için Van'a yaptıkları büyük güç yığınağına rağmen, mücadelemizin bu alanda büyük bir atılım göstererek, önemli gelişmeler sağlamanın önüne geçemediler. '89 Bahar ve özellikle de Yaz Atılımı döneminde düşman kuvvetlerine vurulan darbeler neticesinde, ulusal kurtuluş savaşı Van alanında da büyük bir gelişme gösterdi.

Gürpınar ilçesine bağlı Kalıkanlı, Oğuldım ve Bikez köylerinde asimilasyonun aracı olan ilkokullar yakıldı.

Yine Gürpınar ilçesine bağlı Dikbıyık köyü ile Atabinen mezarına baskın düzenleyen ARGK gerillaları, bu her iki köyde durumları askerlik yapmaya uygun olan 39 genci saflarına kattılar.

22 Ağustos günü Çatak'ın Atlıhan köyüne gelen ARGK birlikleri köylülerle toplantı yaparak 7 genci ARGK saflarına kattılar. ARGK gerillalarının çağrısı üzerine köy meydanında bir araya gelen köylüler, gerillaların konuşmalarını büyük ilgiyle dinlediler. Toplantıda Askerlik Kanunu'nun önemine değinen gerillalar, durumları uygun olan gençleri saptayarak, saflarına kattılar.

Başkale'nin Öncüler köyünde gerçekleştirilen eylemde Pinyanış aşiretinin reisi azılı MİT ajanı Timur Abbasgil ölümle cezalandırıldı.

Öncüler köyünde yerleşmiş olan bu ajan yörede karşı-devrimin örgütlenmesinde önemli rol oynayan bir unsurdur. Karşı-devrimi örgütlemenin yanı sıra, aşireti üzerinde etkinliğini de kullanarak, tüm üyelerini mücadelemize karşı çıkarmaya çalışıyordu. Sömürgecilerin bölgedeki önemli bir dayanağı olan bu haine indirilen darbe, mücadelemizin önündeki büyük bir engelin de ortadan kaldırılmasını sağladı.

Son dönemlerde sömürgeciler aşiret reislerine yeniden el atarak onları ulusal kurtuluş mücadelemize karşı çıkarmaya çalışıyorlardı. Hakkari ve çevresindeki 20 aşiret reisiyle yapılan toplantı ve hepsine tek tek yüklenen görevler, sömürgecilerin aşiret reislerinin etkinliğinden yararlanarak bunları mücadelemize karşı yeniden dikme çabası içerisinde olduklarını göstermektedir. Sömürgecilerin bu yönlü çabalarını yoğunlaştırdıkları bir dönemde, bu MİT ajanına vurulan darbe ile, sömürgecilerin bu yönlü çabalarına da ağır bir darbe indirilmiştir.

Öncüler köyüne baskın düzenleyen ARGK gerilla birliği MİT ajanı hainin evini taradı. Yapılan eylem sonucu bu hain ölürken, 3 hain de ağır yaralandı. Ayrıca, gerillalar 10 kişiyi de birlikte götürdüler.

BAHÇESARAY

Ağustos'un ikinci yarısında bu alanda ulusal kurtuluş savaşı büyük bir gelişme gösterdi. Ağustos içerisinde Bahçesaray şehir merkezine 5 kez baskın

düzenlendi. Bu gelişmeler bile, alandaki ulusal kurtuluş savaşımızın son derece önemli gelişmeler kaydettiğinin açık bir işareti olmaktadır. Bir ay içerisinde 5 kez üstüste şehir merkezine baskın düzenlenerek, geçici de olsa bu alanda ulusal kurtuluş güçlerimizin hakimiyetinin kurulması, son derece önemli bir gelişmedir.

13 Ağustos gecesi şehir merkezine baskın düzenleyen ARGK gerilla takımı, kaymakamın evini ateşe vererek yaktı. Ayrıca eve roketatar ve kurşun atışı yapıldı. Evde bulunmayan kaymakam şimdilik hak ettiği cezayı görmekten kurtuldu.

Kaymakamın evinin yanı sıra, işbirlikçi-ajanların bir odayına karşı da saldırı düzenlendi. Saldırı esnasında evde bulunan hainlerden 3'ü ölürken ikisi de ağır bir şekilde yaralandı.

Üçde bir müddet denetim kuran ARGK birliği bildiri dağıttı ve pullama yaptı. Yer yer halk topluluklarını bir araya getirerek, sözlü propaganda da yapan ARGK birliği, eylemini başarılı bir şekilde sona erdirdi. Eylem süresince, sömürgeci ordu birlikleri karşılık verme cesareti gösteremediler.

Aynı gece bir başka ARGK birliği de Lican mezarına baskın düzenledi. Mezraya yapılan baskında, tüm uyarılara rağmen, düşmana işbirlikçilik yapmada ısrar eden bir köy korucusu ölümle cezalandırıldı.

Altındere köyüne yapılan baskında ise köy okulu ile işbirlikçilere ait 5 evi yakan ARGK gerillaları, düşmanın yüreğine korku salmaya devam ettiler. Düşmana ve köy korucularına yönelik olarak geliştirilen eylemler neticesinde, köy koruculuğundaki çözülme daha da arttı.

İlçe merkezine düzenlenen baskın ve kırsal alanda gelişen eylemlilik sonucu, 90 köy korucusu silahlarını düşmana geri vermek istedi. Sömürgeci ordu komutanları korucuların silahlarını geri almayı kabul etmediler. Tutunamayan koruculuk sistemi böylece zorla ayakta tutulmaya çalışılıyor.

Ermuşat mezarısında köylülerle toplantı düzenleyen ARGK birliği, 7 genci ulusal kurtuluş saflarına aldı. Ermuşat köylüleri, ARGK gerilla birliğinin düzenlediği toplantıya büyük ilgi gösterdiler. Durumları uygun olan gençleri kendi elleriyle hazırlayıp ARGK birliğine teslim eden köylüler, mücadelemizin katettiği gelişmelerden büyük bir sevinç duyduklarını da gösterdiler.

PERVARI

Türk sömürgeci ordu birliklerine, köy korucuları ve özel tim birliklerine karşı bu alanda peşpeşe geliştirilen eylemlerde düşmana ağır darbeler indirilmesi sonucu mücadelemiz yeni mevziler kazandı.

Ağustos ayı ortalarında Pervari'nin dağlık kesiminde sömürgeci ordu birlikleriyle ARGK gerilları arasında çatışma çıktı. Çatışmada sömürgeci ordu birliğine çok sayıda ölü ve yaralı verildi.

Ağustos ayı sonlarında ise alanda düşmana ağır bir darbe daha indirildi. Özel timlerin ve köy korucularının içinde bulunduğu geçici bir karakola baskın

düzenlendi. Baskında köy korucuları ve özel timlerden 12'si öldürülürken, birçoğu da yaralandı.

Şehir merkezi yakınında bulunan bir şantiyeye düzenlenen baskında ise burada çalışan 16 işçi gerillalar tarafından götürüldü. Sonraki günlerde işçilerden 12'si serbest bırakıldı. Gerillaların birlikte götürdüğü işçiler arasında şantiye müteahhidinin kardeşi de bulunuyor.

Gökbudak köyüne baskın düzenleyen ARGK gerillaları, köyde toplantı yaparak, 2 korucuyu ölümle cezalandırdılar.

Bir başka ARGK gerilla grubu ise Yapraktepe köyüne baskın düzenledi. Baskın sonucunda, uyarılara rağmen koruculuğu devam ettiren 1 hain ölümle cezalandırıldı.

ERUH

Dikboğaz köyüne Ağustos ortalarında baskın düzenleyen ARGK gerillaları, bu köyde bir işbirlikçiyle ölümle cezalandırdı. Köy korucularını teslim alan ARGK gerillaları, bunlardan 8'ini birlikte götürdüler.

23 Ağustos'ta Gabar Dağı'nda büyük bir çatışma meydana geldi. ARGK gerilla takımı ile kalabalık sayıdaki düşman birliği arasında meydana gelen çatışma saatler boyunca sürdü.

Düşmanın ağır silahlarla donatılmış birliğine karşı ARGK gerillaları kahramanca bir direniş sergilediler. Usta taktiklerle düşman birliğine aman vermeyen gerillalar, saatler boyu süren çatışma süresince düşman birliğine büyük bir korku yaşattılar.

Gerillalar karşısında tutunamayan düşman birliği dağılırken, açılan ateş sonucu ölü ve yaralıların sayısı onları buldu. Düşman verdiği kayıpları her zaman olduğu gibi bu kez de olduğundan az gösterip, gizleme yolunu seçti. Düşman kayıplarını 3 asker ölü, 5'i yaralı olarak açıkladı. Ancak yöreden ulaşan haberlerde ölü ve yaralı sayısının daha fazla olduğu bildirilmektedir.

CİZRE

Ağustos ayının ortalarında Cizre şehir merkezine baskın düzenleyen ARGK gerillaları, burada düşmana ağır maddi kayıp verdirdiler.

Gece gerçekleştirilen eylemde, ARGK gerilla grubu Cizre Emniyet Amirliği binası ile TEK'e ait trafosu hedefledi. Emniyet Amirliği binasına karşı düzenlenen saldırıda bina büyük oranda hasar gördü. Şehir elektriğinin bağlı olduğu telefonun patlaması üzerine şehir elektrikleri kesildi.

ARGK gerilla birliği eylemini tamamladıktan sonra, geri çekildi. Eylem süresince düşman birlikleri karşı bir harekatta bulunmaya cesaret gösteremediler. Ancak, gündüz şehirde operasyon yaptılar.

Çağlayan köyüne düzenlenen baskında, köyde toplantı yapıldı, muhtar ile birlikte 1 korucu ve 1 muhbir yaralandı.

Köye gelen ARGK gerillaları köylüleri köy meydanında topladıktan sonra, işbirlikçilere

lerle yapılan toplantıda ihanetin cezasız bırakılmayacağı ve ulusal kurtuluş mücadelemizin katettiği gelişmeler ile yurtseverlere düşen görevler üzerinde duruldu. Toplantı, kitle üzerinde büyük bir etki bıraktı.

Bingöl alanında, peşpeşe yapılan bu eylemler, kitlelerin ulusal kurtuluş mücadelemize desteklerinin daha da artmasına yolaçtı. Bingöl'ün birçok köyünden onlarca genç ARGK saflarına katılmaya başladı.

Katılımın artmasının yanı sıra kitlelerin mücadelemize sundukları desteğin ölçüsünde de büyük bir gelişme ortaya çıktı. Kitleler, özellikle de Botan'da yaygınlaşan ve adım adım bütün Kürdistan'a yayılan savaşı yarattığı büyük gelişmeler nedeniyle, mücadelemize duydukları güven daha da artmış olarak desteklerini sunmaktadırlar.

Bingöl de, Botan alanına yakınlığı nedeniyle düşmanın önem verdiği bir bölgeyi oluşturuyor. Yine MİT merkezi, Diyarbakır'dan Bingöl'e aktarmıştır. Düşmanın bu bölgeye olağanüstü önem vermesine rağmen, mücadelemiz burada da yeni mevziler kazanıp, gelişme olanaklarını yarattı.

ERZURUM

Şenkaya ilçesi yakınlarında, Erzurum-Göle karayolu üzerinde pus kuruldu. Yoldan geçen arabalar durdurularak, propaganda konuşması yapıldı ve mücadelemize karşı suç işlemiş olan bir asker ölümle cezalandırıldı.

Eylem yerinden ayrılırken, yolcu otobüsüne ve diğer taşıtlara pankart asan ARGK gerillaları, PKK, ERNK ve ARGK ile ilgili pullar yapıştırdılar.

İĞDIR

Ağrı Dağı'nın yamacında bulunan Gevko köyüne ARGK gerillaları bir baskın eylemi gerçekleştirdiler. Gerillalar, bu köyde işbirlikçi hainlere ait olan bir ev ile 2 çadırı ateşe vererek yaktdılar.

SİLOPİ

Silopi'nin dağlık kesiminde meydana gelen çatışmada, 2 düşman askeri ölümle cezalandırıldı.

HALFETİ

İlçeye bağlı Karamezra köyüne baskın düzenleyen bir ARGK grubu, burada düşmanla işbirliği içerisinde olan köy bekçisi ile kardeşini ölümle cezalandırdı.

Gece yarısına doğru köye baskın düzenleyen ARGK gerillaları, iki hainin evine giderek, bunları teslim aldı. Köy bekçisi M.Ali Seçilmiş ile kardeşi Ahmet Seçilmiş'i evlerinden alarak köy dışına çıkaran gerillalar, bu iki haini de ölümle cezalandırdılar.

Bu iki uşak daha önceden yapılan uyarılara rağmen, işbirlikçiliklerini sürdürmekte ısrar etmiş ve adeta gözükara bir şekilde hareket etmişlerdir. Bu uşakların ihanette ısrar etmeleri üzerine ARGK gerillaları bu

her iki haine de hak ettikleri cezayı verme kararını verdiler.

Halfeti kırsalında gerçekleştirilen bu eylem, 12 Eylül faşist darbesi ardından mücadelemizi bu bölgede de geliştirme çabalarının bir sonucu olarak gündeme geldi. Alanda şimdiye kadar mücadeleyi geliştirmeye yönelik olarak yürütülen çatışmalar çeşitli engellerle karşılaşmış ve istenilen sonuca ulaşamamıştır. 1989 yılı ile birlikte, alana yeniden ve köklü bir şekilde yapılan müdahaleyle birlikte, mücadelemizin gelişme olanakları daha da artmıştır.

Alanda mücadelemizin istenilen gelişme düzeyini yakalayamamış olması nedeniyle de işbirlikçi ajanlar daha pervasızca davranmaya başlamış ve saldırganlaşmışlardır. Ka-

ramezra'da ihaneti ilerleten bu iki hain yörede ulusal kurtuluşçu çalışmaların gelişmesi önünde engel oluşturmuyorlardı. Yaptıkları ihbarlarla yurtseverlerin tutuklanmasına ve işkence görmesine sebebiyet veriyorlardı. Bu nedenle halkın da büyük nefretini kazanan bu iki hainin engel olmaktan çıkarılması kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmişti.

Bu iki ajanın cezalandırılması yörede halk kitleleri üzerinde büyük etki yarattı. Düşmanın operasyonlarının boşa çıkması ve ARGK gerillalarının da eylemde gösterdikleri başarı, yöre halkının ulusal kurtuluş güçlerine olan inancının daha da pekişmesine yol açtı. Yöredeki bütün köylerde eylem konuşulurken, ihanetin affedilmemesi de kitleler üzerinde büyük bir etki bıraktı.

ELBİSTAN

1989 Bahar Atılımıyla birlikte, ülkemizin diğer alanlarında olduğu gibi Elbistan, Pazarcık, Nizip ve Halfeti alanlarında da mücadelemiz yükselmeye başladı. Faşist Türk sömürgecileri ülkemizin batı bölgesinde ulusal kurtuluş mücadelemizin tutmaması için büyük çaba harcadılar. '89 Bahar Atılımına kadar geçen süreçte de mücadelemiz bu alanda istenilen seviyeye ulaştırılamadı.

'89 Bahar Atılımıyla birlikte, bu alanlarda ulusal kurtuluşçu çalışmalarımız yoğunlaştığı gi-

bi, son derece önemli gelişmeler de ortaya çıktı. Silahlı direnişimiz bu mınıtkada da tutunarak, düşmana darbe üstüne darbe indirmeye başladı. Gelişen eylemlilik bölgede kurtuluş mücadelemizin kitle desteğini daha da artırırken, düşmanda da büyük bir korku ve paniğe yol açtı.

31 Ağustos günü, bir ARGK gerilla birliği Elbistan'a bağlı Gürsel köyünün Serbest mezrasını bastı. Köyde ajanlık yapan 2 haini ölümle cezalandıran gerillalar, tekrar üslerine çekildiler.

ANKARA'DA EYLEMLERLE 15 AĞUSTOS KUTLAMASI

Şanlı 15 Ağustos Atılımımızın 6. yıldönümü Ankara'da da eylemlerle kutlandı. 17 Ağustos 1989'da Ankara'nın en merkezi iki yerinde iki banka bombalandı. Gece 22.30-23.00 saatleri arasında Ulus-Samanpazarı'ndaki İş Bankası ile Emek'teki Akbank Şubesi ERNK'li yurtseverlerin attıkları molotof kokteylleri ile kundaklandı. Her iki bankada patlama sonucu büyük yangın çıktı ve önemli maddi hasar meydana geldi.

Eylemlerin sömürgeciler üzerindeki etkisi büyük oldu. Bu etkinin başlıca sebepleri; sömürgecilerin kendilerini en çok güvenlikte hissettikleri alanda olması; gerek 15 Ağustos ve gerekse de zindan direnişleri dolayısıyla geniş güvenlik önlemleri almış olmalarına rağmen eylemlerin başarıyla gerçekleştirilmesi. Önemli bir diğer husus da, Bakanlar Kurulu'nun Kürdistan'daki yenilgilerini tartıştığı gün ve Genelkurmay Başkanı'nın "PKK ve destekçileri düşmandır" açıklamasından 4-5 saat sonra eylemlerin gerçekleşmesi. Böylelikle Partimizin sadece Kürdistan'da değil, sömürgecilerin metro-pollerinde de istediği zaman onu vurabilecek güçte olduğu gerçeği bir kez daha ispatlanmış oldu.

Eylemlerden sonra büyük telaşa kapılan sömürgeciler bir yandan geniş "güvenlik önlemleri"ne başvururken, bir yandan da eylemleri kimin yaptığını gizlemeye çalıştılar. Hürriyet ve Cumhuriyet gazeteleri eylemleri kimin yaptığını yazarlarken, diğer gazeteler sadece eylemleri vermiş, kimin yaptığını ise vermemişlerdir. Ayrıca, eylemler başarıyla sonuçlanıp kayıp verilmemiş olmasına rağmen, sömürgeciler basına bomba malzemeleriyle bir kişinin yakalandığı haberini vererek kendi acizliklerini gizlemeye çalışmışlardır.

15 Ağustos dolayısıyla yaşanan bir diğer gelişme de yapılan yoğun pullamalardır. 11-12 Ağustos tarihlerinde Ankara'nın Kızılay, Ulus gibi merkezi yerlerinin yanı sıra Kürdistanlıların yoğun yaşadığı yerleşim yerlerine PKK, ERNK ve ARGK imzalı pullamalar yapıldı. Mücadelemizin çeşitli çağrılarını, ilanlarını ve Türkiye halkına yönelik mesajlarını içeren pullar halk üzerinde büyük bir etki bıraktı.

Ankara Berxwedan Muhabiri
19.8.1989

İşkenceyi yargılamak

Akkoz köyünün gördüğü işkencenin sömürgeci faşist Türk devletinin resmi makamlarına intikal etmesi, işkenceye karşı duyarlı olan tüm insanların dikkatini Akkoz davasına yöneltmiştir. Yıllardır halkımız üzerinde her türlü insanlık dışı uygulamaya başvuran ancak bunları gizlemeyi başaran sömürgeciler artık her suçlarının hesabını vermeye zorlanmaktadır. Yeşilyurt köylülerinin baskıları teşhir etmesi ardından Kürdistan'ın diğer alanlarından da insanlarımız seslerini yükseltmeye başladılar. Bunun bir örneği olarak, Akkoz köylüleri de sömürgecilerin kendilerine uyguladıkları baskı ve işkenceleri kamuoyuna duyurarak faşist Türk sömürgecilerinin teşhir ve tecritini hızlandırdılar. Halkımız artık hesap sorucu güç olduğunu her fırsatta haykırmaktadır.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi bugün yeni ve tarihi bir aşamaya gelmiş bulunmaktadır. Sömürgeci Türk devletinin emperyalizmin ve gericiğin desteğiyle ulusal kurtuluş mücadelemize karşı yürüttüğü imha ve yok etme savaşı boşa çıkarılmıştır. TC faşizminin, Partimiz PKK önderliğinde, Ulusal Kurtuluş Cephemiz ERNK ve Halk Kurtuluş Ordumuz ARGK tarafından geliştirilen bağımsızlık savaşımızı durdurmak için başvurduğu özel savaş politikaları birer birer iflas etmektedir. İnsanlık dışı işkence ve baskı uygulamalarıyla halkımızı sindirme ve ulusal kurtuluş mücadelemizden koparma çabaları sonuçsuz kalmaktadır. 12 Eylül faşizmi "bir avuç teröristler, birkaç ayda işlerini bitireceğiz" dediği ulusal kurtuluş savaşımız karşısında bugün tam bir çaresizlik içine düşmüştür. Ordusunun büyük bir bölümünü seferber etmesine ve bunu çok sayıda komando, kontra, özel tim karışımı karşıdevrimci birliklerle takviye etmesine rağmen, her geçen gün darbe üstüne darbe yemekten kurtulamamaktadır.

Yenilgi ve başarısızlıklarını gizlemek isteyen faşist Türk sömürgecileri son dönemlerde halkımız üzerindeki baskı ve işkenceleri doruk noktasına vardırmaıştır. Toplu olarak gözaltına alınan binlerce insanımız ağır işkence ve baskılarla sindirilmeye ve ulusal kurtuluş mücadelemizden kopartılmaya çalışılmaktadır. 1988 sonu ve 1989'un ilk aylarında başta İstanbul, Ankara, Adana, Diyarbakır, Batman, Mardin, Cizre olmak üzere Kürdistan ve Türkiye'nin birçok alanında yapılan tutuklama ve işkenceler bunun en son örnekleridir.

Mücadelemizin gelişmesi halk üzerinde büyük bir etki yaratmaktadır. Halk, işkencelerin ve vatan hainlerinin cezalandırılmasını istemektedir.

Kars Berxwedan muhabiri

MÜCADELE YÜKSELİYOR

Faşist-sömürgeci TC devleti, PKK şahsında yükselen Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini etkisiz hale getirmek için elinden gelen bütün yöntemleri kullanmakta; bütün insani değerleri çiğneyerek amacına ulaşmak istemektedir. Bu isteğini gerçekleştirmek için Kürdistan bölgesinde kimyasal silahlara kadar elinde varolan tüm yöntemleri kullanıyor. Cezaevlerinde ise dünyanın hiçbir yerinde görülmemiş işkence yöntemlerini geliştirerek cezaevleri direnişlerini etkisiz hale getirmeye çalışıyor. Bunun en son örneğini Eskişehir E Tipi Özel Cezaevi'nde görüyoruz. Faşist-sömürgeci TC devletinin genelde saldırıları tüm devrimcilere yönelik olmasına rağmen, özelde Kürdistan yurtseverleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu vahşetin son örneği, Mehmet YALÇINKAYA ve Hüseyin Hüsnü EROĞLU'nu kalletmesidir.

Cezaevlerindeki direnişler; düşmanın tüm önlemlerine rağmen gözlerden saklanamayıp kamuoyu ile bütünleşmektedir. Düşmanın şiddetine karşı, yörenin özelliğine göre, şiddete karşı şiddetle karşı konulmaktadır. Bunlardan Adana'da meydana gelen olayları kısaca aktaracağım. Kürdistan yurtseverleri ve diğer Türk sol gruplarından oluşan 54 kişi Adana İnsan Hakları Derneği'nde 4 günlük açlık grevine gittiler. Açlık grevine gidenlerin yaptıkları açıklamada: "Eylemimiz açlık grevi bittikten sonra çeşitli şekillerde devam edecektir" denildi.

Açlık grevinin üzerinden 10 gün geçtikten sonra 21 kişilik bir hükümlü yakını ve yurtsever grup Atatürk Parkı'nda oturma eylemi yapma kararı aldı. Sömürgeciler bu 21 kişiyi gözaltına aldılar. Ertesi gün 5 kişi tutuklanıp diğerleri serbest bırakıldı. Birkaç gün sonra tekrar Halk Evi'nde açlık grevine başlandı. Açlık grevleri cezaevlerinde muzufer bir şekilde sona erince buradaki yurtseverler ve tutuklu yakınları da açlık grevi eylemlerini sonuçlandırdılar.

Faşist-sömürgeci TC devletinin, her seferinde temel aldığı "Hangi yöntemi uygulasam da bunları yok etsem" şeklindeki amaçlarına ulaşmak için uyguladığı tüm yöntemler ters tepiyor ve gittikçe kendisinin uyguladığı vahşi yöntemler teşhir edilerek, Kürt ulusu, Türk emekçi halkı ve hatta dünya kamuoyundan tecrit olmakla karşı karşıya kalıyor. Bugün TC, siyasi bir bunalımın eşiğine dayanmıştır. Son dönemlerde meydana gelen gelişmelere bağlı olarak Türk siyasi çevreleri karşılıklı birbirlerini suçlamaktadırlar. Hatta gazete manşetlerinde darbe söylentileri yeralmaktadır. Bunların hepsi Türk burjuvazisinin fena halde sıkıştığını göstermektedir.

Adana Berxwedan Muhabiri
25.8.1989

BERXWEDAN

ABONE FİŞİ

Adı, Soyadı:
Adres:
.....

6 Aylık

Almanya içi:

DM 30

Almanya dışı:

DM 35

1 Yıllık

Almanya içi:

DM 60

Almanya dışı:

DM 70

Abone Hesap Numarası:
BfG. - Bonn
Konto Nr: 1205242100
BLZ: 38010111

Yazışma Adresi:
Feyka-Kurdistan
Postfach 1531
5300 Bonn 1

Not: Bu fişi doldurarak ödeme makbuzu ile birlikte yazışma adresine postalayınız.

BERXWEDAN OKUYUCULARI VE DAĞITICILARINA;

Gazetemiz Berxwedan'a abone olma, abone bulma kampanyasına güçlü katılalım!

Gazetemizi en geniş çevrelere en erkenden ulaştırmak için gücümüzü seferber edelim!

Impressum:
Metin Özkan
Adlerstr. 7
2085 Quickborn

Yazışma Adresi:
Berxwedan
c/o Feyka-Kurdistan
Postfach: 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme Adresi:
BfG. - Bonn
Konto Nr.: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya 3.00
Avusturya 18.00
Belçika 60.00
Danimarka 8.00
Fransa 6.00

\$
s.
bfr.
dkr.
ff.

Hollanda 3.00
İngiltere 0.80
İsviçre 6.00
İsviçre 2.50
Norveç 10.00

hfl.
£
skr.
sfr.
nkr.

Avrupa'da ARGK ile Dayanışma Geceleri, halkımızın coşkun katılımı ile devam ediyor

1989 yılı yaz süreci boyunca, Avrupa'nın birçok alanında Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu-ARGK ile Dayanışma Geceleri düzenlendi. Emperyalizmin tüm gerici dayatmalarına, baskı ve yıldırma politikalarına rağmen, düzenlenen dayanışma gecelerine kitle katılımı ve ilgi yüksek düzeydeydi.

Gazetemize ulaşan haberlere göre, dayanışma geceleri şu alanlarda gerçekleşmiştir:

Wuppertal: 05.08.1989 tarihinde B. Almanya'nın orta bölgelerinden biri olan Wuppertal'da 3000 civarında bir kitle katılımıyla ARGK ile Dayanışma Gecesi düzenlendi.

Sunucu, gece programını başlatmadan önce kitleleri, başta Kürdistan devrim şehitleri olmak üzere dünya devrim şehitleri anısına bir dakikalık saygı duruşuna davet etti. Program, özel olarak hazırlanan bir pandomim gösterisiyle başlatıldı. Pandomim, sömürgeci-faşist Türk devletinin, Kürdistanlı işçi, köylü ve aydın kesimi üzerindeki baskınlarını, buna karşı halk kitlelerinin birliğini ve Halk Kurtuluş Ordusu-ARGK'nin direnişçi saldırı ruhunu dile getirmekteydi. Pandomim, kitlenin coşkun alkışlarıyla karşılandı. Ardından gençlerden oluşan koro ekibi, direnişçi marşlar sundu. Koro ekibinden sonra sahneye Ozan Şemdin davet edildi. Ozan Şemdin'in kahraman ARGK gerillaları ve şehitleri için derleyip sunduğu direniş türkülleri alkışlarla dinlendi. Gece programı, gecenin anlam ve önemini belirten Türkçe siyasi konuşmayla devam etti. Siyasi konuşma zengin içeriğinden dolayı gece atmosferini daha da yükselterek, kitlenin yer yer coşkun alkışları ve etkin sloganlarıyla kesildi. Konuşmanın en çok coşku ve ilgi uyandıran bölümleri ise, ARGK'nin Botan'daki muharebe başarılarını, Cudi Dağı civarındaki köylü direnişlerini anlatan bölümler oldu. Siyasi konuşmadan sonra Koma Amed müzik ekibi, sahneye çıkarak birbirinden güzel parçalar sundu. Koma Amed'ten sonra Bonn folklor ekibi Kürdistan'ın değişik yörelerinden derlediği oyunları sunarak kitlenin beğenisini kazandı. Gecenin ilk bölümünün sonunda ise Ozan Xelîl Xemgîn ve ardından Koma Berivan müzik ekibi sahneye çıkarak devrimci ve direnişçi türkülerini sundular.

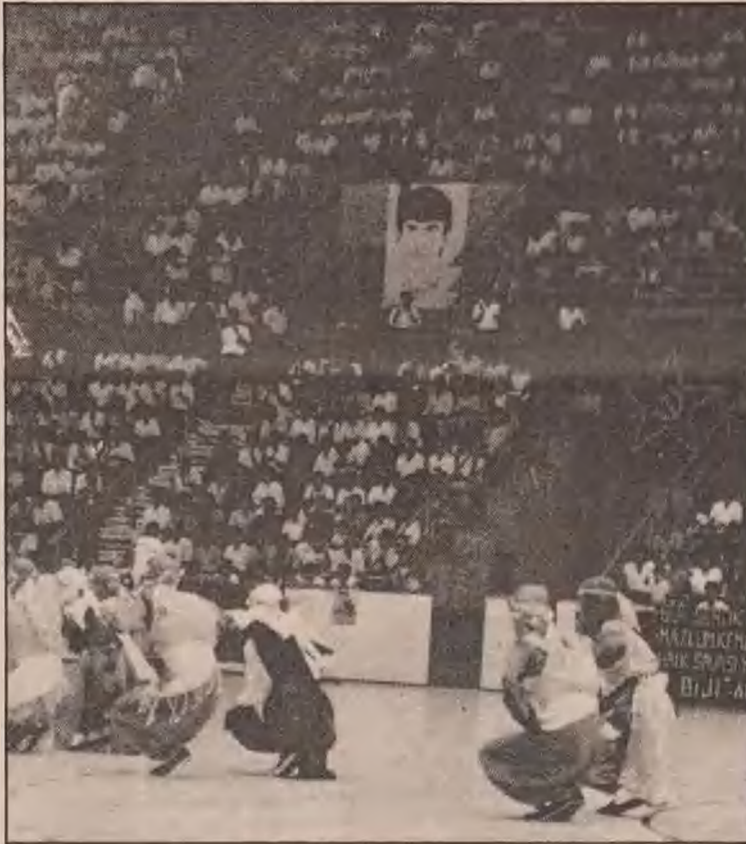
Gecenin ikinci bölümü, Hunerkom tarafından düzenlenen tiyatroyla açıldı. Tiyatroda; ihanet ile direniş, düşmanın kompo oyunları, buna karşı gerillanın eylemliliği ve Botan'daki son gelişmeler işlenmekteydi. Tiyatronun eğitici ve aydınlatıcı rolü coşkuyla karşılandı. Tiyatrodan sonra Koma Fırat müzik ekibi devrimci direnişçi türkülerini sunduktan sonra sahneyi Köln folklor ekibine bıraktı.

Kitlenin coşkun tezahüratı ve sloganlarıyla gece programı son buldu.

ARGK ile Dayanışma Gece-

sine sunulan mesajlardan biri, ERNK Avrupa Örgütü I. Kongresi'nin mesajıydı. Mesaj kitle tarafından büyük coşkuyla karşılandı. Ayrıca, TKP-B, Direniş Hareketi, BWK, Volksfront-NEW, SVP, Ekim, Köln Gençler Birliği dayanışma mesajlarını sundular.

Hannover: 12.08.1989 tarihinde Batı Almanya'nın kuzey bölgelerinden olan Hannover'de 4000 kişinin katılımıyla ARGK ile Dayanışma Gecesi düzenlendi. Gece kutlaması, PKK militanı iki savaş esirinin şehit düştüğü Aydın Cezaevi direnişi dönemine tekabül etmesi nedeniyle daha anlamlı bir muhtevaya büründü. Gece kitlesinden 500 kişilik bir yurtsever grup, Hannover Türk Konsoloslugu önünde bir araya gelerek, Türk devletinin faşist uygulamalarını protesto ettikten sonra yürüyüş halinde gece salonuna kadar yürüdü. Gece salonunun önünde saygı duruşuna geçildi. "Herne pêş" marşı okunup, ARGK sancağı göndere çekildikten sonra salona girildi.

Gece programı saat 16.30'da koroyla başladı. Ozan Dilgeş'in sahneye çıkarak yurtsever-direnişçi türkülerinden örnekler sunmasının ardından Bonn folklor ekibi Kürdistan'ın çeşitli yörelerinden oyunlar sergiledi. Hannover-Celle Koma Amed müzik ekibi birbirinden güzel devrimci-direnişçi türkülerıyla kitlelerin beğenisini kazandı. Program, ARGK'nin Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesindeki rolü ve son gelişmelerin önemini aktaran Türkçe siyasi konuşmayla devam etti. Siyasi konuşma büyük bir coşku ve ilgiyle dinlendi. Konuşma, sık sık atılan "Bijî Serok APO", "Bijî ARGK", "Kahrolsun teslimiyet, yaşasın direniş" sloganlarıyla kesildi. Siyasi konuşmadan sonra Ozan Seyitxan devrimci-direnişçi türkülerini sundu. Yine Celle çocuk folklor ekibi canlı folklor oyunları sunarak kitlelerin büyük beğenisini kazandı. Ardından Ozan Şiyar sahneye çıkarak devrimci türkülerini sundu. Sunulan türküler arasında yeralan Hüseyin Hüsnü EROĞLU yoldaşın derlediği dimili türküsü coşkuyla

dinlendi. Berlin folklor ekibi oyunlarını sunduktan sonra, gecenin anlam ve önemini kısaca belirten Almanca konuşma yapıldı. Almanca konuşmadan sonra Ozan Armanc ARGK üzerine bestelediği parçalarını okudu. Gecenin coşkusunu doruğa çıkaran an ise ARGK gerillaları tarafından Botan alanında çekilen ve mücadele yaşamalarını görüntüleyen video filminin gösterilmesi oldu. Gece kitlesi, ARGK gerillalarını büyük bir coşku ve ilgiyle izledi. "Bijî Serok APO", "Bijî ARGK" sloganları salonu çınlatıyordu. Filmden sonra Ozan Zozan direnişçi türkülerinden birkaç parça sundu. Bu arada yurtsever kitleler kendi aralarında topladıkları 5000 DM'yi ARGK'ye bağışladılar. Geceye misafir sanatçı olarak katılan Ozan Zamani de sahneye çıkarak birkaç şiir okudu.

Gecenin ikinci bölümü ise, Hunerkom tarafından hazırlanan tiyatro oyunu ile başladı. Büyük beğeni kazanan tiyatrodan sonra Hannover-Celle Ko-

ARGK'nin Kürdistan ve özellikle Botan Eyaleti'ndeki sürekli eylemlilik sürecine denk gelmesi, kitlenin coşkusunu daha da yüksek boyutlara vardi. Botan mücadele alanından çekilmiş ve gerillanın yaşamını görüntüleyen video filminin gecede gösterilmesinin yolaçtığı coşku ve heyecan atmosferi, gerçekten görünmeye değer bir düzeydeydi.

Gece için hazırlanan özel programın sunulması da ilgiyle izlendi. Gerillaları temsilen oluşturulan askeri giysili kalabalık bir grup salonun arkasından marş eşliğinde sahneye yürüyerek bir araya geldikten sonra devrimci marşlar okudu. Ardından İsviçre HUNERKOM Şubesi tarafından oluşturulan karma folklor ekibi sahneye davet edildi. Kürdistan'ın değişik alanlarından derlenerek sergilenen zengin oyunlar salona daha bir canlılık kazandı. Programın zenginliği, yapılan Türkçe siyasi konuşmayla daha da güçlendirilerek devam etti. Koma Sefkan müzik grubu ve peşpeşe çıkan iki çocuk folklor ekibi birbirinden güzel parçalar ve oyunlar sundu. Almanca siyasi konuşmadan sonra Ozan Xelîl Xemgîn, Seyidxan ve Xemgîn devrimci direnişçi türkülerinden parçalar okudular.

Gelişmekte olan ulusal bağımsızlık mücadelesi ve zorluklarını, ARGK gerillalarının kahramanlığını ve düşmanın acizliğini sergileyen tiyatro oyunu büyük bir beğeni kazandı ve kitlenin coşkun alkışlarıyla karşılandı. Tiyatrodan sonra Ozan Tirej ve Şemdin sahneye çıkarak direniş üzerine besteledikleri türkülerini sundular. Basel erkek folklor ekibinin sergilediği oyunlarından sonra "Apo Hatê Hilvanê" türküsü eşliğinde kitlelerin toplu halay çekmesiyle program sonuçlandırıldı.

ERNK Avrupa Örgütü I. Kongresi'nin sunduğu yazılı mesajın yanı sıra, THKP-C Acilciler de mesajlarını sözlü olarak sundular. Ayrıca, Ekim, YJWK, TKP/ML-TİKKO İsviçre sempatizanları, THKP-C/MLSPB taraftarları, TKP-B, Avrupa Dev-Genç, SVP ve Uzun Yürüyüş Komitesi de yazılı mesajlarını sundular. ARGK ile Dayanışma Gecesi İsviçre televizyon ve basını da yakından izleyerek kamuoyuna duyurdular.

Bonn: 15 Ağustos günü Almanya'nın başkenti Bonn'da 200 civarında yurtseverin katılımıyla "15 Ağustos Atılımının 6. yılı bir anma) toplantısı ile kutlandı. Hafta arası ve işgünü olmasına rağmen, kalabalık bir yurtsever kitle bir araya gelerek toplantıyı bir geceye dönüştürdüler.

Toplantıda, 15 Ağustos Atılımının anlam ve önemini belirten Kürtçe ve Türkçe siyasi konuşmaların yapılmasından sonra, Türk ordusunun panik içindeki ruh halini içeren kısa bir skeç kitleye sunuldu. Beğeniyle izlenen skeçten sonra Ozan Şemdin ve Tirej devrimci-direnişçi türkülerinden güzel parçalar sundular. Kürdistan Centrum bünyesinde örgütlenen çocuk koro ekibi birbirinden güzel Kürtçe marşlar okudu. Kitlenin coşkun alkışları arasında sahneyi terkeden çocuk ekibinden sonra Hunerkom müzik ekibi sahneye gelerek devrimci tür-

külerini sundu. En son "Apo Hatê Hilvanê" türküsüyle hep birlikte halay çekilerek, toplantı saat 22.00 sularında sonuçlandırıldı.

Kopenhag: 15 Ağustos günü Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da Kürdistanlı yurtseverler tarafından 15 Ağustos silahlı direniş atılımının 6. yılına girişi bir toplantıyla kutlandı.

Kopenhag Kürdistan Kültür Merkezi'nde düzenlenen kutlama toplantısına kalabalık bir yurtsever kitle katıldı. Yurtseverler, kendi aralarında düzenledikleri kültür programlarını sunduktan sonra anma toplantılarını coşkuyla sonuçlandırdılar.

Saarbrücken: 26 Ağustos 1989 tarihinde Almanya'nın Güney Eyaleti'nde olan Saarbrücken kentinde düzenlenen ARGK ile Dayanışma Gecesi 2500 civarında kalabalık bir yurtsever kitle izledi.

Gece salonu, kitle merkezinin dışında ve ulaşımın zor olduğu bir alanda olmasına rağmen değişik alanlardan gelen yurtseverler gece programı başlamadan salonun önünde birikmeye başladılar. Gece programının zengin ve akıcı oluşu, kendisiyle birlikte canlılığı ve coşkuyu da getirdi. Ülke mücadelemizin gerçekliğinin ve buna karşı düzenlenmek istenen oyun ve entrikaların tiyatroya dönüştürülerek bölümler halinde sunulması, kitle tarafından büyük bir ilgiyle izlendi. Hele hele Botan'dan gelen gerilla filminin gösterilmesi, kitlede yoğun coşkuya ve tezahürata yol açtı. Film boyunca alan, "Bijî ARGK" sloganlarıyla çınladı.

Sahneye çıkan folklor ve müzik ekipleri Kürdistan'ın dört bir yanından derledikleri oyun ve türkülerini kitlelerin sürekli alkışları arasında tamamladılar. Ozanlar ise; sundukları devrimci-direnişçi türkülerıyla mücadeleyi dile getirdiler.

Gece programı, saat 01.30 dolaylarında "Apo Hatê Hilvanê" türküsü eşliğinde çekilen halayla sonuçlandı.

Hollanda: 02.09.1989 tarihinde Hollanda'nın Arnhem kentinde düzenlenen ARGK ile Dayanışma Gecesine 1000 civarında bir kitle katılımı oldu. Hem gece programının akıcılığı ve çekiciliği, hem de Kürdistan'da gelişen silahlı direniş mücadelesinin kitle üzerinde yarattığı etki ile Arnhem gecesi oldukça eğitici ve coşkulu geçti.

Gece programı yapılan Türkçe, Kürtçe ve Hollandaca siyasi konuşmayla daha da güçlendirdi. Hannover-Celle'den Koma Amed, Bonn ve Arnhem'den folklor ekipleri, peşpeşe sahneye çıkarak birbirinden güzel oyun ve figürlerle kitleyi coşturmayı bildiler. Müzik dalında ise, yine Koma Amed müzik grubunun yanı sıra, Ozan Xelîl Xemgîn, Zozan ve Şemdin, okudukları devrimci-direnişçi türkülerle şehitlerin anısını ve ülke mücadelesinin gerçekliğini dile getirdiler. Tiyatro ve Botan'da çekilen video filmi ise; büyük bir ilgi ve coşkuyla izlendi.

Geceye, birçok devrimci ve demokrat örgütlerden dayanışma mesajları sunuldu. En son "Apo Hatê Hilvanê" halayı ile gece son buldu.

12. Eylul faşizmini protesto eylemleri

Yükselen Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi ve Türkiye devrimci-demokratik hareketini bastırmayı en temel amaç edinen 12 Eylül faşist darbesinin üstünden tam 9 yıl geçti. Bu 9 yıl içerisinde halkların mücadelelerini boğmak için her türden faşist baskı ve zulmü estiren sömürgeciler, başta Kürdistan olmak üzere, halklarımızın direniş dalgasını durduramamıştır. Faşist terörü 9 yıldır sürdüren sömürgeciler binlerce ilerici-devrimciyi katletmiş, onbinlercesini zindanlara doldurmuş, yüzbinlercesini soruşturma tezgahlarından geçirerek figlemiştir.

Faşist cuntanın bu uygulamalarına zindanlarda yükseltile direniş alevi ile karşılık verilmiş, ilerici-devrimci insanlığın dikkatleri bu alana çekilmiştir. Zindan direnişçilerinin dışarıya ilettikleri mesaj PKK tarafından karşılanmış, sömürgecilerin çok rahat nefes almaya başladıkları, devrimci hareketin bir daha doğmayacağına emin tavırlar içerisinde

oldukları bir dönemde Eruh ve Şemdinli'de patlayan silahlarla zindanlara yanıt verilerek, 12 Eylül faşist cunta şefleri ve uzantılarına korkulu anlar yaşatmış, yaşatmaya devam etmektedir. 12 Eylül faşist cuntasının 9. yılında boyutlanan mücadelelerimiz, Kürdistan ve Türkiye halklarının sempatisini daha da arttırmış, halklarımızın içte biriken kinini dışa vurmasını sağlamıştır. Mücadelemizden alınan destekle Türk halkı, devlete karşı muhalefetini yükseltmiş, ilerici-devrimci güçler hareketine geçmiştir.

12 Eylül faşist cuntasının 9. yılında Kemalizmin her zaman sıcak tutmaya çalıştığı sosyal-şoven zincirler yavaş yavaş kırılmaya başlamış, Türkiye'de ilerici-devrimci güçler bu yönlü olumlu bazı adımlar atmışlardır. Bu olumlu adımlarla oluşturulan birlikler sonucu Avrupa alanında ortak gösteri ve yürüyüşler yapılarak 12 Eylül faşist cuntası daha güçlü protestolarla kınandı. Ayrıntılı haberleri gelecek sayımızda vereceğiz.

Fransa-Paris

Fransa'nın Paris alanında 9 Eylül 1989 günü Türkiye'de ve Kürdistanlıların ortaklaşa hazırladıkları 12 Eylül faşist cuntasının 9. yılı protesto yürüyüş ve mitingi yapıldı. Saat 14.00'te Gare-de L'est'ten başlayarak Republique (Cumhuriyet) meydanında bir mitingle sona erdirilen protesto gösterisine yaklaşık 2500 kişilik bir katılım sağlandı.

Paris'te gerçekleştirilen protesto gösterisinde kitlenin canlılığı, gür sloganları ve disiplinli yürüyüşü dikkat çekti. Kısa bir yürüyüşten sonra miting alanında biriken kitleye yönelik Kürkçe-Türkçe-Fransızca, günün anlam ve önemini belirten ortak

hazırlanmış siyasi konuşmalar yapıldı. Fransız polisinin sıkı önlemleri altında devam eden miting ilgliyle izleyen kalabalık Fransız kamuoyunun dikkatlerini çekmekteydi. Saat 17.30'a kadar süren protesto gösterisi, folklor ngösterileriyle sona erdi. Herhangi bir olayın çıkmadığı eylemde polisinde müdahalesi olmadı. 12 Eylül faşist cuntasının 9. yılını protesto eylemine, Sosyalist, TİKB taraftarları, ERNK, Kawa, TKP-ML Hareketi, TDKP taraftarları, Heviya Gel, Av. Dev-Genç, TKP (B) Fransa, THKC/Acilciler, Devrimci Partizan ve Ekim ortak katıldılar. Bu eylemi TKB-ML (Partizan) ve TKP-ML (DABK) desteklediler.

Bielefeld'de dayanışma toplantısı

29 Agustos 1989 tarihinde Almanya'nın Bielefeld kentinde Almanya'daki Kürt tutukluları ile dayanışma toplantısı düzenlendi. Toplantıya çoğunluğu Alman demokratlarından oluşan 120 kişi katıldı. Büyük bir dikkat ve ilgi ile izlenen toplantıda, Kürdistan'daki son gelişmeler ve Alman emperyalizminin cezaevlerinde haksız yere tutsak ettiği Kürt politikacıları şahsında Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine yönelik düzenle-

mek istediği oyun ve komploları izah edildi.

Toplantıya, BWK yöneticilerinin yanı sıra, tutuklulardan Yasemin Gedik'in avukatı da katıldı. Avukat, Yasemin Gedik'in gönderdiği bir mektubu okuduktan sonra, Alman devletin anti-demokratik uygulamalarını teşhir eden konuşmalar yaptı. Toplantı, güçlü bir tartışma ve karşılıklı bilgilendirmeyle sonuçlandı.

Türk sömürgecilerinin insanlıkdışı saldırıları protesto edildi

Yunanistan Berxwedan Muhabiri

17.8.1989 tarihinde Yunanistan'ın başkenti Atina'da Kürdistanlı ve Türkiye'de devrimci-demokratlar tarafından bir protesto eylemi düzenlendi. Eylemin amacı; sömürgeci-faşist Türk devletinin Kürdistan ve cezaevlerindeki katliamları protesto edilerek uluslararası kamuoyu nezdinde teşhir etmektir.

Kalabalık bir kitlenin katıldığı eylem, Atina'nın en kalabalık ve meşhur turistik yeri olan AKROPOLİS Müzesi'nin önünde gerçekleşti. Kamuoyunun dikkati çekilirken, Yunan basını da genişçe yer verdi.

Cenevre-BM önünde protesto

Cenevre Berxwedan Muhabiri

17 Agustos 1989 tarihinde faşist Türk devletinin cezaevlerindeki insanlıkdışı uygulamalarını ve katliamlarını protesto etmek için Cenevre-BM (Birleşmiş Milletler) binası önünde tabutlu bir gösteri düzenlendi.

BM'de, cezaevleri üzerine yapılan bir oturum esnasında, Türkiye'de ve Kürdistanlı gruplar tarafından düzenlenen eyleme 300 kişi katıldı. Eylem süresi boyunca sloganlar atıldı ve kültürel gösteriler yapıldı. Ayrıca, tutuklu yakınlarından oluşan 5 kişilik bir heyet, BM Genel Sekreter Yardımcısı ile bir görüşme yaparak istemlerini hem yazılı hem de sözlü olarak ilettiler. BM Genel Sekreter Yardımcısı, bu konu ile ilgileneceğini belirtti.

Düzenlenen eyleme; ERNK, Av. Dev-Genç TKP-ML / TİKKO, TKP-B, Acilciler ve Kawa taraftarları katıldı.

İsveç'te açlık grevi başarılı geçti

Cezaevlerindeki tutuklularla dayanışma ve Kürdistan'da kimyasal silahların kullanılması, halkın üzerindeki baskıları ve sürgünlerin devamını protesto etmek amacıyla 7-10 Agustos tarihleri arasında İsveç'in kuzeyinde Bracke kentinde, çoğunluğunu ERNK taraftarlarının oluşturduğu, ayrıca Kürdistanlı yurtseverlerin ve Türkiye'de devrimcilerin de katıldığı üç günlük bir açlık grevi eylemi başarıyla sonuçlandı.

Yaklaşık 40 kişinin katıldığı açlık grevi süresince, ERNK'nin Kürdistan'daki son olaylarla ilgili değerlendirmesini içeren İsveççe bildiriler yoğun olarak dağıtıldı.

Açlık grevi süresince İsveç basın organları, Türkiye'deki son yapılan kimyasal silah kullanımına ve cezaevlerindeki işkencelere değindiler. Bagok'ta kimyasal silahlarla şehit edilen ARGK gerillalarının resimleri de dağıtıldı.

Açlık greviden sonra İsveç kamuoyuna Kürdistan'da oynamak istenilen oyunlara karşı sessiz kalınmaması çağrısı yapıldı. Bu arada birçok protesto mektubunun Türkiye'ye gönderildiği İsveçliler tarafından dile getirildi.

Devrim şehitlerinin anısı için saygı duruşu ile başlayan açlık grevi yine saygı duruşu ile son buldu.

Gabar Ç.

İsveç'te uzun yürüyüş

Kürdistan'da PKK önderliğinde hızla gelişmekte olan ulusal bağımsızlık mücadelesi karşısında giderek daha da saldırganlaşan sömürgeci faşist Türk devletinin, gerek cezaevlerindeki insanlıkdışı uygulamalarını ve gerekse Kürdistan'daki sürgün ve soykırım hareketlerini teşhir etmek için ERNK taraftarı 43 yurtsever tarafından İsveç'te 250 km'lik bir uzun

yürüyüş düzenlendi.

17 Agustos 1989 tarihinde İsveç'in Norrköping kentinden başlayan yürüyüş, başkent Stockholm'da ve Türk konsoloslugu önünde yapılan mitingle sonuçlandırıldı. Başarıyla sonuçlanan ve büyük ilgi uyandıran yürüyüş eylemine İsveç basını geniş yer verirken, kamuoyunun dikkati de yoğunca Kürdistan'daki ve cezaevlerindeki gelişmelere çekildi.

50. yıldönümü dayanışma eylemine dönüştü

Hamburg Berxwedan Muhabiri

1 Eylül 1989 günü Hamburg'da DGB, SPD ve DKP tarafından düzenlenen, II. Dünya Savaşı'nın 50. yıldönümünü anma yürüyüş ve mitingine ERNK taraftarı yurtseverler de katıldı. II. Dünya Savaşı'nın başlangıç günü olan 1 Eylül, Dünya Barış Günü olarak algılandı.

Yürüyüş ve mitingde Türk devletinin Kürdistan'daki faşist uygulamaları da protesto edilerek teşhir edildi. Aynı zamanda DGB ve SPD'ye rağmen yürü-

yüş kolu Selahattin Erdem'in tutuklu bulunduğu Hamburg Dammtor Cezaevi'nin önünden geçilerek anlamlı bir dayanışma eylemine dönüştürüldü. Yapılan Türkçe ve Almanca konuşmalarla Alman emperyalizminin anti-demokratik uygulamaları ve baskı politikası protesto edildi.

Hamburg ERNK taraftarları ve Kürt Halkının Dostları tarafından düzenlenen yürüyüş korejine 700 kişilik bir kitle kalabalığı katıldı.

Strasbourg'da açlık grevi

17.8.1989 tarihinden 25.8.1989 tarihine kadar Fransa'nın Strasbourg kentinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde 9 günlük açlık grevi eylemi yapıldı.

Açlık grevi süresi boyunca Türk devletinin cezaevlerindeki insanlıkdışı uygulamaları ve Kürdistan'da kimyasal silahların kullanımı protesto edildi. Bu amaçla kitlenin de aktif katılımı ve desteğiyle açlık grevi eylemcileri iki defa yürüyüş ve miting de düzenlediler. Avrupa Parlamentosu İnsan Hakları temsilciliğinden bir heyetin oluşturulup Türkiye'deki cezaevlerine gön-

derilmesi talep edildi. Bu konuda SMAD Belediye Encümeni, Yeşiller ve İnsan Hakları Avrupa Konseyi Başkanı'yla birer görüşme yapıldı. Ayrıca CGT de açlık grevini desteklediğini beyan etti.

Açlık grevi, eylemi Fransa basınında geniş yer aldı. 2. ve 3. televizyon kanalı eylemi, ikişer defa görüntüledi. Yine Radio France ile Radio Arconcil açlık grevi süresi boyunca sıkça yayın yaptı.

Eylemi; ERNK, Av. Dev-Genç, Dev-Yol, TDKP ve TBKP örgütleri düzenlediler. Partizan/DABK ise eylemi destekledi.

15 AĞUSTOS ATILIMININ 5. YILDÖNÜMÜNDE BASIN TOPLANTILARI

15 Ağustos Atılımının 5. Yıldönümü vesilesiyle 16-17 Ağustos 1989 tarihlerinde ERNK Avrupa Temsilciliği Atina, Bonn, Brüksel, Viyana ve Stockholm'de birer basın toplantısı düzenledi.

ERNK-Atina temsilcisi, "Savın basın mensupları, sizleri Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi adına selamlıyorum" açıklamasıyla başlattığı basın toplantısında dikkatleri son beş yıldır Kürdistan'da gelişen ve günümüzde peşpeşe muharebelerle dönüşen silahlı mücadeleye çekti. Yapılan sözlü açıklamayla Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin beş yıllık askeri-siyasi durumu ve olası gelişmeler detaylı bir şekilde izah edildi. Ağırlıklı olarak son bir yıllık gelişmelerle özel savaş taktikleri ile köy koruculuğu sisteminin iflası, TC'nin ekonomik, askeri ve siyasi alanda içine girdiği kriz geniş şekilde açıklandı. ARGK gerillalarının, düşman karşısındaki başarıları ve üstün manevra kabiliyetleri somut örneklerle belgelenerek basın mensuplarına sunuldu. Ayrıca, çıkarı-

lan bir yıllık savaş bilançosu da yazılı olarak dağıtıldı.

Basın toplantısı kalabalık bir grup televizyon ve basın muhabirince ilgiyle izlendi. Sorulan sorular ve verilen somut cevaplarla dikkatler bir kez daha Kürdistan'daki son gelişmelere çekildi. Toplantıda aktarılan bilgiler yerli ve yabancı birçok gazetelerde yayınlandı. Ayrıca Yunanistan devlet televizyonu birinci kanalında basın toplantısına geniş yer verilerek yıllık bilançoyla birlikte haber bültenlerinde iki defa görüntü-
lendi.

Yunanistan devlet radyosu, basın toplantısından sonra ERNK sözcüsüyle canlı bir röportaj yaptı. Yaklaşık 40 dakika süren canlı yayında ERNK sözcüsü, PKK önderliğinde gelişen Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini ve faşist Türk ordusunun Kürdistan'daki katliamlarını izah etti. Devlet radyosu, dinleyicilerine röportajdan sonra Kürt müziğinden de birkaç parça sundu.

Benzer bir basın toplantısı Almanya'nın başkenti Bonn'da

da düzenlendi. Bonn'daki basın konferansında da Kürdistan'daki savaş alanlarından geniş ve detaylı bilgiler, basın mensuplarına aktarıldı. Hazırlanan bir yıllık savaş bilançosu burada da dağıtılarak basın mensupları bilgilendirildi.

Bonn basın toplantısı kalabalık basın mensupları tarafından ilgiyle izlendi ve birçok gazetede haber konusu oldu. Basın toplantısına SWF (Südwestfunk) radyosu, Milliyet, Anadolu Ajansı, BTA (Bulgaristan Haberler Ajansı), Hürriyet, ve Latin Amerika gazetesi katıldı.

Ayrıca, Viyana, Brüksel ve Stockholm'de yapılan basın toplantılarında da çeşitli gazete, radyo, televizyon ve ajans muhabirlerine Kürdistan'daki savaşın gelişim seyri ve ulaştığı boyutlar hakkında bilgiler verildi, savaş bilançoları dağıtıldı, dikkatleri Kürdistan'daki gelişmelere çekildi. Bu alanlarda da Kürdistan'daki gelişmelere ilişkin olarak aktarılan bilgiler basın-yayın organlarına genişçe yansdı.

Fransız polisinin yurtseverlere yönelik saldırılarına yeni bir örnek

Reims Berxwedan Muhabiri

Fransız polisi, Kürdistanlı yurtseverlere yönelik saldırılarına bir yenisini daha ekledi. Emperyalist Alman devletinin yurtsever Kürdistanlılara yönelik yıldırma amaçlı saldırılarının benzer örneklerine Fransa'da Fransız polisi tarafından da

başvurulmaktadır. Özellikle son dönemlerde Fransız polisi bu saldırılarına hız vererek çeşitli alanlarda bulunan birçok yurtseverin evini basmış ve ev eşyalarını hovardaca dağıtmıştır. Bu saldırılarına 8 Ağustos 1989 tarihinde Reims alanında yurtsever bir işçi ailesine yönelik

olarak düzenlediği baskınla bir yenisini eklemiştir.

Hiçbir arama gerekçesi belirtilmeden eve girilmiş ve arama adı altında bütün ev eşyaları altüst edilmiştir. Tüm aramalara rağmen "yasadışı" herhangi bir şeye rastlanılmamıştır. Polisler evden ayrılmadan önce, "Ne biz sizi gördük, ne de siz bizi, bu olayı burada unutun, yoksa başınıza gelecekleri siz düşünün" biçiminde tehditlerini savurmaktan da geri kalmamışlardır.

Ancak bu tehditlere rağmen baskın olayı kamuoyuna duyurulmuş, gazetelere ve televizyona yansımıştır. İnsan Hakları Reims Şubesi Başkanı olan bir profesör, televizyonda saldırıya uğrayan yurtsever aile fertleriyle söyleşide, olayı şiddetle protesto ettiğini ve bir hırsızlık olayına benzettiğini belirtmiştir. Yurtsever Kürdistanlı ailenin bu korsan saldırıyı ve tehditleri kamuoyuna duyurması ile olay geniş yankı uyandırmış, emperyalistlerin bir oyunu daha kendi aleyhlerine dönmüştür.

Kürt gençleri birlikte tatile çıktı

19 Temmuz-5 Ağustos 1989 tarihleri arasında Almanya'nın çeşitli kentlerinden biraraya gelen 35 Kürt genci, iki hafta süren bir tatil programı düzenledi.

Almanya'nın dağlık bir alanında çadır açarak tüm bu süre boyunca kırsal alan koşulları içerisinde kollektif bir yaşam ve ortak etkinlikler bünyesi içinde, ulusal öze ve kaynaşmaya ulaşma, bunun asgari bir örneğini pratikte sergileme durumunu ortaya koydular. Başta birbirlerini hiç tanımayan bu gençlerimiz, düzenledikleri tatil programından sonra, birbirinin kopmaz birer parçaları oldukları ruhuyla doldular ve bu temelde kimliklerini kazanma, kendilerini ve ülkelerini tanıma yolunda ilk adımlarını güçlü bir biçimde attılar. Öyle ki, tatil süresi boyunca ve bittikten sonra iyice kaynaşmış olan gençler, birbirinden kopmayı istemiyor ve böylesi bir birlikteliğin büyük bir özlem olduğunu davranışlarıyla sergilediler. Daha şimdiden, önmümüzdeki yıllarda yine böylesi programlar çerçevesinde biraraya gelmenin hazırlıkları içerisine girdikleri ve bu yönlü girişimlerin genişletilmesinde büyük bir istek ve özlemin olduğunu her davranışları ile yansıtıyorlar.

Batı Almanya'da çeşitli nedenlerden dolayı bulunan Kürdistanlı emekçilerin çocukları olan gençler, bu tatil sürecinde ülkelerini, kültürlerini ve Kürdistan'da gelişen mücadeleyi tanımada, siyasal içerikli gelişmeleri kavramada gerçekleştirdikleri diğer etkinliklerin yanında ileri adımlar attılar.

İki haftalık süreç boyunca spor ve kültür çalışmaları başta olmak üzere, günü gününe oluşturdıkları programlar ile canlı, hareketli bir yaşamın özgüline ulaşılar. Gençlerin programlarında kısaca şu çalışmalar yer

alıyordu: Spor, Kürdistan tarihi üzerine okumalar, kır gezileri, kültürel çalışmalar ve genel gelişmeler hakkında sohbetler yapıldı.

Ayrıca gençler, kendi aralarında bir kültür ekibi oluşturarak folklor ve tiyatro çalışmaları yaptılar. Başarılı bir ekip kurdular. Bu ekip, gruba sunduğu kültür gösterilerinin yanı sıra Almanların düzenlediği bir festivale ve Wuppertal kentinde düzenlenen "ARGK ile Dayanışma Gecesi"ne de katılarak, programlarının meyvesi olan hünerlerini sergilediler. Ekibin kültür programı gerek gecede, gerekse de Almanların festivalinde çok beğenildi ve yoğun alkış topladı. Hatta etkilenen festival yöneticileri, gençlerin başarısından dolayı, yapılacak gezilerde kullanılması amacıyla 800 DM bağışta bulundular. Festivalin yapıldığı yere gelen tüm yerel gazeteler, festival haberlerinde Kürt gençlerinin kültür ekibine geniş yer vererek bu vesile ile Kürdistan'a ilişkin geniş yazılar yayınladılar. Gazetelerde çıkan resimli haberlerde, festivale katılan ekiplerden en başarılı ve renkli ekibin Kürt ekibi olduğu yazılarak ekibin etkinliği ve başarısı ön plana çıkarıldı. Bir de Kürdistan üzerine gençlerle geniş söyleşiler yaptılar.

Tatil programının sonuçlanması ardından gençlerle yapılan sohbetlerde, çok coşkulu oldukları gözlemlendi. Gençlerin bir de Kürt ailelere iletmek istediği bir kısa çağrısı oldu: "Tüm Kürt gençlerinin kaynaşması, kendi kimliklerine kavuşması, halkına ve ülkesine sahip çıkması için çağrıda bulunuyor ve böylesi programlar düzenlemelerini öneriyor ve istiyoruz."

NRW (Nord-Rhein Westfalen)
Berxwedan Muhabiri
24.8.1989

15 AĞUSTOS FUTBOL TURNUVALARI

12 Ağustos 1989 tarihinde Frankfurt'ta, Güney Eyaleti çapında 15 Ağustos Futbol Turnuvası düzenlendi.

Kürdistan geçliğini biraraya getirmek, tanıştırmak ve kaynaştırmak, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini tanıtmak ve gençliği onun hizmetine kanallize etmek amacını taşıyan bu futbol turnuvası, YXK (Kürdistan Devrimci Yurtsever Gençlik Birliği) Frankfurt Örgütü tarafından düzenlendi.

Güney Eyaleti Futbol Turnuvasına Frankfurt-Mainz'den Serkeftinspor, Mannheim'den Agit-spor, Saarbrücken'den Sevgat-spor, Stuttgart'tan Bagokspor takımları katıldı. Yapılan karşılaşmalarda birinciliği Agits-

por, ikinciliği ise Serkeftinspor kazandı.

Benzer bir futbol turnuvası Avusturya'nın başkenti Viyana'da da düzenlendi. YXK-Avusturya Örgütü tarafından 6 Ağustos 1989 tarihinde düzenlenen 15 Ağustos Futbol Turnuvası'na Viyana'dan Amedspor, Ternitz'ten Dersimspor, Pernitz'ten Nemrutspor, St. Pölten'den Botanspor katıldı.

Yapılan karşılaşmalarda Dersimspor birinciliği, Amedspor ise ikinciliği kazanarak kupaları hakettiler. Futbol turnuvası kalabalık bir izleyici kitlesi tarafından izlendi ve Cephe bayrağı altında Kürdistan'ın çeşitli yörelerinden folklorik ve kültürel gösteriler yapıldı.

“Hayatta tek oynanılmayacak şey varsa o da insanlıktır...”

Merhaba,
Eskişehir'de başlayan ve 51 gün sonra Aydın'da biten ama henüz sorunlarımızın esgeçildiği bir ortamda bizlerden çok şeyler gitti. Hele bunlardan en ağır ve derin izleri olan iki arkadaşımızı yitirmemiz ve fiziki yıpranmışlık olunca, işleri daha bir ciddiye ele almak gerekiyor. Hayatta tek oynanılmayacak şey varsa o da insanlıktır. Ama gel gör ki, delalet içinde olanlar günümüzde oldukça bol. Onlarla uğraşmak da boynumuzun borcu olsun.

Eylem bittikten sonra yeni en önemli sorunumuz olan sağlık ve beslenme sorunlarıyla boğuşup durmaktayız. Özellikle de beslenme konusunda çok zor durumdayız. İnsan Hakları Derneği bize 15 gün sürecek olan gıda yardımı yapmakta ama yeterli olmamaktadır. 51 günde insanların ilikleri boşaldı. Çoğunun ne kolu tutuyor, ne de ayağı. Kısa süre içerisinde kendimizi toparlayamazsak ciddi sakatlıklar yaşayabiliriz. Bu tehlike hala kapımızda.

Bu durum karşısında tanıdık-bildik dostların kapılarını çalmaktan başka çaremiz kalmadı. Ortada insanların hayati sorunları durmaktadır. Üstelik bu dört duvar arasında kısırlanmış durumdayız.

Şu anda kendimize bir kilo süt, bir kilo meyve ve sebze bile alabilecek durumda değiliz. 51 gün aç kalan bu insanlar yemeseler, içmeseler düzeliyor iyileşmeleri mümkün değildir. Ne yaparsan yap, en az 200 kişiye yetecek kadar vitamin ilaçları temin et ve postala. Çeşitli sağlık kuruluşları vasıtasıyla mı, yoksa yapacağınız bir kampanyayla mı sağlayacaksınız onu bilemem ama mümkün olduğu kadar elindeki tüm imkanları kullan; vitamin ilaçlarını çok acele yolla.

Benim durumuma gelince, 51

günlük bir açlık eyleminden sonra artık yürüyemez olmuştum. Bu günlerde yeni yeni ayağa kalkmaya başlamıştım. Yalnız felç olmam durumunu henüz çoğu arkadaş gibi ben de atlatmış değilim. Bir an önce ayağa kalkmak için yoğun çaba sarfediyorum. Ayaklarım ve ellerim acayip bir şekilde şişmiş durumda. Bünyem zayıf olduğu için antibiyotik ilaçlar da kullanmıyorum. Şişkinliğin verdiği sızı ise dayanılacak gibi değil. Biz bu tür acılara dayanmaya alışmışız. Bu bizim yaşam biçimimiz olmuş artık.

Hani hatırlıyor musun, bir gün seninle Mersin Müşahadiye'sinde kalırken Diyarbakır'da yatan arkadaşlarla ilgili sohbetler ediyorduk. Sen bana, “Onlara mektup yaz, ileride aynı cezaevlerine düşer tanışsınız” diyordun. Haklıymışsın; bugün onlarla birlikteyiz işte. Şu anda aynı koşuğa Fuat Kav ve Şükrü Göktaş'la birlikteyiz. Güldürüz, konuşuyoruz ve şakalaşıyoruz, acı-tatlı günleri birlikte yaşıyoruz.

Sevgilerimle
Ali Kastalımı
28.09.1989

Berxwedan'ın notu

Tüm okuyucularımızı savaş esirlerinin sesine kulak vermeye ve istemlerini karşılamaya çağırıyoruz. İstedikleri vitamin ilaçlarını temin edip göndermekte tüm okuyucularımızın çaba sarfedeceğine inanıyoruz.

İlaçların postalanaçağı (taahhütlü) adres:
**Ali Kastalımı
E tipi Cezaevi
3. Koğuş
AYDIN**

Mahsum Korkmaz Akademisi şehit Akif koğuşundan tüm zindan direnişçisi yoldaşlarımıza

Direnişi yaratan saygıdeğer yoldaşlar;

Cuntaya karşı koyduğunuz eylemler, gösterdiğiniz direniş ve mahkemelerde haykıran sesinizde, tarihsel bir ülke gerçekliği vardır. Bu gerçeklik salt bir dönemin yaşanan bir gerçekliği değildir, tam tersine, tüm bir tarihimizin bir odakta yansıtılışdır. Uygarlığın şafağındaki Demirci KAWA'nın çekici, zindanlarda Mazlum, Hayri ve Kemal'lerin ellerinde bilincimizi ve yüreğimizi döğmüş, yüzyıllardır geriye çevrilmeye çalışılan tarihin çarkı onların direnişinde gerçek yönüne kavuşmuştur.

İnsanlığın vahşet dönemini bile geride bırakan, insan soyuna saygıyı yitiren barbar Türk faşizmine karşı direnişinizle bu soydan olma onurunun en güçlü örneklerini sergilemişsiniz.

Açık ki göstermiş olduğunuz direniş karşısında, işkence sopasını tutan el düşmüş, apoletli omuzlar çökmüş ve bu çöken omuzların sahiplerinden bir yaşamın hesabı sorulmuştur. Sömürgeci faşist güçlere karşı direnişiniz aynı zamanda dünya halklarına bir uyanışı müjdelemiştir.

Emperyalist ve sömürgeci güçlere karşı koymuş olduğunuz zindan direnişinize, Parti ideolojimiz ve kalbimizle katılıyor, devrimci saygı ve selamlarımızı iletiyoruz.

Berxwedan jiyanê, serhildan jiyanê!

*Haberin var mı,
Taş duvar, demir kapı, kör pencere
Yastığım, ranzam, zincirim
Ve uğruna ölümlere gidip geldiğim
Zulamdaki mahsum resim
Haberin var mı,
Görüşmecim yeşil soğan göndermiş
Karanfil kokuyor cigaram
Dağlarına bahar gelmiş memleketimin.*

**Mahsum
Mahsum Korkmaz Akademisi öğrencisi**

Metin Uluca, savaş esiri yoldaşlarıyla...

“Anlatacak, söyleyecek, haykıracak o kadar çok şey var ki...”

Sözünü ettiğin yalnız olmama olgusunu bizlerden daha iyi kimse bilemez. Her an, hiçbir haber alma olanağımız olmasa da —ki Aydın'a geldiğimizden bu yana hiçbir yayına sahip değildik— yalnız olmadığımızı tüm benliğimizle biliyorduk. Hücrede tek başına olduğumuz anlarda bile milyonların yürekleriyle direkt bağlantı kurabiliyorduk. Böyle bir iletişimi kim engelleyebilirdi ki...

Anlatacak, söyleyecek, haykıracak o kadar çok şey var ki, bunları sana aktarabilir miyim bilemiyorum. Türkiye'deki gazeteleri ancak yeni okuyabildik; açık görüş sırasında eski gazeteleri getirmişti ziyaretçiler. Gerçi biliyorduk ama doğrusu, okuyunca insan, boyutları çok daha iyi kavrayabiliyor. Gazeteler neredeyse gün gün, saat saat aktarmışlar olayları. Eğer okuduysan sana yeniden anlatmama gerek yok, çünkü hepsi de doğru. Doğal olarak eksikler var. Kaba hatlar verilmiş ama, yaşananların duygusal yanı ortada yok, insan iradesi, inancın iradesi karşısında eğilen, bükülen, tuzla-buz olan zulmün iradesi verilmemiş. Bunlar ve daha birçok

şey yok ama olsun, bunları da siz biliyorsunuz zaten.

Ekim'den sonra iki manzara çizmiştim bir mektupta ve sen o mektubu okuduğunu söylemiştin. Bu kez de manzara benzerdi ama çizgiler çok daha net, çok daha yoğun ve duygular çok daha keskin ve duyarlıydı. Ekim'den sonra sevincimiz açıkça belli oluyordu ama bu sefer, sonucun aynı olacağını çok daha önceleri bilen ve buna kesin olarak inanan insanların kıvanç eklenmişti. Daha önce söylediği şeyin sonradan olduğunu gören bir insan nasıl davranırsa biz de öyle davranıyorduk. Sessiz, gururlu, kıvanç dolu bir sevinç vardı. Yalnızca bu sevinçi gölgeleyen ama aynı zamanda derinleştiren, anlamılaştıran bir şey vardı ki, yüreğimiz onların acısıyla doluydu. O da Mehmet ve Hüseyin'in ölümleri... Henüz taptaze ve canlı olan onların anıları belleğimizde bir bir canlanıyor, konuşmaları, davranışları gözlerimizin önünde beliriyordu.

Açlık direnişi sona erdiğinde ve bulunduğumuz hücrelerden alınıp koğuşlara geldiğimizde birçok arkadaş tanıyamadık. Belki saç ve bıyıkların kesilmiş(!)

olmasının da etkisi vardı bunda ama bir deri bir kemik kalmış, ayaklarını yerde sürüyen, ayağa kalkamayan, elleri tutmayan veya titreyen, felç geçiren arkadaşları nasıl tanıyabilirdik ki. Aradan bir hafta geçtikten sonra bile birçok arkadaş ancak arkadaşların omuzuna yaslanarak yürüyebiliyordu.

Şu anda aradan neredeyse iki hafta geçmiş durumda ama hala sağlığımız düzelmiş değil. Sanırım en azından belirli oranda bir düzelme için epeyce bir zamana ihtiyacımız olacak, bakalım bu zamanı bulabilecek miyiz?

Dün dört günlük açık görüşün son günüydü. Bir dolu insan gelmişti. Analar, babalar, çocuklar, kardeşler, eşler vardı aralarında. Geçmiş açık görüşler gibi değildi. Halaylar çekilmedi, türküler söylenmedi bu kez. Bir buruk hava vardı sanki. Henüz kendimizi tam toparlayamadığımız için, geçmiştekiler gibi ağırlayamadık onları. Karşılıklı anılar, olaylar anlatıldı, özlem giderildi. En az bizler kadar, belki daha da çok zorluğa katlanmak zorunda kalmışlardı. Her gün cezaevinin kapısında çeşitli baskılar altında beklemek kolay olmasa gerek. Tüm bunlara rağmen sevinç çok büyüktü. İnsanca yaşama hakkı, insanca yaşam koşulları sağlamak için çekilen zorlukların üstesinden gelmenin sevinçli herkesin yüreğinde, gözlerinde, dillerindeydi. Bunları duymak, gözlemek ve hissetmekten daha güzel ne olabilir ki...

Havalandırmada, koğuşta, uzandığımız yatakta ter içinde uyurken —Aydın'ın boğucu sıcak havasında bile— hissedilen özgürlük rüzgarlarının kasırgası, yüreğimizin yerinden sökülürcesine çarpmasına neden oluyor, ciğerlerimize doluyor, hücrelerimizi dolaşıyor, ekmek, süt, tereyağı, bal olup kana karışıyor, damarlarımızdan vurulan serum oluyor, derman oluyor dizlerimize.

Gazetlerden okuduklarımız bile yetiyor da artıyor bize. Sevincimiz kıvançımız on kat artıyor. Ve hasretle özleyorz sizleri.

**Metin Uluca
Aydın E Tipi Cezaevi
04.09.1989**

“Mücadelelerini sürdüreceğiz, buna and içtik!...”

İçinde bulunduğumuz bu günlerde istisnasız siyasi tutsakların bulunduğu tüm cezaevleri, “1 Ağustos Genelgesi”nin kaldırılması için eylemdeler. Eylemler öylesine yayılmış ki, adli mahkumların bulunduğu bazı cezaevleri de destek amacıyla eyleme katılmışlar. Birçok cezaevinin eylemi, Eskişehir'e destek biçiminde olmasına rağmen, özünde “Ağustos Genelgesi”ni kaldırmaya yöneliktir.

Eskişehir, ilk eyleme başladığı zaman tünel bahane edilecek gaspedilen haklarını almak için eyleme başlamıştı. Ancak on gün öncesine kadar hak gaspına karşı olan eylem, “Ağustos Genelgesi”ni kaldırmayı hedeflemiştir. Ve Genelge'nin kaldırıldığı açıklanmadan (yetkili mercilere) ne pahasına olursa olsun eylem sonuçlandırılmayacaktır. Eskişehir'de devam eden eylem, 2 Ağustos gecesi, Eskişehir'deki tutsakların Aydın ve Nazilli Cezaevleri'ne sevk edilmesiyle, eylemin bu cezaevleriyle de devam etmesini en-

gellemedi. Çünkü, sürgünler, zaten ölüme doğru gidildiği bir ayda yapıldığından, eylemi kırmaya yönelikti. Aynı zamanda tutsakların birkaçının ölmesini sağlamaya yönelikti. Ki mevcut iktidar, tamamen gerici, sömürgeci anlayışla eylemi kırmayı başaramadıysa da, iki tutsağın ölmesini sağladı.

Açlık grevinin 34. gününde ölüm noktasına yaklaşmış olan tutsaklar, ringo denilen demir yığını arabalara sevk zinciriyle konularak 15-16 saatlik bir yolculuktan sonra, Aydın Cezaevi'ne alınmış, Aydın Cezaevi'nde arabalardan indirilen ölüm noktasına gelmiş tutsaklara işkence yapılmış ve bu işkence sonucu Mehmet YALÇINKAYA ve H. Hüsnü EROĞLU adlı arkadaşlarımız şehit olmuştur. Çok sayıda tutsak ağır yaralanarak komaya girmiştir. Durumu ağır olan ve ölüm noktasına gelmiş 40'a yakın tutsak vardır. Yeni ölümlerin çıkması an meselesidir.

İktidar öylesine pervasızlaş-

mış ki, ölüm noktasına gelmiş insanlara dahi işkence yapmadan edemiyor. Ölümlerin tek sorumlusu, başta iktidar olmakla birlikte Adalet Bakanı Sungurlu ve Müsteşar Arif Yüksel'dir. Sorumlular er-geç halkımızın yüce adaleti önünde hesap vermekten kurtulamayacaktır.

Tamamen doğal, insani ve haklı mücadelemizde, şehitlerimize, kaybımızdır demedik. Onları, mücadelemizin manevi öncülerini yaptık. Yapmaya devam edecek, mücadelelerini sürdüreceğiz. Buna and içtik...

Şu anda tek sermayemiz ve silahımız olan canımız ve inancımızla eylemimizi sürdürüyoruz. Başaracağımıza inancımız tamdır ve başaracağız.

Şimdi sonluyorum. Bir dahaki mektupta buluşmak umuyla.

Sevgi ve özelemlerimizle sizleri selamlıyoruz.

**İrfan Güler
8 Ağustos 1989
Ceyhan Cezaevi**

Burjuva basınında Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi

15 Ağustos Atılımının 5. yılında boyutlanarak ülkemizi bir baştan bir başa saran ulusal kurtuluş mücadelemiz karşısında tam bir çıkmazı yaşayan faşist Türk sömürgeciliği, gerek iç siyasal yapılanması, gerekse de dış siyasetinde yeni arayışlar içerisine girmektedir. Sömürgeci-faşist TC'nin yeni arayışları, son demlerini yaşamasının bir ürünüdür. Halkların ulusal ve sınıfsal mücadeleleri karşısında açmaz içerisine giren kapitalist-emperyalist güçler, yaşamalarını biraz daha sürdürebilmek için, bu mücadelelere karşı hep arayış içerisine girmişlerdir. Ancak sonuç bu güçler açısından hep hüsrana olmuştur. Özel savaş yöntemlerinin tümünü deneyen sömürgeci güçler, haklı mücadeleler karşısında geri adım atmaktan, ulusların-sınıfların haklarını teslim etmekten öteye hiçbir şey yapamamışlardır. Günümlü Kürdistan'ında gelişen ulusal kurtuluş mücadelemiz karşısında eli-kolu bağlanan sömürgecilik, en yetkili ağızlarından halk gerçekliğimizi ve mücadelemizi kabul etmek zorunda kalmıştır. 15 Ağustos 1984'te başlayan atılıma kısa ömürler biçen sömürgecilik, bugün bazı gerçekleri kabulleniyorsa; bu, mücadelemizin gelişkinlik seviyesini ortaya koymaktadır. Savaşın boyutları o kadar yükselmiştir ki, tarihinde Fransız, İngiliz emperyalistlerine karşı ve 1974'lerde Kıbrıs halkına karşı girdiği savaşlarda «Misak-ı Milli» çağrıları yapıp feryat eden sömürgeci faşist TC, bugün de ulusal kurtuluş mücadelemize karşı «Misak-ı Milli» çağrısı yapmaktadır. Bu çağrılar devletin çöküntüsü ve iktidarın iflası ile eş anlamlıdır. Bir diğer anlamda, savaş halinin kabulü ve ulusal kurtuluş mücadelemizin Kürdistan ve Türkiye halkı üzerinde yarattığı büyük etkinin itirafıdır.

Sömürgeciliğin demagojik yanını açığa çıkaran olgular, her gün burjuva gazeteleri sayfalarında sütunlar halinde yayınlanmaktadır. «Duruma hakimiz», «ordu görev başındadır», «eşkiya ile sıcak temas», «köklerini kazıdık», «ciddi bir durum yok» tarzındaki tekerlemelerle kendilerini uzun süre için içinde sıyırmaya çalışarak demagoji yapan devlet ve ordu yetkilileri, artık bunu yapamamaktadırlar. Diyelim ki durum kendilerinin dediği gibidir; öyleyse «Misak-ı Milli» çağrıları niye? Ensahtekar ve aldatıcı bir tutum içerisinde olan sömürgeci-faşist TC'nin ipliği her konuda pazara çıkmıştır. Bunu daha fazla saklayamayacağını anladığı için de en yetkili ağızlardan sorunun ciddiyeti açığa vurulmaya başlanmıştır. «Misak-ı Milli»cilik yeniden taze bir aş gibi piyasaya sürülmüştür.

13 Ağustos '89 tarihli Tercüman gazetesi, «Başyazı» olarak yayınladığı «Misak-ı Milli çağrısı» yazısında şöyle yazmaktadır. «...Terör bir defa ivme kazanırsa, onu durdurmak, yeni sivil iktidarlar için de fevkalade zor olabilir! Bu vatan, bin yıllık bir tarihin birikimiyle, binlerce vatan evladının kanıyla çizilen 'Misak-ı Milli'ye dayanmaktadır. Şimdi tehdite maruz kalan

işte bu 'Misak-ı Milli'dir. Artık bu noktada kalben beraber olduklarına inandığımız bütün partilerimizin, iktidar ve muhalefetin biraraya gelerek Türk milletinin bütünlük kararını dünya aleme ilan etmelerinde zaruret vardır. Şimdilik bizden söylemesi.» Gerek yazılarında gerek haberlerinde gerekse de propaganda meydanlarında, birbirlerine karşı olmadık kelimelerle sataşan, küfürler yağdıran burjuva kalemler ve politikacıları, ulusal sorunumuz karşısında yekvücut olmanın arayışları içerisine girmişlerdir. Burjuva muhalefet partilerinden bazılarına «komünist», «dinsiz» vb. yaftalar yapıştıran mihraklar—ki böyle yorumladıkları partilerin kendilerinden hiçbir farkı yoktur—bugün bunların «kalben» birlikte olduklarını rahatlıkla belirtebilmektedirler. Bu çağrıya en ırkçı-faşist tarzda yanıt veren, kendisini ve partisini «halkçı» olarak tanıtan Erdal İnönü de şöyle söylemektedir: «Gerekçesi ne olursa olsun, ülkeyi ilgilendiren çok önemli meselelerde, milli politikaların oluşturulması, desteklenmesi gereken bir girişimdir. Olaylara müdahale kanusunda devlete tam yetki vermiş durumdayız.» Bir yandan demokrasi havarisi geçinen İnönü, diğer yandan gerici yüzünü saklamayıp «Misak-ı Milli» çağrılarını yürekten katılarak, «dilleri ne kadar çatallı olsa da kalben birdirler» diyen yazarı haklı çıkarmıştır. Bugünlerde «Güneydoğu olaylarını inceleme» adı altında Kürdistan'ı gezip, sorunla ilgilendiği, çözüm aradığı imajını yaratmaya çalışan, kendisini «halkçı» gösteren, Kürt halkının büyük düşmanlarından İsmet'in oğlu Erdal İnönü, yeni politika arayışları içerisinde sömürgeci-faşizmi girdiği bataktan kurtarma çabasıdadır. Ancak uğraşları nafiledir.

Burjuva basınından «Misak-ı Milli» çağrılarında katılan Prof. Dr. Haluk Ülman da şunları belirtiyor: «Bu da gösteriyor ki biz, 12 Eylül öncesinde olduğu gibi bugün de, yasa değişikliğiyle, sadece silah gücüyle bastırılmayacak türden bir sorunla karşı karşıyayız. 'Doğu Sorunu'na, 'siyasal' bir çözüm bulmak zorundayız. Bu, tek başına bu ya da şu iktidarın yapabileceği bir iş değildir. Tüm siyasal partilerimizin onların ötesinde tüm siyasal seçkinlerimizin, elele vermeleri gerekiyor.

Önce, böyle bir 'sorun'un varlığını kabul etmek için...

Ondan sonra, bu soruna bir 'siyasal çözüm' geliştirmek için...

Nihayet, bu çözüm her neyse, onu 'elbirliliğiyle uygulamak' için...

Kimse kendisini aldatmasın... Söz konusu olan ülkemizin ve halkımızın bütünlüğüdür. Bunu, olup bitenleri 'jekaver olayları' gibi görüp askeri önlemlerden medet umanlar da, olaylara yalnızca 'insan hakları ve özgürlükleri, demokrasi' açısından bakmak eğiliminde olanlar da, hiç akıllarından çıkarmasınlar.

'Eşkiya ile uğraşacağım' derken, suçsuz insanları canlarından ve mallarından etmek, hapisanelerimizde insanlığa ya-

kışmayan kuralları koymaya ve uygulamaya kalkışmak ne kadar yanlışsa, insan hak ve özgürlüklerine sahip çıkmak için ülkemizin ve halkımızın bütünlüğüne göz dikenleri cesaretle direcek davranışları içine girmek de o kadar yanlıştır.

Neyin doğru olduğunu, ne yapmak gerektiğini saptamak için bir 'ulusal uzlaşma', 'ulusal politika' geliştirmek zorundayız. Çünkü karşı karşıya olduğumuz sorun, parti ve siyasal eğilim bağlıkları aşıyor.» (18 Ağustos 1989, Günaydın)

Bir telaşın açık ifadeleri olan bu satırlar, Türkiye'den bir şeylerin kopup gittiğini, buna dur demenin zorunluluk arzettiğini vurgulamak istemektedir. Giden Kürdistan'dır. Telaşı yaratan ise ulusal kurtuluş mücadelemizdir. «Sağcı», «solcu» partileriyle «ulusal politika» belirleme noktasında birleşme çağrıları, birbirlerine her konuda tavizler vererek «ulusal uzlaşma» yollarını arama çığırtkanlıkları, devletin nasıl bir açmaz içerisinde olduğunun göstergesidir.

«Evet... Kimse başını kuma sokmasın. Türkiye, son derece hızlı ve kararlı bir biçimde ele alıp üstüne yürümezse, yıllarca başını ağrıatacak bir sorunla karşı karşıyadır. Üstelik bugün ne Türkiye'nin koşulları ne de dünya konjunktürü bu sorunu 1920'lerin ve 1930'ların metotlarıyla çözmeye müsait değildir.

O nedenle tekrar ediyoruz: Bir an önce Meclis toplanmalı, Güneydoğu'daki durumu ele alıp tartışmalı, tüm partilerin üzerinde uzlaşacakları bir ulusal politika belirleyip uygulamalıdır. Gecikmenin ne kadar pahalıya patladığını hepimize 12 Eylül göstermiş olmalıdır.» (Oktay Ekşi, 14 Ağustos 1989, Hürriyet) diyen burjuva kalemler, bir anlamda tarihi gerçekliğe parmak basmış ama, bu gerçekliğin günümüzde geçerli olmadığını da belirtmiştir. Bu gerçeklik, Birinci Dünya Savaşı'nda İngiliz ve Fransız emperyalistleri ile masaya oturan kemalistlerin Kürdistan sorununu kağıt üzerinde halletmeleri, Orta-Kuzey-Batı Kürdistan'ın, Musul ve Kerkük'e karşılık kemalist iktidara bırakılıp, bugünkü «Misak-ı Milli» sınırlarının çizilmesiyle, O dönemde Kürdistan'da modern bir ulusal kurtuluşçu mücadele de yoktu. Ancak günümüzde ne bir dünya savaşı var ne de modern olmayan bir ulusal kurtuluş mücadelesi. Dönem her şeyin tersine döndüğü bir dönemdir. Sömürgeci-faşist TC'nin karşısında modern ulusal kurtuluş mücadelemiz vardır ve bu mücadele devleti çıkmaz içerisine sokmuştur. «Ulusal politika» çağrıları da bu nedenledir.

«Meselenin çözümü bellidir. Eşkiyaya tenkil, halka şefkat ve hizmet! Bölgedeki insanımız kendisini yabancı hissetmemelidir. Bu konuda PKK'nin tuzağına düşülmemelidir! Öncelikler vatan bütünlüğünün gerektirdiği önceliklerdir. Doğu'ya yatırım, Doğu'ya iş, Doğu'ya eğitim... Ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olan Türkiye, ekonomi, eğitim, yol, aş ve iş ağılarıyla da birbirine bağlanmalı, entegrasyon sağlanmalı-

dır.

Aksi halde başımıza gelecek felaketi görmek için 235 yıllık trajik tarihimizin herhangi bir sayfasını okumak yeter!» (Taba Akyol, 14 Ağustos 1989, Tercüman). Cumhuriyetin kurulduğu günden günümüze kadar Türkiye ve Kürdistan halklarına zulmü, vahşeti, işkenceyi reva gören Kemalizm, «Misak-ı Milli»yi korumak için her şeyi mübah saymıştır. «Misak-ı Milli»yi yaratmak için halklara karşı çıplak zoru temel hareket noktası olarak almıştır. Bu amaçla, Ermeni ve Rumları topraklarından uzaklaştırmıştır. Kürt halkı üzerinde de bu zoru uygulayıp göç ettirmek isteyen Kemalizme karşı tarihte direnişlerle karşı koyulmuş, halkımız topraklarını terketmemiştir. Bugün aynı oyunlar yeniden oynanmakta ve halkımız yeniden göç ettirilmeye çalışılmaktadır. «Misak-ı Milli» çağrılarının 1989 yılında tekrardan gündeme getirilmesinin anlamı, mücadelemiz karşısında ordu gücünün yetmezliği, siyasal yenilginin itirafı, tarihte yarattığı katliam ve vahşetin hesabını vermekten kaçmadır. Ancak var olan gerçeklik, tüm çıplaklığı ile gözler önüne serilen gerçeklerin halklar tarafından kabul görmüş olması ve verilen haklı savaştan yana tavır koymalarıdır.

Kazanan Kürt halkı ve gerilladır

TC'nin son kozları ve çırpınıları olarak da değerlendirilebilecek olan genişletilmiş operasyonlar ve saldırıları sonuçsuz kalmış; «efsanevi» Türk ordusu bir kez daha kendisi kurtarılmaya muhtaç hale düşmüştür. Her türden vahşet ve katliam uygulamalarını deneyen sömürgecilik bu uygulamalarından da istediği sonuca ulaşamamıştır. Kürt halkının direnişi ile karşılaşan sömürgecilik, halkımızın nefretini bir kez daha kazanmış, halkımız kendi öz ordusu ARGK'nin yanında yer almıştır. Onbinlerce ordu gücünü seferber eden faşist TC'nin göç zorlamasına karşı halkımız direnmiş, düşmanın şeker politikasına kanmamıştır. Bu gerçekliği burjuva basınında da görmek mümkündür.

«Evet ülkemizin bu köşesinde savaş koşulları geçerlidir. Askerin, polisin, tüm güvenlik güçlerinin ne denli çetin bir ortamda görev yaptıkları biliniyor. Sınırlar yay gibi gergindir. Ancak bütün bunlar temel bir gerçeği değiştirmez. Halkın desteği kazanılamazsınız o mücadeleye kazanılamaz!» (Hasan Cemal, 09.08.1989, Cumhuriyet). Tüm değerleriyle yok edilmeye çalışılan Kürt halkı, bugün kazanılmaya çalışılıyor. TC'nin devlet yöneticileri ve kalemlerleri, 1938-Dersim, 1925-Palu, 1921-Kocgiri-Ağrı-Zilan ve 1980'ler sonrası katliamlarını unutmamış görünüyorlar! Çağdaş bir ulusal bilinçlenmenin geliştigi Kürdistan'da artık TC'nin «şirin» maskesi çoktan düşmüştür. Şimdi görülen ve halkımız tarafından bilince çıkarılan, onun barbar yüzüdür. Yıllar boyu uyutulan halkımız gerçekleri

artık görebilmektedir. Kürdistan «elden gitmektedir». Can havliyle bu soruna parmak basan Oktay Ekşi, «Güneydoğu çözüm bekliyor» başlıklı yazısında şunları belirtiyor: «Konuyu bilmeyen yok. PKK 'eşkiyasının' Güneydoğu'da başlattığı kanlı terör eylemleri, beş yıldır sürüp gidiyor. Bu beş yıl içinde PKK'cılar hakkında söylenemedik söz kalmadı. Kah 'can çektiikleri' ileri sürüldü. Kah 'birbirlerine düştükleri' söylendi. İkidebir 'şu yöredeki güvenlik kuvvetlerimiz tarafından sıkıştırıldıkları' bildirildi. Ama belirli zamanlarda yayınlanan bilançolar, tablonun hiç de iç açıcı olmadığını ortaya koydu. En azından güvenlik güçlerimize ve sivil halka verdirdikleri zayıflığın toplamı, onların verdiklerinden her zaman büyük oldu. Keza gündüzlere devlet hakim olurken, gecelere hep onların hükmettikleri ortaya çıktı.» (8.8.1989, Hürriyet)

Evet, sayın Ekşi; bu sadece sizin bildiğiniz veya size devletin verdiği bilgi. Daha bilmediğiniz çok şey var. Bizim salt geceleri değil gündüzleri de hakim olduğumuz yerler var. Bugüne kadar ağzınıza dahi almak istemediğiniz mücadele ve halk gerçekliğimizi nasıl kabullendirip söyletseysek, yarın diğer gerçekleri de söylettirmesini bileceğiz.

«Açık konuşalım: Güney bölgesinde uygulanmakta olan olağanüstü hal rejimi, beklenen başarıya ulaşamamıştır.» (Hüsamettin Çelebi, 18.8.1989, Tercüman) Bu sözlerin sahibi Çelebi, «Bölge Valisi» Kozakçıoğlu'nun halkı aldatmaya yönelik demagojilerinin inandırıcılıktan uzak olduğunu itiraf etmek zorunda kalmıştır. Emperyalizmin ulusal kurtuluş mücadelesi veren bazı halklara karşı uygulamış olduğu «özel valilik» planları, Kürdistan'da da tutmamış, Kozakçıoğlu başka illere vali olarak atanmaya çalışılmıştır. Ancak tutmayan salt özel valilik değil, özel savaşın diğer yöntemleridir de. Ordu komutanlarının Kürdistan'daki başarısızlıklarından dolayı peşpeşe emekliye sevkedilmeleri bunun açık itirafı olmuştur.

«Alınan kararlar ve yapılan işlerin beklenen ölçüde başarılı olmadığı da açıktır. Daha geçen hafta bölgeyi ziyaret ederek resmi görevlilerden bilgi alan ana muhalefet partisi lideri, 'ulusal bütünlüğümüzü tehdit eden bir durumun varlığından' söz etmiştir. Bölge Valisi, çok dikkatli ifadeler kullandığı son basın toplantısında, 'ulusal bir politika tesbiti ve uygulanması gerektiğini' belirtmiştir.» (Hüsamettin Çelebi 8.8.1989, Tercüman) Görülüyor ki, devletin yetkili ağızları birkaç ay, birkaç yıl önce söylediklerini unutmuşlar. Sömürgeciler ve özellikle de Kozakçıoğlu; «o vatan kurtaran aslan» edasıyla atandığı «Bölge Valiliği» koltuğuna oturduğundan buyana sıraladığı, «Üç ayda bitireceğim», «Herkes bundan emin olmalıdır», «Her karşı topırağa hakimiz», türünden açıklamalarını nasıl da unutmuşa benziyor! Devlet bütçesinin üçte birinin ayrıldığı «bölge valiliği» hem siyasal, hem ekonomik, hem de

askeri olarak çöküşü yaşıyor. Kendi kendini aldatan açıklamalardan başka hiçbir etkinliği kalmamıştır. Bu konuda Ertuğrul Özkök şu belirlemeleri yapıyor: «Her konuda ayaküstü konuşmayı bile seven Başbakan, sözlerinin arasına bu konuyu nedense sıkıştırmıyor. Ortada sadece İçişleri Bakanı ile Olağanüstü Bölge Valisi kalıyor. Onlar da 'Duruma hakimiz. Teröristler artık risksiz eylemlere yöneliyorlar' gibi, kendilerinin bile inanmadığı demeçlerle işi geçiştiriyorlar.» (18.8.1989, Hürriyet). Verdikleri demeçlere kendileri dahi inanmadıkları gibi, Türkiye ve Kürdistan halkları nezdinde de alay konusu olmuşlardır. Beş yıldır sonu gelmeyen «bittiler», «bitecekler», «son demlerini yaşıyorlar», «duruma hakimiz» sözleri artık müthiş bir çöküşün belgeleri olmaktan öteye anlam ifade etmiyor. Ve bu çöküş salt askeri alanda da değil, rejimi tüm yönlerden avucuna alan bir çöküş boyutuna ulaşıyor. «Sonuç: Ekonomi ve iç politika çıkmazda, dış politika dış politikacıların elinden alınması yüzünden berbat. Misak-ı Milli üzerinde oyunlar... Giderek köşeye sıkışan Türkiye.

Hesabını kim verecek?» (Taylan Sorgun 27.8.1989). Yanıtını biz verelim sayın Sorgun! Bu hesabı, yıllardır halklarımız üzerinde en vahşi baskı ve zulmü uygulayan, binlerce insanın kanına giren sömürgeci faşist Türk devleti verecektir, vermektedir. Bu hesabı soranlar ise, tarihi hesaplama için, tarih sahnesine modern tarzda çıkan Partimiz PKK ve onun ordu gücü ARGK'dir. Bu hesaplama da hiçbir güç sömürgeci-faşist devleti elimizden kurtaramayacaktır.

Türk sömürgecilerinin savaşı kaybettikleri ve ulusal kurtuluş mücadelemizin büyük başarılar kazandığı gerçeği Mehmet Ali Bîrand tarafından, 30 Ağustos tarihli Milliyet gazetesindeki yorumunda da dile getiriliyor. Yazıda şöyle deniliyor:

«PKK, 5'inci yıldönümünde yeniden dirilişini yaşıyor. Türkiye Cumhuriyeti güvenlik kuvvetleri çaresizlik içinde bir görüntü sergiliyorlar.

Harcanan milyarlarca lira, binlerce insan ve sonuç; açık bir başarısızlık.

Bunu kendimizden saklamayalım.

Son aylarda eylem sayısını arttırdılar, taktiklerini değiştirdiler, Türkiye'yi sarsmasını bildiler.

Genelkurmay Başkanı'ndan Savunma Bakanı'na, İçişleri Bakanı'ndan Başbakan'ına kadar herkesin telaşa bölgeye koşmalarına yol açtılar.

Basını, koskoca bir ay süresince manşetlerine kadar işgal ettiler.

Bölge Valisi Kozakçıoğlu ve hele İçişleri Bakanı'nın demeç kampanyaları inandırıcılıktan son derece uzak.

Genel bir kargaşa havası hüküm sürüyor.

Beş yıldan beri izlenen politikaların, beklenen sonuçları vermediği apaçık ortada.

Silahlı Kuvvetler'in üzerine yüklenen bu mücadeleyi başaramadıkları, kontrolü kaybettikleri görüntüsü, her geçen gün biraz daha yaygınlaşıyor. Daha da kötüsü, ordunun toplumdaki prestiji sürekli biçimde hırpalanıyor.

Sıkışılınca da, hemen dış güçler sorumlu gösteriliyor. San ki biz üzerimize düşeni yapmışız da, Suriye yüzünden güç durumda kalınıyormuş gibi bir izlenim yaratılmaya çalışılıyor.

Oysa, sorunun kökü bizden kaynaklanıyor.

Genelkurmay Başkanı, İçişleri Bakanı, Bölge Valisi ve diğer yetkililerin demeçleri dikkatlice incelendiğinde 'başarısızlığın kabulü' çok açık biçimde görüldüğü gibi, en başta gelen nedenin de, PKK'nın bölge halkından aldığı gizli destek olduğu vurgulanıyor.

İşte resmi yetkililerimizin bir türlü el atmak istemedikleri hastalığın kaynağı...

Tam bir başarısızlık belgesi niteliğinde olan bu yazı, yorum gerektirmeyecek kadar açık. Varolan gerçekliklerin izahı kısmen de olsa burjuvazinin kalem tutan ellerinden dile getirilmiş durumdur. Buna bir isim koymak gerekirse, o da ancak «Türk devletinin yenilgisi» olabilir.

Korkunun ecele faydası yoktur!

Ulusal kurtuluş mücadelemizin her geçen gün sesini daha fazla duyurduğu, halkların yoğun sempatisini kazandığı bir dönemde, ülkemizde uygulamak istenen «özel savaş»ın çöküşe gittiği, sömürgeci-faşist devletin çıkmaz içerisine girdiği, Kurtuluş Kuvvetlerimizin her gün artık güç kazandığı günümüzde, devletin «Başbakanı» Özal, Kürdistan topraklarında, deyim yerindeyse devekuşu misali kafasını kuma gömerek, gerçeklerden kaçabileceğini, kurtulabileceğini ve halkları biraz daha aldatabileceğini umduğu bir gezi gerçekleştirdi. Propaganda meydanlarında kuru-sıkı atan TC'nin «Başbakanı» Kürdistan'a geldiğinde nasıl bir korku ve panik içerisinde olduğunu gizleyemedi. Bu olayın kendisi dahi gerillanın düşman üzerinde yarattığı korku ve etkinliğin bir ifadesidir. Bu acizliği Oktay Ekşi, 31 Ağustos tarihli Hürriyet gazetesindeki köşesinde şöyle dile getirmek zorunda kalmaktaydı:

«'Ne gibi bir görüntü?' demezsiniz herhalde, çünkü sayın Başbakan'ın çelikle kaplanmış bir kürsüye çıkıp kışkırtıcı hitap edişini gösteren fotoğraf, tüm gazetelerde yayınlandı.

Gerçi biz izlemedik, ama eminiz aynı görüntü televizyonun haber bülteninde de dakikalarca yayınlanmıştır.

Biz, sayın Başbakan'ın o yöreye gitmesini isterken 'yöre halkına moral vermesi için' bunun gerekli olduğunu söylemekteydik. Oradaki halka, 'Ne varmış korkacak? İşte devlet burada... Devlet; sizi de, beni de korur. Hiç endişe etmeyin' mesajını iletmesini bekliyorduk. Yoksa sokaktaki adamdan da yüreksiz bir Başbakan görüntüsü sergileyeceğini tahmin etseydik, tanrı biliyor, elimize kalemi alıp da 'Sayın Başbakan Güneydoğu'ya gitmelidir' demezdik.

Gazetelerde bu gezinin haberlerini de okumuşsunuzdur: Teröristler son iki —belki üç— yıl içinde daha da gelişmiş ve etkili silahlar edinmiş olmalı ki, Sayın Başbakan Van'dan Bit-

lis'e helikopterle gitmekten çekinmiş —veya ilgililer bunun tehlikeli alacağını söylemişler. Çünkü PKK eşkıyası helikoptere karşı, 'isabet oranı çok yüksek' füzeler (!) kullanabilirmiş. O yüzden Van'dan Bitlis'e kadar olan 168 kilometrelik yola —her 200 metrede bir, çift sıra halinde— jandarma dizilmiş. Bu görev, üç vardiya esasına göre yerine getirildiyse, demek ki, sırf bu yoldaki güvenliği için 5 bin kadar asker tahsis edilmiş.

Tabii, yol boyunca havadan 'şemsiye' görevi yapan dört ayrı helikopteri de hesaba dahil etmek lazım.» (abç)

Evet, Kürdistan'ın her köşesi sömürgeciler için bir tuzak. Sömürgecilerin Kürdistan'da

“...Artık alınacak her önlem çürümüş yamadan öteye rol oynayamayacaktır. Türk sömürgecileri ve uşakları bunun şoku içerisinde diriler...”

babalarının çiftliğinde imişçesine serbestçe at oynattıkları devirler geride kaldı. Bugün Başbakan'ları bile, her adımda ölüm korkusu ile girebiliyor Kürdistan'a. Ancak korkunun ecele faydası yok!

Sömürgeciler girdikleri çıkmazdan nasıl kurtulmak istiyorlar?

Bir yandan Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi, diğer yandan mücadelemizden etkilenen Türk halkının muhalefeti, bir diğer yandan da ekonomik çıkmaz ile karşı karşıya bulunan sömürgeci devlet, bu sorunları yaratan ulusal kurtuluş mücadelemizden kurtulmanın yollarını aramaktadır. Üzerinde durulan «çözüm»lerden birisi; çıplak askeri zor ve baskıdan sonuç alamayan, aksine tepki kazanan TC'nin halkları aldatma politikası olan «özerklik» planını uygulama çabasını geliştirmektedir. Birçok çevre giderek daha fazla, bu yönlü öneriler geliştirmektedir. Bunu, üstü kapalı olarak geçiştirmeye çalışan, ancak incelendiğinde anlaşılması zor olmayan burjuva kalemşöhrlerinin yazılarında, «muhalefet partileri»nin demeçlerinde görmek mümkündür.

«Özetlersek, Türkiye Cumhuriyeti'nin PKK ve bölgeye yönelik politikaları yürütmektedir. Eğer gerçekleri kabul etmez ve Kürt sorununa bugünkü gibi çarpık şekilde yaklaşımı sürdürürsek, ileride altından kalkamayacağımız durumlarla karşı karşıya kalmamız kaçınılmazlaşacaktır.

Kürt sorunu, çocuklara şeker, büyüklere para karşılığı tüfek ve bomba dağıtmakla halledilemez... Aksine bölge halkı ile resmi yetkililer ve güvenlik kuvvetleri arasındaki güvensizlik giderek artar. —Bugün de var olan yabancılaşma yaygınlaşır...

Başarısızlığımızı görüp, hem kısa hem de uzun vadeli önlem almaktan başka çıkış yolumuz yoktur.» (M. Ali Bîrand, 30 Ağustos 1989, Milliyet). Kürdistan

sorunu konusunda sürekli akıl hocalığı yapan M. Ali Bîrand, bu yazısında da efendilerine çıkış olarak, uzun vadede köklü çözüm, kısa vadede ise, aldatıcı dil ve kültür özerkliğinin uygulanması gerektiğini vurgulamaya çalışmaktadır. Eğer bu yapılmazsa, kazanacak güç PKK olacaktır demektedir. Sömürgeci TC'nin tek çıkış yolunun kültürel özerklik olabileceğini vurgulayan M. Ali Bîrand'a akıl hocalığının bu noktasında çok geç kaldığını hatırlatmak isteriz. Kitleselleşen bir halk hareketi, bağımsızlığı amaç edinmiş bir halk hareketi, bu türden aldatıcı oyunlarla durdurulamaz. Kürdistan halkı ve öncü güçleri bağımsızlık yolunda emin adımlarla yürümektedirler.

TC'nin «Ana muhalefet partisi» Lideri Erdal İnönü ise bu konuda şunları söylüyor: «Bölgede ana dili Kürtçe diye bir insana sakıncalı bakmak yanlış. Ana dilini konuşması doğal harekettir. Kültür farkları, etnik farklılıklar demokrasinin cevherleridir. Bunları biz getireceğiz... Ama mesele bu değildir. Ayrımcıların istediği, Türkiye'yi ayırıp Kürdistan diye bir devlet kurmaktır. Buna, vatan-daşların hepsinin karşı olduğu na inanıyorum. Şunu açıkça söylemek gerekir. Etnik farkların olması ayrı, o ülkenin bölünmesi ayrı, bir devlet kurulması ayrı bir olay. Ayrımcıların ne istedikleri açıkça söylenmeli. Vatandaş buna göre neyi destekleyeceğini iyice bilmeli. Bir konuyu, nazik bir konu diye saklamakla bir yere gidilemez. Tam tersine açıkça tartışmalıyız. Devlet güçleri buna imkan vermeli. Güneydoğu ve Kürt sorunu bir tabu olmaktan çıkarılmalıdır; ekonomik, siyasal, kültürel ve dış politikayla ilgili tüm boyutlarıyla —ve serinkanlı biçimde— tartışılmalıdır. Başka çare yok!» (9.8.1989, Cumhuriyet) Erdal İnönü babasından devraldığı tarihi misyonu yerine getirme doğrultusunda oldukça yoğun çaba harcamaktadır. Babasının oğlu olduğunu kanıtlamak istercesine halkımıza karşı düşmanlığını sürdürmektedir. Çizdiği tablolara bakıldığında, «kalben Kürt mantıken Türk» tipini ülkemizde yaratmaya çalışarak, ulusal kurtuluş mücadelemizi tasfiyeye götürmek istemektedir. Emperyalizmin kendisine verdiği bu görevi, çok sadık bir uşak olarak yerine getirmektedir. Bir yandan Kürdistan sorununa tüm partisii ile yakından bir ilgi içerisinde olduğunu lanse etmeye çalışan İnönü, diğer yandan emperyalizmin bir dayatması olan otonominin, idari özerkliğin de daha gerisinde bir slogan olan kültürel özerkliği savunmaktadır. Adeta sadaka dağıtır edasıyla «Bunları biz getireceğiz...» demektedir. Üniversite profesörüne şunu hatırlatırız: Kürt halkı kendi hakkını alabilecek kadar modern bir mücadeleyle sahiptir. Yine Kürt halkı kültürel özerkliğin ancak sonuna kadar işbirlikçilik, gerici ve ajanlık temelinde gelişebileceğini çok iyi bilmektedir. Babanız tarihte belki başarı kazanabilirdi ama sizin günümüzde başarı kazanma, Kürt halkını imha etme amacınız kursağınızda kalacaktır. Çünkü uyanan ve direnen bir halk gerçekliği vardır. Bu gerçekliği değiştirmeye küçük «paşa çocuğu» kafanız yetmez. Osmanlı-

dan günümüze kadar, paşa çocukları ne zamandan beri halktan yana olmuştur ki, siz olacaksınız? Tarih sizin gibileri yargılaması ve mahkum etmiştir.

«Bölgedeki insanlar kendi dillerini konuşabilmelidir. Devletin okullarında Türkçe yapılmalı, ancak isterlerse kendi imkanları ile kendi dillerinde eğitim yapabilmelidirler. Kendi kültürlerini yaşatabilmeleri lazımdır. Bunun için komplekse kapılmamak gerekir.» (10.8.1989, Tercüman) diyen geçmişin «umudu» «halkçı» Ecevit'i ne kadar da «dostane» bir yaklaşım içinde görünüyör! Amerikan eğitiminden başarılı olarak çıkmış bu zat, efendisine olan uşaklığını süslü kelimelerle gizlemeye çalışmaktadır. Ancak şapka düşmüş, kel görünmüştür. Aynı Ecevit, «Gerilla taktiğini bilen, karsal alana göre yetiştirilmiş silahlı güvenlik birimleri»nin oluşturulması gerektiğini belirterek, nasıl bir devlet ajanı olduğunu açığa vurmuştur. Halkların mücadelesine karşı oluşturulan «kontr-gerilla» timlerinin yetiştirilmesini isteyen Ecevit, bir yandan kültürel özerklik için içinden sıyrılmaya çalışırken, diğer yandan katliamın nasıl planlanması gerektiğini izaha çalışmaktadır. Ne de olsa Kıbrıs deneyine, Maraş, Çorum, Elazığ deneylerine sahiptir. Halkımızın bütün bunları bir an da olsa aklından çıkarmadığını sayın Ecevit çok iyi bilmelidir.

Bir başka burjuva kalemşörlü Oktay Ekşi de: «Öteki konularda uğranılacak başarısızlık parayla, pulla karşılanır ama —Allah korusun— yurdumuzun Güneydoğu bölgesindeki teröre karşı devletin yenik düşmesinin bedeli hiçbir şeyle ödenemez.

O nedenle Güneydoğu sorununu hafife almakta vazgeçip yeni politikalar ve yeni önlemler aramak gerekir.» (11.8.1989, Hürriyet) demektedir. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin bağımsızlık yolunda ilerlediğini, devletin yenik düşebileceğini gören sayın Ekşi, adeta yalvarırcasına yeni politikalar istemektedir. «Ömrümüzü biraz daha sürdürelim» hesabı içerisinde olan Ekşi vb. kesimler kültürel özerkliğin verilmesini istemektedirler. Çünkü Kürdistan'da uygulanacak başka da «yeni» politika yoktur. Yeni politika ve önlemlerden kasıt özerkliktir. Diğer politika ve önlemlerin tümü Kürdistan'da denenmiştir. Çok sahtekarca da olsa sömürgecilerin eski politikalarında artık bir gedik açılmış durumdadır.

Yukarıda burjuva basınına yansıyan değerlendirmelerden yaptığımız derleme, ulusal kurtuluş mücadelemizin bugün ulaştığı boyutları ve Türk sömürgeci egemenliğinin çöküşünü gözönüne serecek niteliktedir. Tüm gizleme çabalarına, çarpıtmalara ve sansüre rağmen, gelişmelerin bu şekilde yorumlanmak zorunda kalınması, yaşanan çöküşün çok büyük boyutlarda olduğunu ve Türk devletinin Kürdistan'daki varlığının ciddi biçimde sarsıntı geçirdiğini belgelemektedir. «Ulusal politika» arayışları da bu çöküşü durduramayacaktır. Artık alınacak her önlem çürümüş bir yamadan öteye rol oynayamayacaktır. Türk sömürgecileri ve uşakları da artık bu gerçeği görmüş ve bunun şoku içerisinde diriler.

ADIM ADIM KÜRDİSTAN

Geçmişin ticaret merkezi, günümüzün direniş kalesi

AMED
(Diyarbakır)

—II—

COĞRAFİK KONUMU

Diyarbakır, Kuzey Kürdistan'ın orta bölümünde birçok şehirle sınır olan beldelerimizdendir. Geçen bölümde de Diyarbakır'ın bu konumundan ötürü merkezi bir role sahip olduğunu belirtmiştik.

Doğudan Silri'nin Batman, Beşiri Kozluk ve Sason, Muş merkezi; güneyden Mardin'in Mazıdağı, Savur, Gercüş; batıdan Urfa'nın Siverek, Viranşehir, Adıyaman'ın Gerger, Malatya'nın Pötürge; kuzeyden Elazığ'ın Sivrice, Maden ve Palu, Bingöl'ün Genç ve Solhan ilçeleriyle sınırdır.

Diyarbakır toprakları %95'i tarıma elverişli alanlardan oluşur.

Nüfus bakımından hızla büyüyen bir beldemizdir. Birçok yerleşim alanıyla sınır olduğundan ötürü, dışardan da büyük nüfus kitlesini barındırmaktadır.

Bölge genellikle dağlarla çevrilidir. Diyarbakır bu dağlar arasında bir yayla gibi görünüm sunar. Coğrafyasının %37'sini dağlar, %30,6'sını ovalar, %30,4'ünü platolar ve %2'sini de yaylalar oluşturur. Dicle, ırlı-ufaklı kollarıyla belde topraklarını sulayan tek ırmaktır.

Güneydoğu Toroslar'ın kollarıyla çevrili olan Diyarbakır'ın kuzeyinde Akdağ uzanır. Bu dağ, tepelik çevresindeki kayalıklar beyaz olduğundan Akdağ adıyla anılmaktadır. Belkik Tepe, 2531 metre ile dağın en yüksek noktasını oluşturur.

Diyarbakır'ı çevreleyen Güneydoğu Toroslar'ın kolları, Ergani, Dicle, Hani, Lice, Hazro ve Silvan ilçelerinin sınırları içinde yaygın sıralar halinde uzanır.

Mihrap Dağı, Ergani ilçesindeki en yüksek dağdır. Bu dağ, Elazığ'ın Maden ilçesinden başlar, Ergani ilçesine kadar uzanır. Zülküf ve Duldibi, Mihrap Dağı'nı izleyen dağlardır.

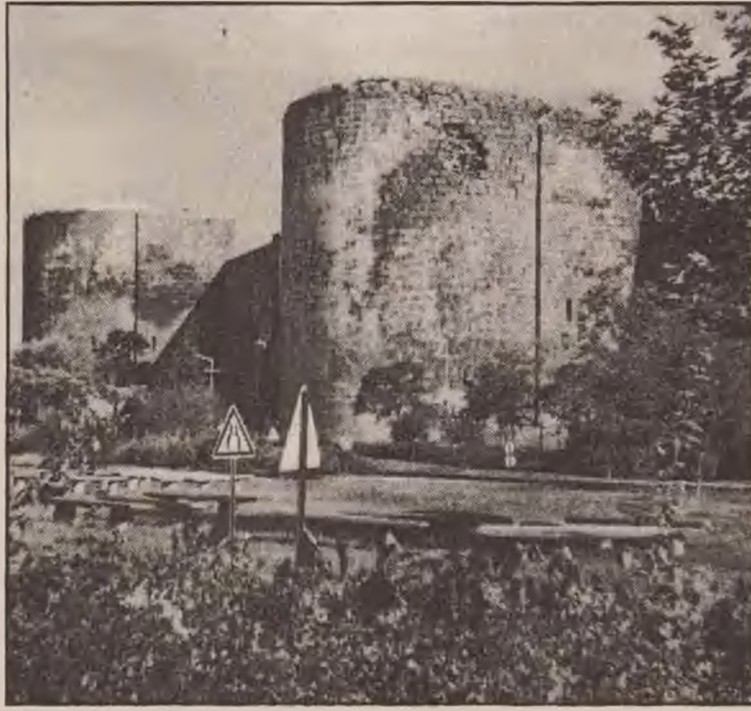
Diyarbakır Havzası'nı ikiye bölen Dicle Vadisi'nin doğusunda da sıradağlar devam eder. Sıradağların Dicle ilçesi sınırları içine giren kollarından yüksek olanları Pirceman, Tonekrat ve Heredan dağlarıdır. Bu dağların genel adı, Piran Dağları olarak anılır. Koz, Cırbir, Lis ve Adem Dağları da Hani ve Lice sınırlarından Sanm Çayı'na kadar uzanırlar. Hani ilçesinde önemli sayılabilecek başka yükseltiler Nem, Çime ve Dübrü dağlarıdır.

Muş sınırındaki Kulp yöresinde bulunan Anduk Dağı, Diyarbakır'ın en yüksek dağdır. Bu dağın yüksekliği 2830 metredir.

Hazro ilçesindeki dağlar, üç kol halinde uzanırlar.

Yüksekliği en çok 1500 metre olan ve gittikçe alçalın Harbat Dağları, Silvan sınırlarından Batman ırmağına kadar uzanırlar.

Güneydoğu Toroslar'ın güneye

Diyarbakır Surlarından bir görüntü

inen kolunu oluşturan Gelincik, Aşurkâr ve Petekkaya Dağları, Çermik'in üç yönünde uzanırlar. Bu dağ kolunun Çermik sınırları dışında yükseltileri alçalma gösterir. Bu sıradağın devamında Diyarbakır ile Urfa'yı birbirinden ayıran Karacadağ, bu kolda tekrar yükselme gösterir.

Karacadağ'ın en yüksek noktası 1919 metreyle Mergamir Tepesi'dir. Eski ve sönmüş bir yanardağ olan Karacadağ'ın en önemli tepeleri Kulubaba, Türbelik, Aktepe, İncirtepe, Harami, Üçtepeler, Çotanlı, Boztepe, Kuzugölü, Mardincok, Mandal, Yassı, Yukan Tavşanlı, Tahtıklı, Devokıran, Seki ve Yaralı noktalarıdır.

Karacadağ'ın güneyinde ve Diyarbakır-Mardin sınırında Mazıdağı ve Devehırçıklı, Arabışlar, Bülbülyuvası, Mahlebik ve Dirizhilt yükseltileri bulunur.

Bölgedeki ovalık alanlar, genellikle kırmızı kahverengi toprak türündendir. Ovalar daha çok Dicle Irmağı'na kenarlı dere ve çayların vadilerinde zincirleme bir sıra gibi yayılırlar. Belde toprakları içinde en önemli ovalar şunlardır:

Gevran Ovası: Bu ova yüksek tepelerle çevrilidir. Ergani Ovası olarak da anılır. Ekime pek elverişli olmayan ovanın yüzölçümü yaklaşık olarak 15.000 hektardır. Mısır ve dan ekilir.

Karahan Ovası: Kurak ve çakıllı olan ova, Gevran Ovası'ndan Diyarbakır ve Karacadağ eteklerine dek uzanır. Yüzölçümü 10.000 hektar olan ovada genellikle hayvancılık yapılır.

Diyarbakır Ovası: Karahan Ovası'nın bitiminde başlar. Daha çok hayvancılığa elverişli olan ovanın yüzölçümü yaklaşık olarak 40.000 hektardır.

Kiki Ovası: Çınar ilçesinin doğu ve güney kesimini kaplayan ovada arpa ekimi yapılır. Bismil'e

doğru uzanan ova, bölgedeki ovaların en verimlisidir. Yüzölçümü 25.000 hektara yakındır.

Behremli Ovası: Bismil'in önemli bir bölümünü kaplayan ova, tarıma oldukça elverişlidir. Yüzölçümü yaklaşık olarak 18.000 hektardır.

Dicle Şerit Ovaları: Dicle'nin solunda ırmak boyunca uzanan ovaların yüzölçümleri yaklaşık olarak 5-6 bin hektardır. Bu ovaların en önemlileri Pamuklu, Anbarçay, Sinan ve Silvan ovalarıdır.

Bölgedeki yaylalık alanların yüzdesi oldukça azdır. Varolan yaylalık alanlar daha çok Diyarbakır Havzası'nın kuzeyinde, güneyinde ve batısında yer alırlar. Yöredeki aşiretler ilkbahar mevsiminde bölgenin kuzey ve kuzeydoğusundaki yüksek yaylalara çıkarlar. Yaylalara çıkış süreci 4-5 aylıktır. Bu süreçte yayladan yaylaya göç edilir.

Bölge topraklarının önemli bir bölümünü kaplayan plato ve stepeler, Dicle ve kollarının açtığı vadilerle parçalanmıştır. Vadiler, bölgenin kuzey ve doğusundaki yüksek bölgelerde bulunarak, dar ve derindirler. Güneye doğru inildikçe yükselti azalır ve bu nedenle vadiler genişleyerek, tabanlarında geniş düzlükler oluştururlar. Vadilerin kıyılar yeşilliklerle kaplı.

Diyarbakır'ın en önemli akarsuyu Dicle'dir. Birçok ırlı-ufaklı kollarıyla tüm bölgeyi sulayan ırmaktır. Kaynağı Hazar Gölü'dür. Dicle'nin dolu akması sonucu, olası taşkınını önlemek amacıyla kimi noktalarda vadisi derinleştirilmiştir. Dicle'nin uzunluğu, çıkış noktası olan Gölcük'ten Güney Kürdistan sınırına kadar 452 kilometredir. İlk çıktığı kaynağa denizden yüksekliği 1155 metredir; bu yükseklik Diyarbakır önünde 560, Cizre'de ise 350 metreye düşer.

Dicle Irmağı dışında; Ambar Çayı, Batman Çayı, Kalhane Suyu, Medya Çayı, Sinek Çayı, Göz Suyu, Madrap Suyu, Sinan Suyu ve Çüngüş Çayı bölgede bulunan ırlı-ufaklı akarsulardır.

Bölgede doğal göller yoktur. Devegeçidi Barajı, Karakaya Barajı, Ortaviran Göleti, Gözegöl Göleti ve Kurtkaya Göleti bulunmaktadır.

Diyarbakır ünlü tarihi surlarıyla da tanınır. Bir döneme kadar, Diyarbakır şehir merkezi bu surlarla çevriliydi. Surlarda yedi kapı bulunur. Surlardaki her bir kapıdan bir çevre il'e ulaşım sağlanırdı. Günümüzde hala ayakta olan surlar, Diyarbakır şehir merkezinin ortasında kalmıştır. Çünkü gelişen şehir merkezi surların dışına taşmıştır.

Şehir merkezinde bulunan yapıların yaklaşık %50'si tarihi binalardır. Dört ayaklı minarenin mimarisi oldukça ilgi çekicidir. Ayrıca şatolar, kale görünümünde binalar, camiler ve türbeler çeşit çeşit işlemleriyle gözleri kamaştıracak mimari eserlerdir.

Diyarbakır karpuzu oldukça meşhurdur. Her yıl karpuz festivalleri düzenlenerek, çeşitli büyüklükte karpuzlar sunulur.

Karpuz festivalinden bir görüntü

Petrol, jeolojik rezervli demir yatakları ve kurşun-çinko karışımı damarlar, Diyarbakır'ın başta gelen yeraltı zenginlikleridir. Bunların yanında Ergani çevresinde bulunan madenler, yeraltı zenginliklerinde önemli yer tutarlar. Dicle ilçesi yakınında barit yatakları, Çınar ilçesinin Balıbbaba köyü çevresinde fosfat bulunur. Ayrıca merkez ilçe yakınlarında bulunan tuğla kiremit hammaddesi ve Hazro ilçesi yakınında çıkan taşkömürü, Diyarbakır'ın yeraltı zenginlik kaynakları arasında yer alır.

Diyarbakır'ın kuzey kesimleri deprem kuşağı içerisine girer.

İKLİM

Diyarbakır'da sert kara ve yarı-kurak yayla iklimi egemendir. Bölgede yazlar oldukça sıcak, kışları ise yarı soğuk geçer.

Merkezde en sıcak geçen aylar haziran, temmuz, ağustos ve eylül'dür. Sıcaklığın 0 derecenin altına düştüğü aylar ocak ve şubat aylarıdır. Yıllık sıcaklık ortalaması 15,9 derecedir.

Bölge merkezinde yıllık yağış ortalaması 495,9 mm'dir. Bu yağış ortalaması, çevre illerin merkezlerine düşen yağış ortalamalarından daha düşüktür. Aralık, ocak, şubat ve mart merkezin en çok yağış; temmuz ve ağustos ise en az yağış aldığı aylardır.

Diyarbakır merkezinde, ortalama rüzgar hızı 2,6 m/s'dir. En yoğun esen rüzgar ise karayeldir.

Diyarbakır'da yapılan istatistiklere göre sıcaklık, yılda 64 gün 0 derecenin altına düşmekte ve 124,4 gün ise 30 derecenin üstüne çıkmaktadır. Şehir merkezinde en yüksek sıcaklık 46,2 derece olarak ölçülmüştür.

Çeşitli kez deprem sallantılarına sahne olan bu kesimde yeralan Lice'de, 6 Eylül 1975 tarihinde meydana gelen deprem 6,9 şiddetinde olmuştur. Bu deprem sonucunda 2384 insan yaşamını yitirken, 8149 konut da tamamen yıkılmıştır. Yapılan incelemeler sonucu, Lice'nin merkez olarak alındığı 150 km yarıçaplı bir alanda 1900-75 arası çeşitli şiddetlerde toplam 80 kez deprem olmuştur. Yine bu incelemeye göre, Lice ve çevresi üçüncü derece deprem kuşağı içerisinde yer almaktadır.

Diyarbakır'ın şifalı su kaynakları, Çermik Kaplıcası ve Ankaris Şifalı Suyu'dur.

Çermik Kaplıcası: Çermik ilçesinin 3 kilometre uzağında, Diyarbakır-Çermik karayolu üzerindedir. Saniyede 3 litre çıkan bu kaynak suyunun sıcaklığı 40 derecedir. Çeşitli hastalıklarla iyileştiren bu kaplıcanın çevresinde 23 otel vardır.

Ankaris Şifalı Suyu: Hani ilçesinden 3 kilometre uzaklıkta olan bu su, Diyarbakır-Hani karayolu üzerindedir. Bu içme suyunun sanlik hastalığının iyileşmesinde ve böbrek taşlarının düşürülmesinde etkisi vardır.

Kaddafi yönetiminde 20. yılını doldurdu

1 Eylül 1969'da Kral İdris El Mehdi'yi devirerek iktidara gelen Albay Muammer Kaddafi 20 yıldır, Libya Devlet Başkanlığı görevini yürütmektedir. 20 yıllık süre içerisinde, ülkesinde halkının desteğini büyük oranda alan Muammer Kaddafi, uluslararası alanda da önemli oranda destek buldu.

Albay Kaddafi'nin askeri güçlerle gerçekleştirdiği darbenin anti-emperyalist niteliğinin belirgin olması ve milli öğelerin yönetimine yol açması Libya'yı emperyalizmin saldırı hedefi haline getirdi.

Kral İdris El Mehdi'nin işbirlikçi karakteri, emperyalizmin çıkarları temelinde ülkeyi yönetmesi, halkın büyük tepkisine yol açmıştı. Kitlelerin ekonomik durumu alabildiğine kötüleşirken, sömürü de alabildiğine artmaktaydı. Bu ortamda, Kaddafi'nin küçük-burjuvazinin önderliği olarak darbeyi gerçekleştirmesi, halkın büyük sempatisini toplamasına yol açtı.

Kaddafi iktidara geldiği bu ilk dönemde kazandığı kitle desteğini günümüze kadar da devam ettirdi. Bugün Kaddafi ülke içerisinde halkının önemli bir desteğine sahip. Kaddafi'nin böylesi bir destek almasının en önemli nedeni, anti-emperyalist niteliği ve ülke içerisinde halka ekonomik ve siyasal alanda daha geniş imkanlar sunmasından ileri geliyor.

Libya, Kaddafi yönetimi altında, Suriye ve Cezayir gibi küçük-burjuva radikal yönetimlerinin iktidarda bulunduğu ülkelerle birlikte Ortadoğu'da emperyalizmin planlarına karşı direnmektedir. 1975 Camp-David anlaşması ile birlikte Mısır'ın İsrail'le barış masasına oturması karşısında, Libya, Suriye, Cezayir ve FKÖ'nün de içerisinde bulunduğu Red Cephesi'nin kuruluşunda önemli rol oynadı. Libya, bu tutumuyla hem emperyalizme ve hem de emperyalizmin bölgedeki uşaklarına karşı takındığı direnişçi tutumunu günümüze kadar da sürdürdü.

Bu özelliğinin yanı sıra, ulusal kurtuluş hareketlerine ve ilerici ülkelere de Kaddafi'nin sunduğu destek önemli bir yer tutar. Kaddafi, Ortadoğu'dan Latin Amerika'ya kadar birçok alandaki ulusal kurtuluş mücadelelerine sürekli bir destekte bulundu. Bu nedenden dolayı emperyalizmin şimşeklerini de üzerine çekti.

ABD emperyalizminin başını çektiği saldırılar Libya'ya hava bombardımanı yapmaya kadar varırdı. 1986 yılında ABD uçakları Libya'yı bombaladılar. Başkent Tripoli'de bombalanan yerler arasında Kaddafi'nin Başkanlık Konutu da vardı. Kaddafi saldırıdan yara almadan kurtulurken, karısı ve çocukları hafif yaralar aldılar.

ABD emperyalizmi gerçekleştirdiği bu saldırı ile Libya içerisinde karışıklığı hızlandırıp, muhalefeti iktidara götüreceği yolu açmak istiyordu. Ancak beklediğine ulaşamadığı gibi, zaten oldukça zayıf olan muhalefetin de sesi soluğu çıkmadı. 1988 yılı içerisinde de ABD, bu kez Libya savaş uçaklarına saldırı. ABD emperyalizminin Libya'ya yönelik bu saldırıları, Libya'yı radikal konumundan uzaklaştırmaya yönelik olup, ulusal kurtuluş mücadelesine sunduğu desteği kesmeyi hedeflemektedir.

ABD, bu amacını açıktan da dile getirerek, Libya üzerindeki tehdit ve şantajlarını sürdürmektedir. ABD'nin bu saldırı kervanına birçok Batı Avrupa emperyalist devleti de katılmaktadır. Libya'yı uluslararası terörizmin arkasındaki güç olarak niteleyip, şantaj ve tehditle, terörizm diye niteledikleri ulusal kurtuluş mücadelelerine sunduğu destekten vazgeçirmeye çalışmaktadırlar.

Libya üzerinde 20 yıl boyunca varlığını devam ettiren bu dış baskılara rağmen, Libya anti-emperyalist ve radikal çizgisini devam ettirdi. 20. yıl kutlamalarına egemen olan hava, Libya'nın bu konumunu devam ettirmekte kararlı olduğunu gösterdi.

POLONYA'DA KOALİSYON HÜKÜMETİ

Geçtiğimiz aylarda Polonya'da yapılan seçimler ardından ortaya çıkan hükümet bunalımı, koalisyon hükümetinin kurulmasıyla son buldu. Ama bu, Polonya'daki sorunların sonu anlamına gelmiyor. Polonya'da sorunların karmaşık bir hal aldığı ve çıkışın nasıl olacağının kestirilemediği bu dönemde, Polanya'nın nereye sürükleneyeceği de bir soru işareti halini aldı.

Dayanışma Sendikası'nın da katıldığı seçimlerin yapılması ile birlikte, Polonya'da gelişmeler yön değiştirmeye başladı. Polonya Komünist Partisi ile Dayanışma Sendikası arasında yapılan anlaşma sonucu, seçimlere gidildi. Seçim sonucunda Dayanışma Sendikası'nın Komünist Partisi'nden daha fazla oy toplaması ve kendisine ayrılan tüm milletvekilliklerini kazanması, durumda değişikliklere yol açtı.

Polonya Komünist Partisi Genel Sekreteri Jarujelski, Devlet Başkanlığı görevini üstlenirken, hükümeti kurma görevi de General Hitçak'a verildi. Komünist Partisi'nin hükümeti kurma yönünde yürüttüğü girişimler sonuç vermeyince, bu kez görev Dayanışma Sendikası'na verildi.

General Hitçak başkanlık için parlamentodan onay almasına rağmen, hükümet üyelerini atama ve seçme konusunda, daha önce Komünist Partisi'yle birlikte hükümet etmiş olan Köylü Partisi destek vermeyince, hükümet de oluşuramadı. Köylü Partisi'nin Dayanışma Sendikası'yla anlaşması, Komünist Parti'nin hükümet kurma şansını ortadan kaldırdı.

Bu gelişmeler neticesinde, Jarujelski, hükümeti kurma görevini Dayanışma Sendikası'na verdi. Dayanışma Sendikası ise kendi arasında hükümeti kurmakla Tadeusz Mazowicki'yi görevlendirdi. Lech Walesa hükümette görev almayacağını, sendika lideri olarak kalmaya devam edeceğini açıkladı.

Mazowicki yürüttüğü temaslara sonucu hükümet üyeleri-

ni tespit ederek, uzun bir süredir devam eden hükümet krizini sona erdirdi. Koalisyon hükümetinde Dayanışma Sendikası'nın yanı sıra, Köylü Partisi'yle Komünist Partisi de yer alıyor. Komünist Partisi'nin İçişleri, Savunma, Ulaştırma ve İç Ticaret Bakanlıklarını aldığı hükümette Dayanışma Sendikası, Dışişleri ve Çalışma Bakanlığı gibi diğer önemli bakanlıkları aldı.

Polonya'da uzun bir süreden bu yana yaşanan ve sosyalizmin doğru uygulanmamasından kaynaklanan sorunların çözümü için, Polonya Komünist Partisi, Dayanışma Sendikası ile uzlaşma yolunu seçti. Zaten ortaya çıkan son gelişmeler de bu yaklaşımın bir ürünüdür. Dayanışma Sendikası'nı yasaklama ve tutuklamalarla bir sonuca gidemeyeceğini gören Polonya Komünist Partisi, ABD ile SSCB arasında hızlanan uzlaşma sürecinin bir yansıması olarak, bu yolu tercih etti.

Dayanışma Sendikası'nın parlamentoya girmesi, Polonya'da mevcut sorunların çözümünü daha da ağırlaştıracağı benziyor. Komünist Partisi, seçimlerden az oyla çıktı. 4 yıl sonra yapılacak serbest seçimlerde, hiçbir kısıtlama olmaya-
cağında, eğer mevcut durum olduğu gibi sürerse, Dayanışma Sendikası tümüyle iktidarı ele alacak bir potansiyele sahip. Bu da Polanya'nın geleceği açısından ciddi sakıncaları birlikte getiriyor.

II. Dünya Savaşı'nın ardından, yaklaşık 40 yıldır Polonya Komünist Partisi iktidarı elinde bulunduruyordu. 40 yıllık bir süre sosyalizmin uygulanması açısından kısa bir süre değil. 40 yıllık bir süreden sonra, Polonya'nın yeniden ilk günlere dönmesi, aslında burada sosyalizmin eksik ve hatalı uygulanmasından kaynaklanıyor. Sosyalizmin doğru uygulanması, içerdeki muhalefete hareket imkanı tanırken, emperyalizmin müdahalelerine de ülkeyi açık hale getirdi. Nitekim, emperyalist ülkeler Dayanışma

Sendikası'na desteklerini arttırarak, özellikle de propaganda-
larını yoğunlaştırarak, Polonya'da karışıklığı arttırmaya çalıştılar.

Nitekim, emperyalist ülkeler, Dayanışma Sendikası'nın parlamentoya girmesiyle birlikte Polonya'ya yönelik girişimlerini de arttırdılar. Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterand ve ABD Devlet Başkanı George Bush başta olmak üzere emperyalist ülkelerin temsilcileri Polanya'yı ziyaret ederek, Dayanışma Sendikası'na desteklerini açtıkları dile getirdiler. Polanya'yı geriye çekmek için bundan sonra da girişimlerini artıracaklarını açıktan dile getirmektedirler.

Yine, Lech Walesa, geçtiğimiz hafta içerisinde Batı Almanya'ya bir gezi düzenledi. Alman DGB Sendikası'nın davetlisi olarak, Düsseldorf ve Bonn'da temaslarda bulunan Walesa, Batı Almanya'dan da destek sözü aldı. Walesa, Mozowiecki Hükümeti'nin başarılı olması için desteğin şart olduğunu belirtti.

Bu gelişmeler, Polonya'da biriken sorunlara ne türden bir çözüm arayışı içinde olduğunu göstermektedir. Ülkenin ekonomik durumu oldukça kötü bir durumda, piyasada bazı malların sıkıntısı çekiliyor. Yine, halkın önemli bir kesimi Komünist Parti'den soğumuş durumda. Mevcut sorunların çözümü, sosyalizmin doğru uygulanmasındayken, Polonya Komünist Partisi, doğru uygulamaya yönelmeyip, uzlaşma ve reform yolunu seçti. Bu da, mevcut sorunların çözümünde sosyalizmin doğru uygulanmasının yaratacağı gelişmeleri engelliyor. Polonya'da sorunlar, yanlış uygulamadan doğdu. Çözüm de ancak doğru uygulamadır. Tabii, yine de bu süreçte Komünist Partisi, yönetimdeki rolünü etkin bir şekilde kullanır ve doğru uygulamaya yönelirse, sosyalizm bu süreçten güçlenerek çıkabilir. Gelişmelerin nasıl bir boyut kazanacağını zaman gösterecektir.

LÜBNAN'DA İÇ SAVAŞ SÜRÜYOR

Rehineler bunalımıyla birlikte gözler bir kez daha Lübnan'a çevrildi. İsrail'in şeyh Obeid'i kaçırması ardından ABD'li rehinelere birinin öldürülmesi, rehinelere sorununu yoğun bir şekilde gündemleştirdi. Sonraki günlerde yürütülen çalışmalarla rehinelere sorununu çözüme kavuşturmak için girişimler yoğunlaştırıldı.

Beyrut'ta Suriye birlikleri ile Falanjist milisler arasında çatışmanın yeniden patlak vermesi, rehinelere sorununu da ikinci plana itti. Halen bu konuda belli girişimler sürdürülse de, tüm dikkatler, Beyrut'ta karşılıklı olarak sürdürülen topçu ateşine çevrildi.

Michel Aoun komutasındaki Hristiyan birliklerin Suriye'ye karşı savaş başlatması, çatışmanın da başlangıcı oldu. Geçtiğimiz aylarda da çatışmalar yoğunluk kazanmış, devreye Arap Barış Gücü'nün girmesiyle birlikte bir dönem durulma eğilimi göstermişti. Ancak son haftalarda çatışmalar tekrar şiddetlendi. Hristiyan birlikleri ile Suriye arasındaki topçu düellosu yer yer piyade savaşına da dönüştü. Çatışmaların yeniden

başlamasının nedeni, Aoun'un Barış Gücü önerilerine uymayarak, Suriye'nin tümünden Lübnan'dan çekilmesini dayatmasıdır.

General Aoun, mevcut güçleriyle Suriye'ye karşı askeri bir başarı elde edemeyeceğini bildiği halde çatışmaları ısrarla sürdürüyor. Aslında bu tutumla, Suriye üzerindeki uluslararası baskıları arttırıp, sonuca gitmek istiyor. Daha önceki örneklerden de görüldüğü gibi, Suriye üzerinde yürütülen uluslararası baskılar da bir sonuç vermemektedir. Suriye, bu tür baskılar karşısında geri adım atmamaktadır.

Michel Aoun'un beklentilerine en aktif olarak Fransa karşılık verirken, diğer Batılı ülkeler Suriye'yi kinamakla yetindiler. Fransa Deniz Kuvvetleri'nden bir filoyu Beyrut açığına göndererek, Suriye'ye gözdağı vermeye çalıştı. Hatta, Fransa denizden yığıldığı askeri güçleriyle Beyrut'a müdahale etmeyi de planlıyordu. Bu tutuma karşı, Suriye'nin kararlılığını sürdürmesi ve Lübnan ilerici güçlerine müdahalede bulunmaması konusunda Fransa'yı uyarması üzerine, Fransa bu tutu-

mundan vazgeçti. Daha sonra yapılan açıklamalarda gemilerin insanı amaçla burada bulunduğu belirtildi.

Fransa askeri tehdit gösterileriyle sonuca gidemeyeceğini anlayınca, yeni bir barış planıyla Dışişleri Bakanlığından üst düzey bir temsilcisini temaslarda bulunmak üzere, Beyrut, Şam, Tahran ve Bağdat'a gönderdi. Görüşmeler sürecinde Fransa yaptığı açıklamalarda, "Suriye'nin gözardı edilerek, bir barışın sağlanamayacağını" söyledi.

Yürütülen barış görüşmelerinden henüz bir sonuç alınmış değil. Topçu düellosu karşılıklı olarak sürüyor. Çatışmaların yoğunlaşması nedeniyle Beyrut'u terkedenlerin sayısı yüzbinleri buldu. Şu anda Beyrut'ta 80 bin civarında bir nüfusun kaldığı söyleniyor.

Lübnan sorununun, özellikle de Beyrut çevresinde süren çarpışmaların nasıl bir çözüme kavuşacağı önümüzdeki dönemde daha da açıklık kazanacaktır. Aoun'un tutumunu sürdürmesi, Suriye'yi köklü bir temizliği gerçekleştirmek için saldırıya da geçirebilir.

Metelokên Kurdî

Zinar di cihê xwe de zinar e!

ÖYKÜ

Sonsuzluğa giderken bir güvercin kanat çırpıyordu

Günün geceye durduğu saatlerde güneşin yalıcılığı azalır. Her türden canlı, havanın özelliklerine göre içgüdüyle savunmaya geçer. Günlük koşuşturmanın yorgunluğuyla insanlar evlerine uzun adımlarla yönelirler. Aynı saatlerde gecelerin şahini yarasalarda yaşam hücreleri yeni yeni çörlür, canlılık başlar. Aynı saatlerde şehrin kara duvarlı bir binasında da hareketlilik yeni başlıyordu, yarasalarda olduğu gibi.

Kapkara bir minübüs bu binanın önünde durduğunda, insan aşınan iki adam aşağıya inip arka kapıyı açtılar. Açılan kapıdan her biri sedyenin bir tarafından tutup açılan kapıdan binaya yöneldiler. Sedyede sarı bezlerine sarılı, vücudundan sıran kanla bizi yatıyordu. Sakalı uzamış, benzi sapsarıydı. Sedyeyi koridorun kapısına bırakıp gittiklerinde sedyede upurun yatan Renas, yavaş yavaş gözlerini açtı. Etrafına bir göz gezdirdikten sonra nerede olduğunu anlamak için hafızasını zorladı. İşte o an bir çığlık koptu. Çığlık uzun koridorda yankılanıp gittiğinde, burasının soruşturma merkezi olduğunu anladı. Peki ama, kendisi burada ne yapıyordu... Sonuya cevap bulamadan biraz önce kendisini bırakıp gidenler geri dönüp sedyeyi kaldırıp götürdüler. Yorgun hafızası bulamıyorsa da olsa kendisini bekleyen akıbeti gösteriyordu.

Küçük bir odada yere bırakılan Renas'ın etrafını sivil giyimli polisler sardı. En öndeki sert bir sesle:

"Kapa lan gözlerini" deyip ona yamaştı; besden bir torbayı kafasına geçirdiler.

"Şimdi anamı s..." diyerek sedyeden tutup arkasından sürüklendiler. Tekrar sedyeyi uzun koridora çektiler. Atlam çığlıklara derinden gelen imtiler de katılıyordu. "Havar, Havar..." diye feryat ediyordu bir kadın. Kulakları tırmalayarak bu sesler, kuyunun dibinden geliyormuş gibi yankılanıyordu. İçinden bir şeyler koptu Renas'ın.

"Açın lan gözlerinizi" dediğinde, ayakta bekleyen görevli hısla Renas'ın kafasındaki kukuletayı çıkardı. Getirildiği yer küçük bir odaydı. İçerde sivil giyimli birkaç kişi ayakta durmuş karşısında ise, üstleri olduğu amlaşlan biri oturuyordu.

"Anlat" diye söze girdi "karşısındaki Yaralı olduğunu, eğer konuşmazsa tedavi etmeyeceklerini, tedavi etmemeleri halinde öleceğini vs. temelde konuştuğundan sonra, "E... ne diyorsun" diye ekledi.

Renas "amlatacak bir şey yok" diye kestirip atacaktı, ama sonradan, "Ben bir ankerim, sadece savayın, ve onun dışında da özel bir şey bilmiyorum" dedi. Daha söz bitirmeden, "Bak oğlum, geçsin, yarıktır harcatma kendini. Dağlarda dolaşmakla bir şey elde edemeyeceğini bil artık. Ayrıca senden pek fazla bir şey istemiyoruz. Sadece grupta kaç kişi olduğunuzu, çatışmadan kurtulanların nereye gidebileceğini söyle yeter. Bizi de seni kurtarın."

Bitkin düşen Renas, fazla uzatmam gereksiz olduğunu biliyordu. "Dedim ya hiçbir şey bilmiyorum. Ayrıca şunu da iyi bilin ki bilem de söylemem." Lafını bitirir bitirmez, sonrasını hatırlayamadı. Birden silletokat girişerek bayıldı.

Gözlerini açtığında, dışarıdan durmadan su akan bir tuvaletin görününde, bir çaput parçasının üstünde uzanmış durumda olduğunu gördü. Her tarafa yaş olmuştı. Sağlam bacağını biraz çektikten sonra sürünerek köşedeki kuru yere çekildi. Her tarafa ağlıyordu. Kamı da acıkmış ama, bunu düşüncecek durumda değildi. Zihnini toplamaya, başından geçenleri hatırlamaya çalıştı. Olanlar film şeridi gibi gözlerinin önünden

söylüyorum. Ben ulusal kurtuluş mücadelesinin bir neferiyim. Ve son nefesimde de öyle kalacağım. Partime ve halkama olan inancım tamdır. Arkadaşlarımızın yerini bilsem de söylemem. Ben alıma sürülecek kara lekeyle yaşayacağımıza, ölümü seve seve kucaklarız. Sis kendisini ne sanıyorsunuz?.. Başladı slogan atmaya... Ağır yaralı olduğundan işkence yapamıyorlardı, ama zaman zaman sille-tokat girişiyorlardı. Ay-

parça parça akıyordu. Nasıl pusuya düştüklerini, çatışmadayken yanından vurulan Baran ile Şereffiras'ı hatırladı. "Acaba cesetleri düşmanın eline geçti mi?" diye geçirdi içinden. Kendisi de fazla kan kaybetmiş olacak ki, yara aldıktan sonrasını hatırlayamıyordu. Anlaşılan bayılmış olay yerinde. Gözlerini ancak burada açmıştı.

Olaydan yaralı olarak yakaladıkları Renas'ı hastaneye kaldırıyorlar. Yarası sarılır sarılmaz kısa sürede bilgi almak için soruşturmaya alınıyorlar...

Kafasını biraz kaldırıp vücudunu kontrol etti. Omurundan ve ayağından sarılı olduğuna göre, demek ki iki yerinden yara almıştı. Gelişmeleri anlamak için kulaklarını biraz açtığında dışarıdan durmadan yükselen haykırımlar, ve çığlıkların geldiğini duydu, "Namussuzlar, halkama yaptığınız bu işkencelerin hesabı sizden er-geç sorulacak, katiller..." diye fısıldadı.

İki kişi hücre kapısını açarak Renas'ın başına geçirdikleri bez parçasıyla tekrar alıp götürdüler. Koltuk altına girerek bu adamların yardımıyla birkaç merdiven aşağı indikten sonra çığlıkların yakanlaştığını duyuyordu. Dün götürüldüğü yere götürüldüğünü anladı.

Küçük odaya alındığında, daha önce kendisine soru soran aynı kişi:

"Bak oğlum" diye söze başladı; "Senden pek fazla bir şey istediğimiz yok, sadece kurtulanların nereye gidebileceklerini söyle yeter. Bunun karşılığında seni tedavi ederiz. Anne, kardeşlerin kavuşursun. Daha önünde uzun bir yaşam var. Kendini kurtar" deyince, Renas'ın kamı bey-nine sıçradı. Demek ki, kendisinden beklentileri varmış, düşmanın.

"Başta da söyledim, yine de

ÇAND • PİŞE • TORE — KÜLTÜR • SANAT • EDEBİYAT

Ahmet dayının adını duyduğunda korktu, yoksak çözülmüş müydü? Renas'ın düşünceleri yetkilinin, Ahmet Kara'yı getirin sözleriyle bölündü.

Aradan bir-iki dakika geçmişti ki, aynı ses "Açın gözlerinizi" diye emir verdiğinde, Renas'ın gözlerindeki torbayı çıkardılar. Karşısında Ahmet dayıyı görünce biraz şaşırıldı. Elbiseleri lime lime, sakalı uzamış, yüzü-gözü kan içindeydi. Ahmet dayı utamcından gözlerini kapatmıştı.

"Ahmet, gözlerini aç ve karşındakini tanıyıp tanımadığını söyle." Utamç içinde gözlerini hafif aralayan Ahmet dayı, "Evet bu Renas'tır. Köyümüzde sık sık gelirdi." Daha sözlerini bitirmeden gözlerinden yaşlar boşalmaya başladı; utamcından ağlıyordu. Bu sözleri duyan Renas, derin bir iç geçirdi. Ahmet dayıyı çok iyi tanırdı. Demek ki, fazla işkence yapmışlar ki, dayanamamış bazı şeyleri söylemişti. Ama yine de her şeyi söylemediğini tahmin ediyordu. Zaten çözülsüydi, Partise çok zarar verebilirdi. Zira çatışmadan kurtulanların gidebileceği yeri o da tahmin edebilirdi.

"Bu adamı tanımıyorum. Ona işkence yapıyorsunuz, o da yalan söylemek zorunda kalıyor" dedi Renas. Sorgucu sinirlendi, "Sen adam olmayacaksınız" deyip onu eski yerine gönderdi.

Hısla kan kaybeden Renas gittikçe bitkinleşiyordu. Ölüm her dakika O'na biraz daha yaklaşıyordu. Ama direnecekti... Sonunda ölüm olsa da, bu halk için yüz kez ölmeye değer diye düşünüyordu. Bu O'nun son göreviydi. Bir an kamp yaşamış, eğitim çalışmalarnı büyük komutan Agit'in sözlerini hatırladı. Farkında olmadan gözleri parladı. Ne olursa olsun Agit'in mücadelecisi ruhunu bunlara gösterecekti.

Tekrar çağırıp aynı yere götürdüler. Kulağına gelen ses hiç de yabancı değildi, ama olamazdı. Biraz daha dikkatli dinlendiğinde, annesinin sesi olduğunu hemen tanıdı. Çoktandır annesini görmemişti ve çok özlemişti. Ama burada özlemine dışa vuramazdı. Vurmamalıydı... Düşman bundan yararlanmaya çalışabilirdi.

Aynı iğrenç ses, "Bak oğlum, anneni getirdik; eğer söylemezsen olacağın tahmin edemeyiz" dedi. Renas hiç borunuya vurmazdı. Zaten her türlü iğrençliği bekliyordu bundan.

"Binlerce anneye her gün yaptıklarınız az mı ki, anneme işkence yapmakla tehdit ediyorsunuz beni."

"Annesini getirin" dedi yetkili. Gözleri açık olan Renas, kapıdan içeriye giren annesini görünce, elinde olmayarak gözleri parladı. Kaçıp kulağına atlamak, nasırlı ellerinden öpmek istiyordu. Ama yapamadı, yapamazdı. Şaşkınlığını üzerinden atan annesi ağır dolusuyla bir feryat kopardı ki, bilcümle canlı imana gelirdi. Kendisini oğlunun üzerine attı. Renas'ın kafasını kulağına alıp koklamaya başladı. Bir taraftan da hüngür hüngür ağlıyordu. Vücutu titiyordu.

"Kes" dedi yetkili. "Ne söyleyeceksen söyle. Oğlunu bu kadar seviyorsan niye onu başıboş bırakma?"

Gözyaşlarını koluyla sildikten sonra burnunu çekti. Oğluna çok ağır bir şey söyleyeceği tedirginliğinden

belli oluyordu. "Oğlum, her şeyi amlat. Anlatmazsan seni öldürecekler. Sonu yaşıyorum. Ne olur doğruyu söyle..." Daha sözlerini bitirmemişti ki, hıçlara hıçlara ağlamaya başladı. Gözlerinden akan yaş, çenesine doğru bir yol izliyordu. Renas'ın gözleri doldu. Kalp atışları hızlandı. Boğazı düğümlendi. Birden bağırarak:

"Namussuzlar... Bununla beni çöreceğinizi mi sanıyorsunuz? Bu sizin zavallılığınızın gösteresidir. Bir annenin sad sevgisinden, annelik iç güdüsünden yararlanmadan medet umacak kadar acizlik içindedir. Hayır yaşıyorsunuz, hiçbir şey söylemeyeceğim." Annesine dönerek: "Anne yüzünü kara çıkarmayacağım, devrimci bir oğlum var diye övüneceksin" dedi.

Annesi yurtsever bir kadındı, söyledikleri bile onun düşündükleri değil sorgucuların istemiydi. Tehdit etmişlerdi onu. Bir ara oğluna dönerek sert bir bakış fırlattı. Bununla "Eğer bir şey söylersen sütümü helal etmem" diyordu.

Renas kapıdayamıyor ama avazı çıktığı kadar bağınıyordu. Küfre diyordu.

"Annesini soyun" dediklerinde, bu iki kelime sanki yankılanıp işkencehemenin duvarlarına çarpıyordu. Renas yine başladı küfretmeye.

Annesinin üstüne çullamaya başladıklarında, annesi kendini yere attı, çırpınıyordu, kaçıp kurtulmak istiyordu düşmesine basılan bu robotlardan. Debeleniyordu. Dört kişi annesinin üstündekileri çıkarıldıklarında, annesi bürülüyor, direniyordu. "Ayyptır, sizin de anneniz yok mu yapmayın... Sise yaşıyorum" diyordu. Ama kulakları iyiden, insanı olandan yana tıkalı bu insan müveddelerine laf dinletemesdi. Bütün elbiselerini çıkardıktan sonra çınlı çıplak kalan annesini ayağa kaldırmaya çalıştıklarında, o bürülerek kalkmamaya çalışıyordu. Bir güvercin gibi çırpınıyordu. Bağınıyor, ağlıyor, beddua ediyordu. O bir anneydi, o topraklarımızda boy verenlerin, direnenlerin annesiydi.

Artık Renas bağınıyor, ama görmüyordu. Durmadan slogan atıyordu.

Biraz sonra kendisine geldiğinde bayılmış olduğunu anladı. Tekrar başladı slogan atmaya. Artık öldüreceklerdi. Bütün umutları son bulmuştu sorgucuların. Atlam tekme-tokatlardan koruyamıyordu kendini. Ölüm denen sonsuzluğa son adım da atılıyordu. Slogana devam ediyordu. Ama sesi birden kesildi. Vücudundaki kan çekiliyordu. Beton zemin O'nun kanıyla hısla boyandı. Yaşam cevheri ayak-parmak uçlarından çekildikçe beyaz bir güvercinin silik silüeti hafızasında belirliyordu. Kam tam çekildiğinde, hafızasındaki güvercin kanatlatarak açık pencereden uzaklara doğru kanat çırparak uçtu.

Bundan iki gün sonra gazetede "Çatışmada yaralı olarak ele geçen terörist bütün çabalara karşı kurtulamayarak öldü. Cesedini ailesi kabul etmediğinden, belediye tarafından kaldırıldı" deniyordu.

Fadime amaya, "Renas diye bir oğlum yok; o vatan hainiydi, devletine eline sağlık..." diye bir kağıdı zorla imsalatmışlardı. Halbuki oğlu için güzel bir mezar hatırlamış, ama devlet cesedi vermiyordu.

SERHAT

GIYANA SERKEFTINÊ TEVIYA KURDISTANÊ ZIVIRAND / RUXÎNA DAGÎRKERAN DIDOME

Destpêk di ripela dawî de

ARGK livbaziyeke pêkanin. Kamyoneke saziya goşt û masiyan, ku tiji komir bû û otobuseke firmeyeke hev-xebatkarê dijmin şewitandin. Ji bo rêviyên di otobusê de bangêşî hatin kirin û belavok hatin belavkirin.

● Ji gundê Boxazoren navçeya Elkê pêşmerge şeş bêbextên ji eşira Jirki revandin. Piştî pirsyariyê, gu-nehkar hatin ditin û di dawiyê de bi mirinê hatin cezakirin.

● Li zozana Berçelan gundê Qamişli bajarê Çolamergê, pêşmerge 12 kesan gihandin nava rêzên xwe.

● Pênc kilometre dûr ji navçeya Şîrnexê pêşmerge kamyonekê şewitandin û tunekirin, ku di karê çêkirina rîyan de dihat şixulandin. Demeke din ji, du kilometran ji navçeyê dûr li derdorên Şikefla Guran navingeke miduriyeta trafika êrdimê kete dafekê. Pêşmerge reşandin ser navingê û polisek birindar ket. Paşê hinde hêzên dagirkeran hatin hewarê. Di navbera pêşmergeyan û hêzên dagirkeran de şerek derket. Dijmin lêdanên mezin girt; gelek mûri û birindarên ji dijmin çebûn.

● Şeva 15'ê Tebaxê pêşmerge avêtin ser navenda navçeya Şîrnexê. Pêşmerge ji sê aliyan êrişa xwe pêkanin û navçê xistin bin kontrola xwe. Bi roketavêtan û çekên otomatîk reşandin ser avahiya komên taybetî. Ev reşandin biqasî 15 keliyan doma. Di vê livbaziyê de bi dehan endamên komên taybetî hatin kuştin. Gelek ji birindar ketin. Pêşmerge navenda Şîrnexê bi durişmeyerî nivîsî xemilandin. Bi hezaran belavok belav kirin û wêneyan bi diwaran ve xistin. Pêşmergeyan ARGK livbaziya xwe bi jêhatibûn biserxistin û gava vedigerin baregeha xwe ji, li derdorên Kehniya Kaymakam, ala ERNK baniyan ve daleqandin. Ev livbazi ji bo dagirkeran bû bingeha tirseke mezin, lê ji bo girsên gel bû bingeha dilxweşî û evineke mezin. Êrişa çuyî ser Şîrnexê, di pêncsalîya livbaziyan Dîh û Şemzînanê de pêkhat. Lewma ji ev livbazi û daleqandina ala ERNK, bûn bersîveke çê ji bo giyana Hilpişkîna 15'ê Tebaxê û mesajeke mîzgîniyê gihandin gelê me.

● Di vê meha dawiyê de pênc caran pêşmerge avêtin ser navçeya Mukse bajarê Wanê. Ji ber otorîteya şoreşgerî ya pêşmergeyan ARGK, 90 parêzkarên gundan serî dan saziyên dagirkeran û xwestin çekên xwe li wan vegirin. Lê dagirker vegerandina çekan nepejirandin û çekan ji parêzkarên gundan nestandin.

● Pêşmergeyan ARGK êrişek birin ser zozana Çarçelan gundê Qamişli bajarê Çolamergê. Civinek ji bo gel çekirin. Di encama civîn û bangêşiyê de 12 kes xwe gihandin ARGK.

● Êrişek ji çû ser gundê Dikboxaz navçeya Dihê. Hevxebatkarek hat kuştin û pêşmerge heşt parêzkarên gundan ji tevli xwe birin.

● Li gundê Ilıcak navçeya Elkê bajarê Çolamergê saziyên vehesînê tevli 50 cih-livinan ên idareya taybetî, dibistana gund û li navçeya Geverê ji li gundê Gündere pirek hatin şewitandin.

● Pêşmergeyan ARGK avêtin ser gundê Hemam navçeya Elkê. Civinek li gund çekirin. Piştî bangêşiyên ji bo gundiyan, dibistana gund şewitandin.

● Êrişek çû ser gundê Çixlica navçeya Elkê. Li vir ji civinek çebû û pêşmerge dibistana gund şewitandin.

● Li navçeya Berwarî şerek di navbera hêzên ARGK û hêzên dagirkeran de derket. Gelek serbazên dijmin birindar ketin.

● Êriş çûn ser gundên Oxuldam û Bikez navçeya Payizava. Li herdu gundan ji dibistan hatin şewitandin.

● Pêşmerge êrişek birin ser gundê Altindere navçeya Mukse bajarê Wanê. Dibistana gund û pênc xaniyên

welatfiroşan şewitandin.

● Li zivînga Êmûşat navçeya Mukse pêşmerge civinekê tevli gundiyan çekirin. Heft xortên Kurdan gihandin nava rêzên xwe.

● Roja 22'ê Tebaxê pêşmerge êrişek birin ser gundê Aktaş navçeya Adakli bajarê Çewlikê. Tevli gel civinekê çekirin. Di dawîya civînê de çar bêbext bi mirinê hatin cezakirin.

● Êrişek çû ser gundê Dilekli navçeya Geverê. Ev livbazi roja 22'ê Tebaxê pêkhat. Civineke bangêşiyê çebû û nehes xwe gihandin pêşmergeyan.

Paşê pêşmerge êrişek ji birin ser zivînga Sêbiran gundê Daxlica. Li vir ji 13 kesan girtin nava rêzên xwe.

● Roja 22'ê Tebaxê pêşmerge avêtin ser gundê Atixan navçeya Şaxê bajarê Wanê. Tevli gundiyan civinek çebû. Heft kes xwe gihandin ARGK.

● Roja 23'ê Tebaxê li navçeya Dihê di navbera qopaniyên Beronî (Findik) û Avasor, li Çiyayê Gebarê, şerek di navbera pêşmergeyan ARGK û hêzên artêşa dagirkeran de derket. Sê serbaz hatin kuştin û pênc ji birindar ketin.

● Disa roja 23'ê Tebaxê li derdorên Dereler navçeya Şîrnexê şerek derket. Du serbazên dagirkeran hatin kuştin, gelek ji birindar ketin.

● Li navçeya Şemrexê û bajarê Amedê gelek narinçok hatin peqandin. Livbaziyan narinçokan didomin.

● Pêşmergeyan ARGK êrişek birin ser gundê Akarsu navçeya Elkê û tevli gundiyan civinekê çekirin. Di dawîya civînê de welatfiroşek bi mirinê hat cezakirin. Dibistana gund ji hat şewitandin.

● Pêşmergeyan ARGK êrişek birin ser bajarê Çolamergê navçeya Hilal zozana Bavê Weysi. Li vir jinek û kurê wê, ku hevkarîya dijmin dikir bi mirinê hatin cezakirin.

● Li nêzîkî gundê Kavucu, li ser rîya Sêrt û Şîrnexê serleşkerek pêl mayinekê kir. Bi xedarî birindar ket.

● Pêşmergeyan ARGK êriş birin ser gundên Kocaxli, Înceler û Kavuncu navçeya Şîrnexê. Li hersê gundan agir berdand dibistanan.

● Roja 2'ê Êlûnê ji êrişek çû ser gundê Meşîçî navçeya Şîrnexê. Li vir gundi ji dibistan hat şewitandin.

● Li derdorên Şîrnexê Çiyayê Herkolê şerek di navbera hêzên ARGK û hêzên dagirkeran de derket. Serbazekî dijmin bi xedarî birindar ket.

● Li çiyayên derdorên navçeya Elkê şerek di navbera hêzên ARGK û hêzên dijmin de derket. Parêzkarekî gundan hat kuştin û gelek ji serbaz birindar ketin.

● Pêşmergeyan ARGK li gundê Dilekli navçeya Geverê ji, roja 28'ê Tebaxê pênc welatfiroşan bi mirinê cezakirin.

● Di dawîya meha Tebaxê de lêdanê mezin li derdorên Berwarî li dijmin hat xistin. Pêşmerge êrişek birin ser karakolekê, ku komên taybetî û parêzkarên gundan lê dimam. 12 kes ji wan hatin kuştin, gelek ji birindar ketin.

● Li nêzîkî Berwarî 16 karkerên ku di şantiyekê de dixebitin, ji aliye pêşmergan hatin birin. Paşê 12 kes disa hatin berdand. Di nav kesên ku pêşmerge wan birin de, birayê mutahidê şantiyê ji heyê.

● Pêşmerge avêtin ser gundê Gokbudak navçeya Berwarî. Bêbextek bi mirinê hat cezakirin.

● Ambulanseke saziyên komirê li Cizira Botan ji aliye pêşmergeyan ARGK hat şewitandin. Axifîneke bangêşiyê ji bo kesên di ambulansê de hat kirin.

● Li bajarê Erzeromê, li nêzîkî navçeya Şenkaya, li ser rîya Erzerom û Mêrdenik (Golan), pêşmergeyan ARGK dafek verdan. Hemû gerokên ku ji ser rê derbas dibûn, hatin rawestandin. Axifînan bangêşî hatin

kirin. Serbazekî gunchkar û tewanbar bi mirinê hat cezakirin.

Gava ku pêşmergeyan ARGK xwe ji cihê livbaziye durtirin, hinde paqartan bi gerokan ve kirin, ku navên PKK, ERNK û ARGK li ser wan hebûn.

● Li bajarê Qersê (êrdima Serhedan), li gundê Gevko, ku li ser qontorên Çiyayê Agirî (Ararat) dimine, pêşmerge livbaziyeke pêkanin. Pêşmerge li vir gundi, xaniyek û du kon dan ber agirî, ku yê bîbext û xayinan bûn.

● Li çiyayên derdorên Girgê Amo (Silopî) şerek di navbera gerillayên ARGK û hêzên dijmin de derket. Du

BERXWEDANA ZÎNDANAN DAGÎRKERAN TENGEZAR KIR CIVAKÊ TEVGERAND Û RAKIR SER PIYAN

Destpêk di ripela dawî de

Ji meha Tirmehê pêve, di girtigehên dagirkerên Tirkî de pêtên berxwedaneke nû xwe bilind kirin. Berxwedana vê carê, li ser bingeha serketinên berxwedanên berî niha û bi him-girtina ji pêşveçûnên nû, xwe dirêji hemû kûraniyan civakê kir û di dilê mirovan de cihê xwe girt. Bû berxwedaneke wusa bi rûmet, ku li Kurdistanê û Tirkîyê, ev berxwedan li derveyî welat ji bû periseke bingehîn ji hemû pêşveçûnên pêwîst. Cihê xwe di rojenîna politîkî de bi şeweyeke ronak girt.

Bê guman xurtiya berxwedanê û rîsta ku ev berxwedan leyistî, rê ji bo van pêşveçûnan vekirîye. Di dawîya meha Heziranê de bi-hiceta ku di girtigeha Eskişehirê de du tunel hatin peydakirin, pikoliyên faşîst li ser dîlyên cengê hatin diwarkirin. Bi armanca protestokirina pikoliyan, dîlyên şer û girtiyan şoreşger dest bi berxwedaneke xwebircîhiştinê kirin. Ev berxwedan bû tirejêke nûh ji bo pêtên berxwedanê. Di destpêkê de li hinde girtigehên din, bi armanca hevkarîya greva xwebircîhiştinê ya li Eskişehirê û protestokirina Fermana 1'ê Tebaxê ya faşîst, berxwedanên nûh bilind bûn. Di demêke gelek kin de ev berxwedan berfirehbûn û belavî hemû girtigehên pêwîst bûn. Di roja livbaziya greva xwebircîhiştinê ya 32. de, dîlyên şer û girtiyan şoreşger ên di girtigeha Eskişehirê de, berxwedana xwe zivirandin rojiya mirinê, ji ber ku pikoliyên derî-mirovî dihatin diwarkirin. Dagirkerên Tirkî, di bin hoyên derî-mirovî de, wan koçberê girtigehên li bajarên Aydin û Nazilli kirin. Li wir berpirsiyarên dagirkeran êriş anin ser dîlyên şer û girtiyan şoreşger. Di encama êrişê de endamên PKK Mehmet YALÇINKAYA û Hüseyin Hüsû EROGLU şehid ketin. Şehidketina van herdu rêhevalan û birindarbûna bi dehan dîlyên şer bi şeweyeke xedar, bûn dilopên avê yê dawî, ji bo bilindbûna ava berxwedanê. Dîlyên şer, ên ku hati-bûn ber keviya mirinê, bi şeweyeke hov û bi zincîran girêdana wan, wan birin bajarê Aydinê. Rê biqasî 15 saetan doma. Dagirker bi vî tîr nebûn û wan ji lêdanê derbaskirin. Bûn kuştîwarên û xwinrijandkarên du dîlyên şer. Ev kirina dagirkeran rastî kin û nîfrîna hemû mirovên civakê bû, mirovên ji rêze ji hêrsa xwe bi hesanî anin zimên. Dîlyên şer û girtiyan şoreşger ên ku di gelek girtigehan de dest bi berxwedanê kiribûn, ji ber vî yekê berxwedana xwe zivirandin rojiya mirinê. Li ser vî yekê, cara yekemîn girtiyan suçên adî ji dest bi greva xwebircîhiştinê kirin, ji bo hev-

serbazên dijmin hatin kuştin.

● Li bajarê Ruha navçeya Xelfetî zivînga Reş, pêşmerge livbaziyeke pêkanin. Natirvanê gund û birayê wî bi mirinê hatin cezakirin, ku hevxebatkariya dijmin dikiran.

Pêşmerge natirvanê gund M. Ali Seçilmiş û birayê wî Ahmet bi şev girtin û wan li derveyî gund dan ber berikan.

● Mina li hemû êrdimên Kurdistanê, bi Hilpişkîna Biharê, şerê me li derdorên Elbistan, Pazarcik, Nizip û Xelfetî ji bilind dibe.

Roja 31'ê Tebaxê pêşmergeyan ARGK êrişek birin ser zivînga Ser-

best gundê Gürsel navçeya Elbistanê. Du ajanên li gund bi mirinê hatin cezakirin.

● Di şeş-saliya Hilpişkîna 15'ê Tebaxê de li bajarê Ankara li Tirkîyê ji livbazi pêkhatin. Roja 17'ê Tebaxê du banka li bajarê Ankara hatin bombekirin. Li taxa Ulus-Samanpazarî "İş Bankası" û li taxa Emek "Akbank" bûn hedefên molotef kokteyllan. Di herdu bankan de ji agirî mezin derket. Zîrê mezin derketin holê.

Di rojên 11 û 12'ê Tebaxê de ji li taxên Kızılay û Ulus, hinde durişmeyerî PKK, ERNK û ARGK hatin daleqandin û bi diwaran ve xistin.

kariya berxwedana dîlyên şer. Ev rewş, bû bersîveke bi naverok ji bo dagirkeran, ku dixwestin berxwedanê mina livbaziyeke politîkî ya birekî piçûk ji militanan şanî bikin û ji hevkarîya civakê dûr bigirin. Berxwedana di zindanan de, wê çembera ku li dora girtigehan dihat avakirin hilweşand û xwe gihand derdorên civakê yê berfireh heya kesên ji rêzê ji. Civakê li dîji bikaranînan dagirkerên faşîst tevgerand.

Nexasim kuştina du dîlyên şer bi rengekî derî-mirovî, rastî dijderketina şaxên weşanan, ronakbîran, hunermendan û birên civakê yê din bû. Dan û standînan diwar, li ser rawestînan bi kûranî birêveketin. Dayik, xuşk û bira, ciwan, mîr û jin li çar aliyan dest bi livbaziyan hevkarîyê kirin. Li Kurdistanê, li Tirkîyê û li derveyî welat dewleta Tirkî dagirker rastî rabirîneke (tecriteke) herî mezin bû, ku heya niha kêrî tiştê wusa hatibû ditin. Hat pişangekirin û mehkûm bû. Xulamên dewleta Tirkî ên çetîrîn ji, nekarînan van kuştînan mafdar (meşrû) şanî bikin. Wê quwetê di xwe de neditin. Kin bî gotin, berxwedana zindanan a vî dewiyê, dewleta Tirkî dagirker ji aliyan politîkî û mirovî tengezar û mehkûm kir. Lekeya kuştîwariyê ya ku tu caran nekarîbe bî paqîjkirin li eniya vî rejîmê ket û li pêşiya awîra gîştî disa bû xwediyê eniyê reş û gemar. Dewleta Tirkî rastî hundabûna prestîjê gelek mezin ji bû. Ev maske û çarîka demokrasîyê û parêzkariya mafên mirovan, ku dewleta Tirkî dagirker li pêşiya awîra gîştîya Ewropa dakîşandibû ser rûçikê xwe, jêr ve hat kişandin. Dewleta Tirkî nema dikare vî şoq û tîrsa xwe wusa bi hesanî ji ser xwe biaveje.

Ji aliye din, li dora berxwedana zindanan kedkar, şoreşger, demokrat û welatperwerên Kurdistanê û Tirkîyê xwe gihandin hevûdu, destê hev girtin û xwe dan pêş. Têkoşerên rizgariya netewa Kurdistan bûn tirejêke, ku gelê Tirkîyê ji hişyar dikin, wan dîtevgirînan û wan dîkîşînan rêxistinbûn. Xwîna rêhevalên me yê rijayî, bû lehiyêke, ku diwarên şovenîzmê hilweşandîye û tovan internasyonalîzmê xurt û mezin kirîye. Hemû mirovên ku dibêjin ez mirovim, li ser bingeha vî berxwedanê di yek eniyê de xwe civandin.

Berpirsiyarên dewleta Tirkî dagirker, piştî kuştina rêhevalên me gotin, "Endamên PKK ên cezayên idamê û mûebbetê girtibûn mirin." Bi vî dawîyê xwîna xwe bawer kirin, ku wê dibûn û protestoyên gel nerm bikin. Diwarên şovenîzmê wê bikaribin wan biparêzin. Lê ketin nava şasiyê mezin. Ev lîva dagirkerên Tirkî faşîst ji aliye awîra gelemperî nehat pejirandin. Bi liveke derî-mirovî hat navdan. Ji aliye hemû kesan, ku biqasî dilopê mirovîtiyê bi wan re hebû, hat

reşkirin. Ev pêşveçûn şanî kirin, ku her babê bikaranînan çewtkirina rastîyan, bîlî bayê pikolî û şovenîzmê, nikarin nîrxên mirovî û pêşveçûyî yê civakê binkeftî bikin û dagirker nikarin xwe ji nîfrîna van nîrxên pîroz rizgar bikin. Dagirker bawer dikiran, ku di qirkirînan xwe yê li dîji gelê Kurdistanê de wê bikaribin dijûna gel rawestînin. Lê vî carê baş ditin, ku ev bawerîya wan şaş e û nikarin tu kesî bixapînin. Civaka Tirkîyê ji edî axa miriyan ji ser xwe diavêje û bi hejandîneke diwar hişyar dibe. Ev doman destpêkîrîye. Di vî hişyarbûnê de posîdeyan mezin û ristên pêwîst ên tîkoşîna rizgariya netewa Kurdistan hene û bûne bingehên livandina di vî carê de.

Berxwedanên di zindanan de, ku bi şehîd ketina rêhevalên Mehmet YALÇINKAYA û Hüseyin Hüsû EROGLU gihan baniyan xwe yê dawî, kirin ku dagirker di politikayê xwe yê zindanan de gavên paş ve biavêjin. Ev berxwedan herweha di yek-saliya Fermana 1'ê Tebaxê de pêkhat: Lewma danûstandînan li ser vî fermanê ji lezin. Sixlet û taybetîyan derî-serdemi û -mîrovî yê vî fermanê li pêşiya çavan hatin raxistin. Daxwazên ji bo rakirin an ji guhartînan vî fermanê zêdetir bûn. Dagirkerên ku di şikandîna berxwedana zindanan de bî çare man, herweha ji ber dijûna civakê ya xurt ji, di dawiyê de hinde bendên fermanê guhartin. Soza xwe dan, ku wê fermanê bigihînin taybetîyan fermanên li Ewropa. Ev ji, ji bo dagirkeran tî maneya ku gavên pêwîst paş ve avêtine. Ev bû delîlek, ku dagirker li hemberê berxwedana zindanan serê xwe çemandin.

Eşkereye ku dîlyên şer û girtiyan şoreşger di rojên pêşîn de wê berxwedana xwe disa bilind bikin, ji ber ku tu caran bawerî bi dagirkerên Tirkî nabe û baş dizanin ev dewleta dagirker wê tîfa xwe bialîsîne. Lê disa ji niha berxwedana bi biryar a dîlyên cengê, dagirkerên Tirkî li erdê xistiye û ev ji pêşveçûneke herî dirokiye. Lew dagirker li hemberê vî berxwedanê ketin nava tengezariyê gelek mezin. Rastûrast wezîrê "Adaletê" Oltan Sungurlu ji bo rojnemeyan vî daxweyariyê kir: "Em nema dikarin insîyatîfa xwe li ser girtigehan avabîkin. em nema dikarin rîyekê bibînin, em mane bî çare..." "Rastî ev bêçaretî, ne tenê ji ber berxwedana dîlyên şer di politikaya zindanan de xwe dide şanî kirin. Dewleta Tirkî dagirker herweha li pêşberê teviya civakê, hêzên şoreşger û pêşveçûyî û tîkoşîna me ya rizgariya netewî ji ketîye nava jiyaneke bêçaretîyê. Ketîye nava alozeke bî derfetên verîstinê.

Dewleta Tirkî faşîst nikare rîya xwe ji vî bêçaretîyê rizgarbîke, ji xwe re rîyekî peyda bike. Wê di nava gola xwînê de, di nava xwîna rijandî de, bûguman bifetise.

«...Divê mirov bizanibe, ku pîrsa hunerê, pîrsa şer bi xwe ye. Baş tê zanîn, mirov nikare bigihe encamê heke ji dil û bi germî kar neke. Em dibînin, ku di navbera pêlên agirê hunermendan û tîfika (rojina) şervanên de mesafeyê gelek kin heye. Herdu bi hev re bang ji bo geşkirina arê şer û têkoşinê dikin. Pê û lehiyên kin û hêrsa gel di ser dijmin de diverînin. Divê ev girêdan gelek baş be zanîn. Bingehe kêmaniyên kar û barên çanda şoreşgerî di vir de derdikevin, lew nêzîkbûna me ber bi naveroke hunerê ve li ser bingeha sîdan (menfeetan) çêdibe. Derbaskirina vê rewşê pîrseke, ku qet nabe bi şûn ve bê hiştin. Helbest, kilam û xoşxaneyên (marşên) me, divê mîna çekan gel hişyar bikin û gelê me bikişînin nava şer. Dilan û govendên me, divê mîna liv û tevgera gerilla hên kirin...» (Serok APO)

Li gora van bir û baweriyên li jorê rêzbûne, hevalê Dijwar herdemê weha digot:

«...Divê em hunermend taybetiyên şoreşa gelêrî baş bizanibin. Di welateke mîna Kurdistanê de hunermendên welatparêz nikarin ji arîşa çekdari bîn qukirin. Gotin û muzîka me, divê weke berikan (qurşinan) avahiya dijmin bilhîwêşînin.»

Li hemberê kesên ku hunera xwe dikin pîrseke bidestveanîna diravan (peran), bi nêrin û ramanên şoreşgerî xwe dilivand. Li ser vê bingehê xwe nêzîkî rewşa wan dikir. Delamet û erkên hunermendiya welatparêz diavê holê û datanî pêşîya çavan.

Dêrika Hemko (Endiwerê) gundê Rihanîkê, Dijwar û "Hepsa Diyarbekrê" bûne sê-enîşkek, ku ji hev qet cuda nabin. Êdî derdor bi rêza şehîd û şervanan ser û bin dibin, dikelin û radibin ser xwe. Ev gundê piçûk e ne nas û hati ji bir kirin, çawa serê xwe hilda û xwe kire nava rêzên sernivîsên rojnameyan de? Çawa ev gund kari bi gund û bajarên mezin re bikeve hawirkana (musabeqeya) şer û şoreşê. Belê! PKK, ji tunebûnê disa derfetên (îmkanên) mezin derxistibû holê û dabû ber destê demê. Hevalê Dijwar bi xoşxaneyên şoreşgerî ev rewş ani zimên. Bi saz û awazên xwe yê gelêrî herdemê digot:

Werin şer û werin şer,
bav û biran werin şer
Werin şer û werin şer,
bav û biran werin şer

Mîna ronahiya çavên xwe, bi dil û canê xwe yê pak, berhem û piroziyên gelê Kurdistanê Serok, PKK, ERNK, ARGK diparast:

Ji hezaran salan jêder hate der e
PKK hesin, zanîn û huner e
ERNK bûye gel tevî sed silavan
Sibê de vaye tev şewq û xwînavan
Şerê ARGK li dar e tim şer e
Pertew va didê APO'yê rêber e

Di jiyana xwe ya şoreşgerî de hevalê Dijwar, herdemê moralê hevalên li dora xwe xurt dikir. Doza serxwebûn û azadiyê li ser rêya şehîdan be dudilî pêş ve dibir. Zimanê xwe, ramanên xwe, dest û lepên xwe tev ji bo şoreşê û ji bo welat bi aktîfî dixistin kar. Li derbarê bir û baweriyê weha digot:

«... Hercîqasî pîrsa teorî li ba me plîr pêwîst be ji, rastî tenê di nava xebat û karvaniya şoreşgerî de mirov hînî teorîya şoreşgerî dibe. Li ser vê bingehê bir û bawerî ji xurt dibe.»

Hevalê Dijwar, di sala 1960'an de li gundê Rihanîkê hatiye dinê. Di malbateke welatparêz û zehmetkêş de, ku debara xwe bi xwedikirina sewalên û çandiniyê dida meşandin, çavên hevalê Dijwar li ser jiyandê vebûn. Hevalê Dijwar, ji ber rewşa civakî û pîrgîrêkên aborî (ekonomîkî) hîna di salên pêşîn de xwendina dibistanê piştî car salan berda. Di kar û barên çandiniyê de arikariya malbata

Sembolê welatparêziya pak, serkeftin û meşa azadiyê Mistefa ABDULLAH (Hozan Dijwar): “Hunermendên welatparêz tenê di nava şer de dikarin mezin bibin...”

xwe kir. Tevli li ser milan rakirina hemû zori û zehmetiyan bû. Hîna temenê havalê Dijwar negihîştibû 20 salan. Neçare ma, ku di metropolên Rojhilata Navin de, di karên zehmetîrîn de, kar û xebat bike. Lê belê aloziya aborî ya rejimê roj bir roj kûrtir dibû. Êdî debara mirovan nedibû. Lewma tevli hemû zoriyan, disa pîrsa jiyandê nedihate veristin. Ji ber vê yekê, vê carê heval Mistefa bala xwe da ber bi çolên Ereban ve û kete ser rêya welatê Libya yê.

Çawa ku Partiya me PKK, bi rabûna xwe, li herderê posideyên xwe yê giran li ser bingehên şoreşgeriyê li ser civaka Kurdistanê dagerandiye û civaka Kurdistanê ji nuh ve vejandiye, wusa ji li derveyî welat, metropolên biyani bûn dibistanên doza şoreşgeriyê, bûn baregehên derxistina bi sedan pêşmerge û kadroyên têkoşer. Li çolên Ereban ji, ku ji welatê me dûr bûn, bi hezaran karkerên Kurdistanê kombûbûn. Lê Partiya me, li wan welatan, di her şantiyê û karxaneyekê de tovan şoreşgeriyê çand. Cih û derên, ku dijminan xwestibûn karkerên me têde bikin mîna diliyan û ji bo berjewendên xwe karkerên me mîna bendiyan firotibûn, bi xebata Partiyê bûn qempên şoreşgeriyê û fêrbûna welatparêzî û zanistiyê.

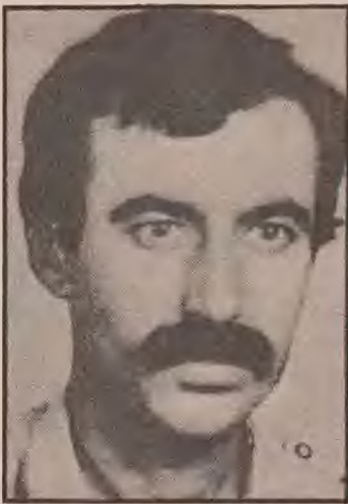
Hercîqasî malbata hevalê Dijwar bi girani di bin posideyên PDK (Partiya Demokrati Kurdistan) de mabû ji, lê bi tevayî malbateke xwediyê ramanên welatparêziyêke pak û germ bû. Lewma hevalê Dijwar, zû singê xwe yê fireh ji bo kar û barên Partiyê re vekir. Bi dil û can xwe tevli komên (grubên) xwendin û hînbûna şoreşgeriyê kir. Di salên piştî 1980'an de, hîna ji nuh ve destên xwe avête temburê û dixwest kul û keserên gelê Kurdistanê yê resen derêxine der. Li ser bingeha xebatên tor û wêjeya gelêrî, çand û hunera şoreşgerî gav bi gav pêş ve xist û li derveyî welat, li welatê Libya, ji welatê xwe dûr, di nava Koma Karker de cihê xwe girt. Tevli hevalên xwe yê di komê de, bi hev re gelek helbest, kilam û xoşxane li ser biranîna şehîdan û berxwedana zindanan xwendin. Di dilê Dijwar de, agirê evîna welat roj bi roj gurtir dibû. Daxwaza Wî, tenê vegerina welat bû. Dixwest di nava rêzên pêşmergeyan de cihê xwe bigire. Daxwaza xwe weha dani zimên:

«... Hey loool! Kurdistan ketiye nava şer û cengê giran, hîna em li van deran in, em li biyanîyê rizîbûn.»

Sal 1985. Li ser daxwaza heval Dijwar, Partiyê biryar û destura vegerina Wî ya welat da; vegerina Wî pejirand. Gelek rojên xweşî û şahiyê, di nava kevir, dar û karên Akademîya Mahsum KORKMAZ de buhurand. Di kehnîya zanistiyê de, di dilê Rojhilata Navin de, bû xwediyê sixlet û taybetiyên çîna karkerên şoreşger. Li wir, li cihê ciwantirîn çiçek-vebûna mirovatîyê, di hemû kar û barên xwe de, dengê xwe di gelî û newalan de bilind kir. Bi stran, helbest û kilamên xwe tim digot:

Şervan bi êrîş daketin welat/Botan
Xurt û zor e lew ev kar û xebat
Bingeha cunta dane ber gullan
Bi hemû bawerî, rêça berxwedan
Xwîna şehîdan sund û bawerî
Bi xwînê ev doz va diçe serî

Hevalê Dijwar tenê bi zimanê dayika xwe baş dizani. Lewma di

raporên xwe de, bi şeweyê gelek zelal, daxwaz û hêviyên xwe weha dani zimên:

«Bi rastî dema gotina Botanê î guhên min, pêlên gîr û hêrsê mîna elektrîkê ji canê min derbas dibin. Ez ji bo her deverê, ji bo her kar û delametê li ber Partiyê amade me. Gihana pîvanên kesbûna militanên Partiyê, ji bo min pîrsa pêwîsttîrîn e. Ez dibêjim, ku hemû xortên welatparêz divê xwe bigihînin vê rewşê...»

Piştî demeke kin hevalê Dijwar, bi daxwaza Partiyê derbasi başûrê Kurdistanê bû. Li wir, li kêleka gelek hevalan, karê avakirina komên xwendin û hînbûna da birêvebirin. Bi dehan xortên welatparêz, ji sîd û berjewendên şexsî û taybetî qukir û wan şiyand Akademîya Mahsum KORKMAZ. Li başûrê Kurdistanê tevli hevalên şehîd Abdurrahman MOTOR (Salih), Bînevş AGAL (Bêrivan) û Ahmet Resul (Xelil), li dijî komplo û provokasyonên hêzên kevneperest û reformîst, xebatên mezin birêvexist.

Di nava gîrsên gel de navê hevalê Mistê bûbû “Hepsa Diyarbekrê.” Li hemû derên ku gel komdibû, hevalê Dijwar hema dest bi stranên şoreşgerî dikir. Ji ber vê yekê ji, hêzên reformîst û hemû derdorek kevneperest nedixwestin çavên wan li çavên hevalê Dijwar bikevin. Karê çekirin û derxistina keleman li hemberê dengê şoreşgeriyê birêvedibiran. Belê hercarê rûyê wan reşdibû. Destê xwe dirêji karên qirêj û gemar, hevxebarîya bi dijmin re dikiran.

Di salên 1985 û 1986'an de hevalê Dijwar, li hemû gundan digeriya. Bangêşîya şoreşê di nava gundiyan de dikir. Arikarî ji bo şoreşê komdikir. Bi dehan car li tixûban dida. Rêberîya komên derbasi bakur dibûn, dikir. Çekên ji her babêti digihand axa Botanê.

Hevalê Mistefa gelek caran tenê derbasi bakur dibû. Rê û cihên gihandina welat ji ber çavan derbas dikir (keşif dikir.) Liv û sistema tevgera artêşa dijminê faşîst hindibû. Name û fermînanên (talimatên) Partiyê digihand Serokatiya taktîkî, ku li bakurê Kurdistanê di karvaniyê (praktîkê) de bû.

Hêvî û daxwaza hevalê Dijwar ew bû, ku tevli van komên şer bikaribe bîmîne di nava şer de. Vê daxwaza xwe herroj ji Partiyê re dani zimên. Daku karibe dilê xwe bi êrîşên diçin ser dijmin û dükên wî hênîk bike, Partiyê careke din Wî kişand Akademîya Mahsum KORKMAZ. Sal, meha Mijdarê 1986 bû. Hevalê Dijwar vê carê zanîna xwe xweş kûr kir. Xwe kire xwediyê bingehê gelek xurt. Tevli çend dewreyên konevanî û leşkerî bû.

Di dawiyê de, piştî ku amadekariyên “Meşa Azadiyê” di Akademîya Mahsum KORKMAZ de tewaw bûn, di mehên navîn ên sala 1987'an de, ji Akademîyê derket û tevli kargêriya komîteyêke êrdimî bû. Di derbaskirina hemû komên “Meşa Azadiyê” de cih girt. Yek bi yek, hemû kom bê hundabûnek ji tixûban derbas bûn û xwe gihandin baregehên xwe.

Piştî vê demê, hevalê Dijwar kete nava amadekariyên dawiyê, da di nava rêzên ARGK de bi berdewamî cihê xwe bigire. Piştî nixandî û veristînan (vekirînan) Serokatiya Partiyê yê di mehên Êlûn û Cotmehê sa la 1987'an de li ser karvaniya “Meşa Azadiyê”, hevalê Dijwar di nava komêke ji heft hevalan de cih girt, ji bo derbasê bakurê Kurdistanê bibe.

Lîngên hevalên di komê de erd nedigirtin. Di nava dilan û şahiyêke dirokî de bûn. Bûbûn siwarên hespên bozê-rewan. Wêneya Egîd (Mahsum KORKMAZ) ji diwar xwe avêtibû ser singên wan. Tiliyên Dijwar tev bi hev re, xoşxaneyê “Em hatin, hatin...” lê dixistin. Dayika Xeyrî çavên Wî ramusandî û got, “Em hevîyên mezin ji we dikin, xwedê bi wê re bi kurên min...”

Hîna tariyê konê xwe nedanibû. Hevalê Xeyrî li ser pelege spî ala Artêşê, bi rengên kesk, zer û stêra sohr xemiland. Da destê hevalê B..., da bigire. Ew nişana berdewamkirina şerê serxwebûnê û artêşbûna gel bû.

Di bin taviyên baranê de, li keleke siwar bûn. Ji ava Tîr (Dicle) derbas bûn. Ketin axa Botanê. Lehiyên avê û rewşa siruştî ya dijwar, li pêşîya gihana wan û çûyina wan ber bi Çiyayê Cudî ve zehmetiyên gelek mezin derxistin. Lewma neçare man, ku di navbera Çiyayê Cudî û bajarê Cizîra Botan de, li gundê Heblerê (Hisar), bi tirêjên beyanê re derbasi şikeftê bibin. Lê belê careke din lawên Îdrîsê Bêdlîsî bi xîniyîyê mezin ketin pêşîya artêşa dijminê dagirker û faşîst. Dora hevalan zivîrandin û çember kirin. Bangên xwebidestayîne û teslîmbûnê ji wan re hildan. Hevalan, di wê kêliya teng de, di nava xwe de pîlana berxwedanê amade kirin. Hemû bawîrname û dokumanên li nik xwe şewitandin. Mîna sê şêran, koma pêşîn bi bangîna dirûşmeyên (sloganên) Partiyê, ji nişkan ve ji devê şikeftê derketin. Xwe li derdorê belav kirin. Êdî şerê giran destpêkiribû. Dijmin, bi hezaran leşkerên xwe komkiribû. Bi hemû çekên giran çember hêdi hêdi teng dikir. Belê di her kêliyê de, li hemberê berxwedana bînişê ya hevalan, serbazên dijmin lêdan û derbeyên mirîne digirtin.

Di encamê de, heft endamên Partiyê, bi merxasî û keleşî tevli kerwanê nemiran bûn. Hevalên Aydın BULUT (Îbrahîm), Seyit ŞENPINAR (Dogan), Mistefa Mihemed ELÎ HESEN (Xeyrî), Ramazan GEZGÎNCÎ (Celal Xoca), Mistefa ABDULLAH (Dijwar), Süleyman BOZKURT (Seid) û Ahmet Süleman RESUL (Xelil) ketin nava rêzên şehîdan. Ji hêzên dijmin ji bêhtirî 30 serbazan û serhezarek (binbaşîyek) hatin kuştin.

Belê şehîdbûna van hevalan, posideyên xwe li teviya derdorê gerand. Cizîra Botan, Gîrgê Amo (Silopî) û teviya gundan, ji vî şerê giran fêr û dersên mezin girtin. Li şûna wan bi dehan xort, hatin nava rêzên şoreşê û cihên wan dagirtin. Li ser vê bingehê “Meşa Azadiyê” bilind bû koçbereke din. Welat, bêhtir ber bi rojên serkeftî

tin û serfiraziyê ve çû.

Çawa ku tevlîbûna rêhevalê Mistefa ABDULLAH di nava têkoşinê de nimûneyêke biryardariya mezin e, şehîdbûna Wî ji, nimûneyêke ji bo girêdana bi Partiyê re. Bi xwe ew, semboleke biryardariyê yê binişê bû. Ew bû nimûneyek, ji bo girêdana bi Partiyê re, ji bo bir û bawerîya mezinîr, ku mirovan digihîne bandevên piroztirîn. Ew xwe gihand rêzên şehîdên Kurdistanê yê nemir û bû rûmeta mirovatîya, ku tirêjên xwe ji xaka Kurdistanê hildiaveje.

Rêheval Mistefa ABDULLAH bi jiyana xwe û şehîdbûna xwe, şanî kir, ku divê mirov delametên xwe yê ji bo Partiyê û girêdana xwe ya bi doza şoreşê re, ji her tîştî bilindtir bigire. Lewma ji ew, her di têkoşîna me de wê jîyan bîmîne. Ji ber ku ew ji zû ve, taybetiyên mîrxasî û lehengiya kedê û hunerê maf kiribû. Biranîna rêhevalê kedkarê Partiyê wê ji herdemê bêhtir bibe ronahiya çavên me. Li ser vê bingehê emê bêhtir xwe bidin xebatan, emê bêhtir kar û xebatan deynin pêşîya xwe û bi giyanê (rihê) vegirtinê (fethkirinê) emê xwe bidin pêş. Eve sunda me, ku niha dibe navê berdewamkirina doza rêheval Dijwar û şerê hevalên Wî, bingeha serî-çemandîna me li ber biranîna canê wan ê pak û piroz.

ŞEHÎDÊN MIJDARÊ

Ji nava pêlên tariyê re
Seqem û bagera giran
Mayin û bombeyên xedare
Leşkerên

“Hertişt ji bo rizgarkirina
Perçeyêke xaka niştîman!”

Derbas bûn
Pêkanîna jiyana bê dawî
Botana dil-germ
Hûn rêhevalên
Cewdet û Ferhan
Xelekên berxwedanê gihan hev
Nabe

Dijmin bêhneke xweş nabine
Ji germiya dilên
Celal û Dijwar
Xeyrî û Xelil
Kevirên derdorê
Di rûçîkê dijmin de
Bi hêrs pişqîn
Bi sê hezaran leşker
Balafir û kontr-gerillan
Lawên Îdrîsê Bêdlîsî
Bi tevayî dor girtin
Nekarin bidin sekinandin
Talimatên Serok û rewanê
Heya dilopa dawî şer

Ronakrewanên Cizîra Botan
Gundê Hebler
Seid û Dogan
Hevalê Îbo
Çawa be
Dijmin şahiyê nabine
Bêbextî cih nagire
Leşkerên ARGK van e
Bê nermî lêdixin
Li dîv wan her gav
Kom dibin şervan

Têlên tembûra Dijwar
Ramanên rêheval Celal
Kîna di dilê Xeyrî de
Awirên çavên Xelil
Serhildan dixwînin
Leşkerên berxwedanê
Botan dagirtin
Bilindbûye rewanê Dogan
Bi hêzên hevalên Îbo
Bi cihbûye daxwaza Seid
Tevîya welat
Li herderê şer
Neçare
Dijmin vaye direve

(Ev helbest, di mîjûya 29.11.1987'an de ji aliye hevalekî wan di Akademîya Mahsum KORKMAZ de hatiye nivisandin).

RAMYARIYA MÛKÛRANDINÊ (ÎTÎRAFÊ) YA DEWLETA DAGÎRKER DI SALÊN 1981-1982'AN DE

DESTPÊK BEX. HJ. 82

Riza Sarikaya pir tiştên din ji ji me re gotin. Ji ber ku Riza Sarikaya daxwaza wan nepejirandibû, pêşi sersed û pey re ji leşkerên wi lêdanê li wi dikin. Lê Riza Sarikaya disa ji napejirine. Lewma wi vegerandibûn koxuşê. Tiştê ku ji me re gotibû, ev bûn. Lê belê piştî demekê Riza Sarikaya ji mûkûr hat û seriyê xwe tewand. Gava ku vêca rojiya mirinê berdewam dikir, disa mûkûrhatina xwe vegerand û li ber xwe da.

Ev xayinên ku min hejmartine û navên wan daye, piştî çuyîn koxuşa 38'an û şûn de, di demeke kin de disa tev hatin koxuşa 34'an. Ev bûn: Şahin Donmez, Yildirim Merkit, Hidir Akbali, Ali Gündüz, Ali Güngör (vi piştî mûkûr hatine xwe paş ve kişand), Orhan Mantaroxlu, Mehmet Girgin, Aksût Polat, Zeynî Biçakçı û Hizir Yixit (herdu navên dawiyê ji tevgera KUK'ê bûn). Ev gişt bi hev re hatibûn koxuşa me. Sersed hat û got, "Ev mirovên ku hun dibinin, tev zîlamên min in. Hunê ji bibin zîlamên min!..." Paşê wi ji Şahin Donmez re got, "Bia-xife!" Bi gotina wi re, Şahin Donmez dest bi axiftina li diji komunizmê kir. Piştî ku axiftina wi dawî bû, sersed berê xwe da me û axifi, "Baş bifikirin! Paşê hunê poşiman bibin. Ez du rojan deliv û mihletê didime we." Paşê herduyên ji KUK'ê şani me dan û got, "Binêrin! Vi mirovi li cem polisan tu bûyerek nemaye ku nepejirandiyê û negirtiye ser xwe. Di nava rêzên KUK'ê de bi navê qesabiyê (gurandkar) te naskirin. Hemû endamên KUK'ê li cem polisan li ser vi hinde tişt gotine. Ev ji debar nekirîye u çi tiştên li ser wi hatibûn gotin, tevan pejirandiyê. Le belê ez baş dizanim, ku tu gunehên vi mirovi tune ne. Ezê hemû kesên gunehkar derêxînim holê û vi mirovi xilas bikim û bidim berdan..." Ev herduyên ji KUK'ê ki bûn? Gunehên wan çibûn? Ji bo bersiva van pirsan, em dokumanên dosya KUK'ê koma bajarê Mêrdînê şani dikin.

Hizir Yixit û Zeynî Biçakçı, van herdu kesan gelek têkoşer, şervan, endam û alîkarvanên PKK bi destên xwe kuştine. Tevli gelek bûyerên li hemberê PKK bûne û şerê PKK kirine. Ez dixwazim ji bo nimûne, hinek ji kirinên wan bihejmêrim:

Hizir Yixit: Kuştina welatparêz û dilxwazê PKK Melle Davut Kurtay di roja 11.04.1980'an de li Kosarê (Kizil-tepe), kuştina dilxwazê PKK Mehmet Sincaroğlu di roja 02.06.1980'an de, standina 510.000 Lirên Tirkî bi kotekê ji Tahir Dündar li gundê Cuna di mehên Gulan û Heziranê sala 1980'an de û bûyina tevli şerê çekdari.

Zeynî Biçakçı: Kuştina dilxwazê PKK Nurettin İlhan di roja 16.06.1980'an de, li ber gulleyan dayîna û kuştina Sadun Kurul di roja 30.08.1980'an de, bi kotekê standina 150.000 Lirên Tirkî, revandina jipê İsmet İpek.

Herçiqasî ev herdu kes tevli van hemû bûyeran bûne jî, Esat Oktay Yildiran digot, "ezê wan berdîm" û rastî ji berdan.

Ji van gotinên Esat Oktay Yildiran ji tê fahmkirin, ku girtigeh, dadgeh, polis û MÎT tev bi hev re dixebitin. Herweha tev bi hev re ji girêdayî ne. Ev tiştên ku niha min ji we re gotine, ji xwe li pêşîya çavan in. Li ser wê nimûneya ku min şani kiriye, vêca hun ji xwe re bifikirin. Di dadgehan de bi zor û kotekê mirovan didan axifandin. Li gora daxwazên xwe ji, herweha mirovan berdidin an jî tewanandin dikin. Disa, ji ber ku em mûkûrmedihatî, tu tişt nema ku bi me nekirin. Lewra yên ku mûkûrmedihatî pir lêdan dixwarin.

Piştî çuyîna xayinên ku me li jorê navên wan dane, kargêriya girtigehê

bêhtir bi ser me de hat û bi hovitiyeke herî mezin, dest bi lêdan û zilmê, kotekeke bi pisporî û zanebûn kir. Şahin Donmez, Erol Dexirmenci û Haydar Eroğlu piştî du rojan tevli sersed hatin koxuşa me. Sersed got, "Ji vê rojê pêve, hunê hemû gotinên van 'hevalan' bi cih binin. Bi kîjan çavî û çawa hun li min dinêrin, hunê bi wi çavî li wan ji binêrin. Kesê ku li hemberê wan were, weke ku li hemberê min rabûyî be! Hun ji min çêtir dizanin, mirin ji we xilas nake!" Û gelek tiştên din ên weke van ji me re got û derket çû.

Ji ber çi mûkûrhatin destpêkiribû? Tiştê ku dewleta dagirker li derve nekarîbû bi destê xwe ve bine, dixwest di girtigehan de pêkbine. Daxwaz û têkoşîna gelê Kurdistanê ya ji bo serxwebûn û azadiyê di zindanan de bifetisîne. Her tişt ji bo vê armancê bûn. Lewra gelek ji kesên ku bingeha şoreşa Kurdistanê danibûn, di zindanan de bûn. Heke bêbextiyê bixistan nava wan û biserketîban, wê vê xayintiyê bikişandana derve ji û wê kesên bêbext berdana nava gelê Kurdistanê û wê bigotana, "Kesên pêşkêşî û rêberî ji we re dikiran, kesên ku hun li pey wan diçûyan, ka binêrin bê çawa xwe ji bo pariyek nan û ji tirsan, tîrsa çar daran, xwe difiroşin..." Belê wê van xayinan berdana nava gelê me. Di şexsiyeta wan de, wê Kemalîzmê disa di nava gelê me de geş bikiran. Wê toven xayintiyê ji nuh ve di nava gelê Kurdistanê de biçinandana. Wê gelê me ji nuh ve perçe bikirana û wê gelê me têxistan nava dubendiyên nuh, mirovan berdana hevûdu. Van xayinan digot, "Emê Kemalîzmê ji nuh ve geş bikin." Ji ber vê yekê ji nava xwe danibûn "Kemalisten Ciwan." Nimûneyeke baş ji bo vê, bebextê Mehmet Girgin e. Vi kesî, di sala 1982'an de li Koxuşa 34'an di meha Gulanê de rojekê got, "Emê mûkûrbên, emê li diji PKK şer bikin û navê me ji Kemalîstên Ciwan e." Nimûneyek ji Şahin Donmez e. Vi kesî çend caran gote min, "Tu li cihê xwe rihet nasekinî, min vê nêrîna xwe ya di derbarê te de ji sersed re ji gotiye..." Piştî van gotinên wi bi çendekê, hin pir hindik dem derbas bûbû, sersed û birrek leşkerên xwe ketin nava koxuşan û gazi min kirin. Gotinên ku Şahin Donmez ji min re gotibûn, sersedî ji min re careka din gotin û dest bi min û lêdanê kir. Heya ku ew westiya, wi li min xist û piştî dar da dest leşkerên xwe. Wan ji heya ji wan hatî lêdan li min kirin û paşê çûn. Weke wan herdu nimûneyan, bi sedan nimûne hene. Lê belê ez bawerim, ji bo mirov rewşê bizanibe ev herdu nimûne bes in.

Ev tiştên ku dibûn, tev li diji PKK bûn. Ji bo ji holê rakirina PKK bûn. Tenê armanceke wan hebû: Dixwestin gel û şoreşgeran ji hevûdu dûr bixin, şoreşgeran bikin xayinên gelê xwe, şoreşa Kurdistanê di piştî diwarên girtigehan de bidine hundakirin û bihilweşînin. Di hebûn û şexsiyeta şoreşgeran de, navê PKK li nik gel bikin navê xayintiyê.

Di bin rewşêke wilo de, serokên Partiya me roja 14'ê Tirmehê dest bi rojiya mirinê kirin. Ev roji bû weke keleh û bircên bilind û li hemberê wan rabû. Rêberên me şani me dan, ka divê em çi û çawa bikin: Heke tenê yek ji me bimine jî, heke di bin îşkence û lêdanê de em biminin jî, girtibûn û bindestî weha ji be, giring bû em berxwedanê li dar bixin û ji mirinê jiyane çebikin. Ger ji bo jiyane mirin ji giring be, divê mirov ji vê ji netirse. Gava ku ez behsa wê demê dikim, niha ez dibêjim "îşkence", lê belê gotina "îşkence" ji bo wan bikaranînin hov sivik û kêmdimîne. Lewma, gava em bibêjin "îşkence", hun "hovitiyê" têbigihîjin.

Hinde cihên taybetî ji bo mûkûrhatinê hebûn an ne? Belê hebûn. Çend

cihên ji bo lêdan û mûkûrhatinê yê taybetî hebûn. Yek li hemberê koxuşa jinan bû. Ev mezeleke piçûk bû. Niha ev der kirine depo (ambar). Cihê duwemin li rex koxuşa 38'an bû. Niha vê ji kirine koxuşa 40'an. Cihê sisîyan ji, li çepê aşxanê deriyekî piçûk heye, li piştî wî derî di bin derencekê de bû. Deriyekê wî cihî, derdikeve revirê jî. Ji hemû cihan bêhtir, ev der bi taybetî ji bo lêdanê çêkiribûn. Her tişt tede hebûn. Ji elektrîkê bigire heya darê feleqê. Cihêkî din ji hebû, ku hemû kesên di girtigehê de ji wê derê derbas dibûn. Ev der di şuştinê kevin de bû. Ji xwe teviya girtigehê, bûbû cihê îşkencê û lêdanê.

Cihê îşkencê yê mezin şuştinê (hemam) kevin bû. Li wir navingên hemû şeweyên îşkencê hebûn. Ji feleqeyê bigire, heya lêdana hovtirin, te-dayiya psikolojîkî, îşkenceya bi elektrîk û minyatûre (cereyanê). Kesên ku dibirin wê derê, pêşi tazî dikiran. Li ser betonê radizandin. Paşê ava qerisî bi ser de dikirin. Bi rojan birçî dihiştin. Lê ev azineyên pêşin û destpêkê bûn. Paşê dest bi feleqê dikiran. Tiştên pis û gemar didan xwarinê. Li bili van tiştên pirtir hebûn. Bi jilêtan çermê binê lingên mirovan radikirin û dibirrin. Xwê bi birinan ve dikirin. Wan qaşilên ku ji binê lingan dibirrin, bi mirovan didan xwarinê û paşê tursil û sabun (dermanên şuştina cilan) ji li dûv qaşilan didan xwarinê. Vêca, ji bo van azineyan bi serê me de binin, ne şert bû, ku mirovan bibin cihê îşkencê. Ji ber ku, li ku derê û di kîjan demê de gardiyanan bixwestana, dikarin van tevan bi mirovan bikiran û dikirin ji. Ji ber vê yekê jî, bi piranî ev şeweyê îşkencê, di nava koxuşan de dihat pêkanin. Cihêkî îşkence yê din jî, hewşa girtigehê bû. Li vir lingên me girêdîdan û me bi şibakan ve didalîqandin, seriyên me dixistin nava kanalizasyonê, ji wir bi kotekê ava genî bi me didan vexwarin. Di nava hewşê de me dixirxirandin û bi caran em didan bezandin. Paşê em dirêj dikiran, li ser pişt û singên me tevli avêtina pihînen xwe digeriyan. Bi daran, bi jopan, bi pihinan li bedena me didan. Van tevan dikirin, lê tev ji bo yek armancê bûn. Dixwestin, ku em bi tevayî xwe bidin dest, seriyên xwe biçemînin û teslim bibin, em mûkûrbên, em bêbextiyê li Partiya xwe, gelê xwe û mirovatiyê bikin. Navê vê xayintiyê ji danibûn "samimî îtiraf (mûkûrhatina ji dil û can)." Ez çend kesan ji wan kesên mûkûrhatibûn nasdikim. Haya hinek ji wan kesan ji tiştêkî nebû. Ji bo ku çend dar kêmtir li wan bikevin, rabûn gelek bûyeran berdan ser stûyên xwe. Bi vî awahî "rihetiya xwe" di girtigehê de diditin. Rûdiniştin têra xwe çay û çixare vedixwarin. Ev tişt ji bo me ne bûn, yek ji wan tiştan nedidan me, av ji tenê bi îskanê didan me.

Ji bo mûkûrhatin biserkevin, komekî taybetî hatibû çêkirin. Ez dixwazim di pêşî de bibêjim, kesên ku zor û zilmê li me dikiran ji bo mûkûrhatinê, kesên mîna Şahin Donmez, Ali Gündüz, Mehmet Girgin, Hidir Akbali û yên din bûn û ev di bin destê Esat Oktay Yildiran de karê xwe dikiran. Leşkeran, li gora daxwaz û raporên van kesan me ji koxuşan derdixistin û me ji lêdanê derbas dikiran. Kesên ku îşkenceyên mezintir li me dikiran, disa ev kes bûn. Ji xwe mezinên wan ji her gavê li ser serên me bûn û her tişt û şeweyên îşkencan bi me dikiran. Mezinên wan ji ev bûn: Yekemin, astegmenê ku ji wî re digotin "Minik", astegmenê ji wî re digotin "Boksor", kesê ji Bloka-E ku berçavik dida pêş çavên xwe, ji Bloka-C gardiyanê ku ji wî re digotin "3-5" û hinde kesên weke wan. Bê van kesan jî, serpehatinên îşkenceyan hebûn. Herweha kesên ku îşkence dikiran ji ne kêman bûn. Yekî din hebû, ji wî re ji digotin

"Karga burun (bêvilê qijakan)." Kesekî bêvil (poz) pehn bû. Gardiyanê koxuşa 33'an ji ji wan bû. Ev kes tev, heya Gulana sala 1982'an li vir, di girtigeha Amedê de, kar dikiran.

Ev kesên, ku min li jorê navê wan rêz kiriye, hem bi min û hem ji bi hemû girtiyan her şeweyê îşkencan kirine. Elektrîk didan canê me. Li rex aşxanê li milê çepê, elektrîk dane canê min. Hemû şeweyên îşkencê bi min kirine. Lê ez heya dawiyê neketim û min li ber xwe da. Ji ber ku bir û baweriya min bi doza min re zexm û xurt bû, ez heya dawiyê li ser piyan mam.

Kesên ku min navên wan li jorê nivisandine, kar û barê wan jî, ev tişt bûn: Ez dixwazim nimûneyeke zelal bidim. Li ser rapora ku Şahin Donmez di derbarê min de dabû, min birin revirê. Pêşi sersed û paşê ji "Minik" bi min re axifin. Gotin, "Binêre! Hüseyn Morsûmbûl û Bülent Özgün her tişt di derbarê te de gotin. Were tu ji bibêje û ji vê zehmetiyê xilas bibe. Heke nebêji, yan tê bimirî yan ji tê biryara bidarvekirinê bigiri. Ev herdu rêç ji mirin in, eve tu ji baş dizani. Kesekî ku te xilas bike ji nîne. Were tevan bi xweşî û qençî bibêje û binivise..." Min ji got wan, "Ev herdu mirovên ku li derbarê min axifîne, ji bo xwe xilas bikin, vir û derevan li ser min kirine. Lewma ne ez gotinên van kesan dipejirînim û ne ji ez tiştêkî dibêjim we..."

Piştî van gotinên min, sersedî zillehekê (şeqam) avête min. Piştî wî re jî, astegmen "Minik" rahişte jopî û kete ser dilê min û bi diwarî li min xist. Disa tiştên ku berê ji min re gotibûn, ji min xwestin. Min disa bersiva pêşî da wan. Ji ber vê yekê sersedî got, "Vi bibin koxuşa wî. Du rojan em mihlet û desturê didin te. Baş bilikire u paşê biryara xwe bide!" Li hemberê van gotinên sersedî, min ji got, "Ez tiştên ku tu dibêji bi bo kesên xwedî bûyer û rûdan in. Vêca ez tevli tu bûyeran nebûme. Ji ber vê yekê jî, tu tiştê ku ez du rojan li ser bifikirim û werim ji we re bibêjim ji bini tune." Lê bili van gotinên min, piştî du rojan disa gazi min kirin. Min gotinên xwe yên berê disa ji wan re gotin.

Ji bo mirovan bidin mûkûrhatinê jî, li her çar aliyên girtigehê îşkence û lêdan li girtiyan dikiran. Gava ku dewleta dagirkera Tirkî, zagona (qanuna) "mûkûrhatinê" derxist û danezane kir, li girtigehan lêdan û îşkence ji zêdekirin. Di nava hewşê de, li koxuşan û li her deverê bi hovîti dihatin ser mirovan. Heya di nava koxuşan de jî, êdî mirov nedikaribûn bi hev re biaxifin. Cihê lêdan û îşkencê jî, bi piranî şuştinê kevin bû. Weke me gotî, li wir her tişt hebûn. Ben û werisan bi lingên mirovan ve girê didan û ji beyanê heya êvarî me didaleqandin.

Gava ku wan dest bi vê hovitiyê kirin, êdî me nedizaniyê şev e yan ji roj e. Lewra di her keliyê de, em û îşkence û lêdan li beramberên hevûdu bûn. Carnan em di xewnê de bûm û razahî bûn, me dêhna xwe didayê, ku jop û dar li ser seriyên me dileyizin. Keliyeke vala ji ji me re nemabû, êdî me nedikarî bi hevalên xwe re ji biaxifîyana.

Armanç êşkere bû: Dixwestin mirovan bixin nava tatolê û aloziyan. Wan ji mirovatiya wan dûr bixin. Wan bikin, ku êdî bi xwe mûkûrbên. Dixwestin mirovatiya wan bi tevayî birûxinin, wan li hemberê xwe bigane û biyan bihêlin. Lewma di wê demê de dest bi xistina bi jopan û daran kirin, mirovan dihingavtin. Jop dixistin binê mirovan de. Hema di koxuşa me de jop xistin Remzi Beşkat (ji koma PKK a Wêranşarê), Riza Doğan (ji koma PKK a Mazra) û xistin gelek kesên din. Dixistin cihê rûniştinê de. Ev tişt di meha Gulana sala 1982'an de dibûn. Vî tiştî bi nêzîkî

sed mirovan kirin. Ev ramyariya zor û zilmê, ji bo mûkûrhatinê bû. Dagirkerên Tirkên hov û dirinde, ji bo mûkûrhatinê her şeweyê îşkencê û derimirovati bikardianin.

Di navbera mûkûrhatîyan û kargêriya girtigehê de pêwendî û têkiliyên pir fireh hebûn. Di wê demê du girtî bi hesani nedikarin di nava xwê de biaxifîyan. Lê belê kesên mûkûrhatibûn, çi gava bixwestan, dikaribûn ji koxuşekê biçûyan koxuşeke dinê. Di wan koxuşên ku diçûn wan de, çi dixwestin dikirin û hemû daxwazên wan ji aliyê kargêriyê dihatin bi cih anin. Mûkûrhatîyan, îşkence û lêdan nediditin. Lê belê em girtiyan din, gava me bê lêdan derbas nedibû. Heke di keliyekê de me lêdan nebixwara, ew keli ji me re cejn û şahi bû. Herweha, çay û çixare nedidan me, qantîn ji bo me nebû. Lê belê her daxwazê mûkûrhatîyan pêkdihat. Ew mesrefên ku ji bo wan dibûn, kargêriya girtigehê ji diravên me girtiyan dibirri. Bi ser vî hal û rewşê me, bi diravên me wan bêbextan xwedî ji dikirin. Pir caran wan diravên ku merivên me ji me re dişiyandin, kargêriya girtigehê dida wan. Têkiliyên di navbera mûkûrhatîyan û kargêriyê de li ber çavan bûn.

Lê pêwendiyên pêwist, têkiliyên di navbera mûkûrhatîyan û dadgehan de bûn. Herweha têkiliyên wan ên bi milartêşê re bûn. Vêca hun bifikirin, bê ev dadgeh çiqasî "serbixwe" û "bêgîrêdan" in.

Ez dixwazim li ser axiftîneke di navbera mûkûrhatî Şahin Donmez û sawciyê girtigehê birawestim, ku di wê demê de sawciyê koma me bû. angosawcî Cahit Aydoğan. Axiftina ku di navbera min û Şahin Donmez û sersed de derbas bûbû û tîrsa ku di min de firmandin, tu pere nekirin. Ji ber vê yekê, ji bo min di bin posideyan de bihêle, axiftina di navbera wî û sawcî de derbas bûbû, ji min re digot. Ew tiştên ku dixwest min di bin posideyên wan ên psikolojîkî de bihêle, ezê ji we re jî bibêjim. Disa, ezê axiftinên ku di navbera min û sawcî Cahit Aydoğan de derbas bûbûn, ji we re bibêjim.

Tiştên û gotinên ku Şahin Donmez ji min re digotin ev bûn: "Ez tim û tim bi dadgehê re di têkiliyê de me. Hem Cahit Aydoğan û hem jî endamê dadgeha sivil a mezin ji min re gotine. 'Emê li gora gotin û raporên te xwe bilivînin û em gelek gelek bidine te, emê deh salan ceza bidine te.' Ez endamê komiteya navendî me. Axiftinên min pere dikin. Ji bo ku em bi rihetî li pêşberê dadgehê biaxifin, wê kûrsîyan ji me re deynin. Kesên mûkûrên, wê li dadgehê li ser kûrsîyan rûniştî biaxifin..." Belê, Şahin Donmez tiştên vî nolê digotin. Şahin Donmez, di dawîya dawiyê de, di sala 1986'an de hate berdan. Li gora ku di wê demê de Şahin Donmez digot, Cahit Aydoğan û çend sawciyên leşkerî di sala 1982'an de civinek çêkiribûn. Di wê civinê de li ser kêmkirina cezaya mûkûrhatîyan sekinine, biryara kêmkirina cezayên wan dane. Vê yekê jî ji Îtalya û tecrubeyên daweya "tugayên sor" hin bûbûn... Belê, tiştê ku di Gulana 1982'an de Şahin Donmez digot wê bibin, di sala 1985'an de bûn û "qanuna paşmaniyê" hat derxistin. Ev jî bû ramyariya bingehîn ji bo dewleta dagirker û kedxwar. De vêca hun biryarê bidin! Tiştên ku Şahin Donmez wê demê digotin, paşê yek bi yek derketin holê û çebûn. Kesên ku di bin perdeya mûkûrhatinê de derêv û bêbextiyê berra stûyên mirovan didan, tev hatin berdan. Kesên mûkûrhatin, li dadgehan li ser kûrsîyan rûniştin û axiftinên xwe bi wî awahî kirin. Ji bo van kesan "qanuna poşmaniyê" di karvaniyê de dihat bikaranin.

Rojekê bi hiceta derxistina pêşîya dadgehê, sawcî Cahit Aydoğan gazi

min kir. Ji min re got, "Heyf û xebineta te! Were bibêje ez poşman im. Dibe ku tu tevli bûyeran bûyî yan jî nebûyî. Ev ne problem e. Tiştê ku tu dizani bibêje bes e. Heke tu vê nekî, tu wê cezaya mirinê bigiri." Min ji wî re got, "Poşmani ji bo kesên tewanbar, gunehkar û sucên wan hebe, hatiye. Ji ber ku ez tevli tu sucekê nebûme, ez tu caran nikarim tişteki wusa bikim. Ev ne karê min e." Piştê sawci, rabû gotinên ku Hûseyin Mor-sûmbûl û Bülent Özgün ji ber lêdanê ji polisan re gotibûn, kire hicet û delil û wusa cezaya mirinê dan min.

Niha ez ji we dipirsim? Ev dadgehên ku dibêjin, "Em serbixwe ne" gelo çiqasi bi serê xwe kar dikin û bê girêdan in? Hema di koma ku ez di wê de dihatim pirsayakirin de, ne çi delil û ne ji çi tiştê ku bûbûya sedema sucekê, ne bûn. Mirovê ku miribû jî, berî mirina xwe çi tişteki di derbarê min de negotibû. Ew ifadeya kesê ku dibêjin di bûyerê de birindar bûye ji mine. Û ji bini şahid jî tune ne. Kesê ku di bûyerê de bû, bi devê xwe dibêje ev nebû. Bili van rastiyan tevan, rabûn cezaya mirinê dan min. Gava ewraqên me çûn dadgeha bilind li Ankara jî, cezayên ku li ser ifadeyên di bin zilm û zorê de hatibûn standin dane min, rawestandina wê ji paşê xwestin û li derbarê min cezayê heya "dawiye jiyanê" xwestin.

Ma gelo ev dewleta Tirkîyê ku imza xwe avêtiye binê Beyannameya Maîfen Mirovan li Ewropa, vê beyannameyê tu caran ne xwendîye? Ma benda pence-min nedîtiye? Dibêje ku, "Ew ceza û biryarên di bin darê zilm û zorê de hatibin dayin, delil nayin pejirandin..." An dewleta Tirk a dagirker van tevan xwendîye, lê imza xwe ne avêtiye bini, avêtiye aliyekê? Ma gelo rojekê wê, ji vê dewletê napirsin? Ma nafikirin, ku wê rojekê hinek derkevin û wê wan ewraqên me yeko yeko ji ber çavan derbas bikin! Ma nedizanibûn, ku her demê weha nameşe? Hema rabûn li gora hoyên demê meşîyan. Erê, rojekê yekitiya Netewan (Koma Milletan) û Komen Maîfen Mirovan we wan ewraqan yeko yeko ji ber çavan re derbas bikin. Wê gavê wê were zanin, ku bê ev dadgeh û sawci çiqasi bê aligir û serbixwe xebitine. Ev gişt wê li pêşiya çavan ronahi bibin.

Ew bûyerên û gotinên ku mûkûrhatîyan ji bo xelasiya xwe gotibûn û dadgehê ji wan gotinên êşkere derev ji xwe re kirine delil û pê ceza dane me, çi ne?

Di sala 1982'an de dadgehê birya-reke weha ji stand: "Ji bo ku mûkûrhatî werin parastin, bila ji kargêriya girtigehê re were gotin." Ji van gotinan jî bi hesani tê fahmkirin, bê tîkiliyên di navbera mûkûrhatîyan û dadgehê de çawa bûn.

Tîkiliyên di navbera mûkûrhatîyan û milartîşê de çibûn? Emê van pêwendî û tîkiliyan jî ji gotinên Yildirim Merkit binin zimên. Yildirim Merkit demekê dinêre, ku ew kesên mûkûrhatine û derevan li xwe û li ser kesên din kirine, dikin ku gotinên xwe bi şûn de bikişînin. (Mûkûrhatîyan ji ber xwe paşê, gava ku mûkûrên xwe bi şûn ve kişandin, gotin, "Me van gotinan di bin darê zorê de pejirandibûn, piraniya wan vir û derevin.") Radibe bi alîkariya kargêriya girtigehê tê koxuşa 34'an û dibêje wan mûkûrhatîyan, "Hun mûkûrên xwe niha bi şûn ve nestinin. Lê hêviya min biminin. Ezê di wê rûniştina di dadgehê de tîkili û pêwendiyên di navbera mûkûrhatîyan û dadgehê, mûkûrhatîyan û milartîşê, mûkûrhatîyan û kargêriya girtigehê de tevan ronahî û êşkere bikim. Dûv re ezê dest bi rojiya mirinê bikim. Kesên ku mûkûrhatine jî, hunê hevalbendîya min bikin û li pey wê jî, hunê mûkûrên xwe bi şûn ve bigirin..." Ez niha ji pir mereqan dikim, tîkiliyên di navbera milartîşê û Yildirim Merkit çibûn? Ez hin ji li ser vê difikirim! Lê xema min eve, ku Yildirim Merkit ji van gotinan pêve tişteki din ji min re negotîye.

Ji bo ku mûkûrhatinê bidin pejirandin-

din, vê rîya lêdanê dan şixulandin. Daxwaz û pêdiviyên me yên jiyanî yan kêman kirin an jî bi tevayî birrîn. Xwarin, vexwarin, çixare nedidan me, qantîn jî bo me nebû. Zora psikolojîkî li ser me didan zêdekirin. Ji bo em nekaribin biraminin, xoşxaneyên (nêşîdeyên) leşkerî ji beyanê heya êvarî bi me didan xwendin. Pirtûkên faşîst, nivîsên şove-nîst û nijadperest (rasîst) ên weke "Atatürk İnkeleri (Prensîben Atatürk)" bi kotekê bi me didan ji ber kirin. Serê her gavê lêdan li me diketin. Tevli rojên cejnan, di nivên şevan de êrişî me dikiran. Ez dixwazim li ser vê ji nimûneyekê bidim: Rojekê mirovên Recep Tiril ji koma İllohê hatibûn ditina wî. Esat Oktay Yıldiran û astegmen "Minik" çûn xwediyên wî anin û li pêşiya çavên wî îşkence bi wan kirin. Gotin wî, "Heke tu mûkûrneyî emê wan bigirin û her rojê îşkence bi wan bikim. Emê pirekan li pêş çavên te tazi bikin. Lewma baş bifikire û biryara xwe bide." Du-sê rojan Recep Tiril dan ber lêdanê. Di encama vê rewşê de, Recep Tiril rabû daxwazên wan bi cih anî. Recep Tiril di destpêka rojiya mirinê ya 1982'an de, di rojiya mirinê ya mezin de, wan gotinên ku kiribûn, disa bi şûn ve vegerand.

Min heya niha şeweyên hingavtînen fîzîkî gotin. Niha ji ez dixwazim, hema bi kurtî navên wan jî bibêjim.

- 1- Bi minyatûr dayîna elektrîkê,
- 2- Êrişên şevîne,
- 3- Bi jilêt û gîwan qelaştina binê lîngan û xwê pêkirin,
- 4- Serbijêr ji lîngan daleqandin an jî daleqandina ji zendan bi girêdana bi werisan,
- 5- Xwarin dayîna pîsiyê,
- 6- Bi kotekê razandin, rûniştandin û zikkêşî gerandin,
- 7- Avêtina me ser hevûdu weke çewalên arvani,
- 8- Jop xistina di maketê de,
- 9- Bê xwarin û vexwarin hiştin,
- 10- Li serşokê bi ava qerrîsi şuştin,
- 11- Ji bo xwarinê dayîna tiştên gemar,
- 12- Ji bo vexwarinê dayîna ava bi deterjan û sabûnê,
- 13- Ji bo şikandina diranan bi devê vekirî xistina li arguşkan,
- 14- Lêdana di nivê meydanê,
- 15- Heya bipeqin lêdana li kefa destan,
- 16- Di zivistanê de li ser berfê razandin û bi şişên (bistiyên) hesinî lêdan,
- 17- Pîsi xistina sêniyê û bi kotekê dayîna xwarinê,
- 18- Koxuş bi avê tijî dikiran û bi caran razandina di nava wê ava gemar de,
- 19- Me xistina binê ranzayên razanê,
- 20- Şewitandina laşê me bi kolonya,
- 21- Di bin kela germê de bi caran bazdandin,
- 22- Ser piştan razandin û lîngan bi coht 15 cm. ber bi jor ve bilindkirin,
- 23- Li hevûdu siwarkirina girtiyan,
- 24- Di germa bajarê Amedê de girtina penceran û xistina girtiyan di yek eywanê de bi hev re û bi pênc-şeş kesan bi hev re dayîna kişandina çixaran bi kotekê,
- 25- Bi destan ji qulên derî girtina serê girtiyan û heya şikêstina seriyên wan xistina seriyên wan li seriyên jî hesinî,
- 26- Bi caran li ser lîngan çik rawestandî,
- 27- Girêdana ta û ben bi organên heyayê û kişandina wan,
- 28- Bi daran lêdana li serê pêçiyên (tîliyên) girtiyan heya ku xwîn ji pêçiyên dihat,
- 29- Xwarin dayîna mişkan û tiştên wusa bi mirovan...

Niha ev tîne bira min. Ji xwe, derfet ji nine ku hemû bîr mirovan, ji ber ku pirani caran dilê girtiyan dibuhurî. Girtigeh, hema ji serî heya bini, zilm, kotek, pikolî û lêdan bû.

Çawa mûkûrhatîyan alîkariya pîrsvanên îşkencekar dikiran, ezê bi kinayî wê ji bibêjim: Mehmet Girgin, Şahin Donmez, Ali Gündüz û yê din jiyan û rewşa girtiyan a psikolojîkî dizanibûn. Ji koma pîrsvanan re digotin, "Ev mirov

bi vî awahî wê bibêje, bi vî awahî herin ser vî mirovî wê biaxîfe..." Kin bê gotin, rê şani wan dikiran.

Kesên mûkûrhatibûn, ramyariya girtigehê didan rêz kirin. Li ser kargêriya girtigehê mina kargêriyeke duwemin bûn.

Şahin Donmez û yê din, wan bi xwe pîrsvanî dikiran. Li girtiyan dixistin. Kesên diçûn mûkûrhatinê, wan şani sersedi re gotibû, paşê wan tiştan ji min re ji got, "Min ji wan re gotiye, da her demê lêdanê li te bikin. Berî ku bîr û dest bi lêdana te bikin, were mûkûrhatinê bi pejirîne. An jî wê te bi lêdanê bikujin. Sersedi bi xwe ji min re gotiye. Cihê te di nava rêzên PKK de êşkere bûye. Tu endamê PKK yî. Min bi vî awahî ji dadgehê re ji nivîsiye. Were vê bipejirîne."

Min ji got wî, "Dibe ku min bikujin. Dikarin wê bikin. Lê belê nikarin bir û baweriyên min ji serê min derxînin." Bist keliyek derbas bûbû, pîrskarê koxuşa 35'an Mewlüt Çawîş û çawîşê bloqa E û çend gardiyan, gazi min kirin. Ev kes, tev di girtigehê de bi nav û deng bûn. Tevli min gazi Memilî Güngör jî kiribûn. Bi dorê ji me herduyan pîrsin, gotin, "Bila tabuta we çawan be? Bila ji darê zeytunê an ji ji darê sêvê be?! An jî hema bila li hev hatibe? Me biryara mirina we daye. Hun niha wê bimirin, vêca baş bifikirin..."

Min ji gote wan, "Tîkiliyên min bi çi bûyeran re tune. Min çi livbazi nekirine. Tabuta min jî, hun çawa dixwazin bila weha be. Ji xwe rûmeta wê ji pîr nine." Memilî ji weke min gote wan. Paşê disa gotin, "Van li çardarê bixin!" Em li çardarê xistin. Piştî ku ji lêdanê westiyan û pêve, bi çendekê em kirin hundur. Ev bi devê Şahin Donmez li me hate kirin. Hun ji bibinin, bê çi tinin serê kesên bi bir û bawerî. Bila dirok ji van tiştan bizanibe. Rojekê dirok wê van tiştan tevan yeko-yeko derexîne holê. Çi guman û şika me ji vê tune. Ev tenê nimûneyeke, ez dikarim bi sedan ji van binim zimên.

Ji ber ku mûkûrhatî hingê welê bi hevalên me îşkence dikiran, pîr hevalên me seqet man, hinek ji hatin kuştin. Hevalê me Mazlum DOĞAN, ji bo protestokirina mûkûrhatinê û zilmê, ji bo rawestandina zor û pîkoliyan di koxuşa 35'an de xwe daleqand. Ev cangoriya KAWA'yê Hemdemi hevalê Mazlum di mêjûya 21'ê Adarê sala 1982'an de çebû. Ramyariya bê tîrş Mazlum DOĞAN, ji me re bû rêber û rê şani me da.

Disa di koxuşa 33'an de, çar hevalên me yê ciwan, ji bo rawestandina ramyariya mûkûrhatinê, zilm, zor, îşkence û lêdanê, xwe avêtin nava agirê berxwedanê û xwe şewitandin. Roja 18'ê Gulanê her çar hevalên heja destên xwe dan hevûdu, neft-kaxez û pembû bi xwe de dakirin û bedenên xwe dan ber agirî û şewitandin. Di nava agirî di destên hevûdu bernedan û dirîumeyên xwe qirandin û gotin, "Bimire zilm û zordari!" "Bimire lêdan!" "Biji PKK!" Gelek dirûşmeyên weke van dibangin.

Wusa şewitina wan hevalên me, jiyan me ya girtigehê jî dide nîşan kirin. Bi darê zorê xwestin, ku Gülben Anuk mûkûrhatinê bipejirîne. Hingê lêdaneke wusa li Gülben kirin, heya ku zendê wî şikandin. Ev tenê nimûneyeke. Bi dehan nimûneyên wusa hene.

Mûkûrandin bi piranî li ser koma Mazra hate pêkanîn. Ji bo mûkûrandinê pîr li ser wan rawestin. Di serî de ji min li ser vê nivîsibû. Ji bo çi koma Mazra (Elezi)? Ji ber ku Şahin Donmez, Erol Dexîrmenci û Yildirim Merkit tev ji koma Mazra bûn. Cihê hemû hevalan di nava Partiyê di zanibûn. Jiyan û rewşa psikolojîkî ya hevalan baş dizani-

bûn. Ki ji ber çi dihat pîrsyarkirin û derdiket pêşiya dadgehan ji dizanin. Ji ber ku van kesan, van tevan dizanibûn, girtiye koma Mazra tevan di koxuşa 34'an de civandin. Piştî vê, vê komê ji xwe re kirin navenda êrişên xwe.

Lêdana ku di wê koxuşê de dihat kirin, çend caran zêdetir bû, ji lêdana di koxuşên din de. An ramyariya dewletê ya mûkûrandinê wê bigihişt armancên xwe, an jî wê ev ramyariya kedxwar û pikolîker pûç derketa.

Da vê ramyariya xwe di karvaniyê de bi cih binin, bi her awahî lêdan û zordarî li wan hevalan kirin. Em dikarin bibêjin, ku dijmîn, koxuşa 34'an ji xwe re kiribû navenda êrişên li diji PKK. Li ser raman, axîfîn û kenê mirovan ji qedexa danibûn. Weha kiribûn ku em ji mirovatiyê hatibûn derxistin. Me kiribûn weke robotan. Koxuşa 34'an kiribûn pêlbask, lê belê nekarin bigihin armancên xwe. Di demekê de zordariya xwe bi hovîti li ser mirovan birêvebirin, lê nekarin xwe bigihînin dilê kesên şoreşger. Demekê ew xwe xapandin. Bila ev neyê ji bir kirin, ku tu caran bir û baweriyên mirovan bi darê zordestiyê nikarin bîrî tunekirin. Li ku derê be bila be, bibin kîjan derê bila bibin, mirovên şoreşger wê bir û baweriyên xwe herdemê binin zimên. Di sala 1982'an de, piştî destpekîrîna rojiya mirinê ya mezin, mirov hatin ser xwe û mûkûrên xwe bi şûn ve vegerandin. Ev mûkûr di bin kîjan zilmê de derketibûn holê, li pêşiya dadgehan anin zimên. Rojiya mirinê ya bi nav û deng, ji van hevalan re bû kehnîya baweriyê û xurtbûnê.

Ma gelo bi zanabûn kesî dev ji bir û baweriyên xwe berda bû? An jî kesî li ber lêdanê debar nekiribû û mûkûr hatibû? Min li jorê şeweyên lêdanê di girtigehê de rêz kiribûn.

Biqasi ku ez dizanim, kesî bi hişê xwe mûkûr nehatiye. Em li Yildirim Merkit binêrin. Weha digot, "Min ji ber lêdanê debar nekir û ez mûkûr hatim. Ezê vê paş ve vegerînim, lê ez ditîrsim. Hem dadgeh, hem kargêriya girtigehê û hem ji PKK wê hisaba vê yekê ji min bipîrsin." Gava me digotê, "Tê çi biki?" Weha digot, "Ezê bi vî rewşê xwe derkevim der ve, gelek-gelek salek din ezê derkevim. Lê ez dizanim, PKK wê bera min bide. Lewma ezê ji xwe re birevim deverekê. Di dawiyê de PKK wê min bigire, ez vê ji dizanim. Ji xwe bê vê, derketina der ve ji tune ye."

Bülent Haluk Özgün ji ber lêdanê mûkûr hat. Ev rastî, di bawîrnameyên dadgehê de ji hatine nivîsandin. Di sala 1982'an de li pêşiya dadgehê weha digot, "Van gotinan bi lêdanê û kotekê bi min dan nivîsandin. Tiştên ku li ser bûyerê hatine gotin û nivîsandin ne rast in. Mûkûrhatina min bi darê kotekê bûye. Ji bo protestokirina vê ne mirovîyê, ez dest bi rojiya mirinê dikim." Piştî ku vegerandin girtigehê, disa lêdaneke pîr giran li wî kirin. Ji ber lêdanê debar nekir û di rûniştina dadgehê ya didoyan de disa rabû mûkûr hat. Vêca hun bi xwe bifikirin, bê ev tişt çawa dibûn.

Di encama kotekê de Hûseyin Mor-sûmbûl û nêzîkî 50 mirovî mûkûr hatin. Ev kesên mûkûr hatibûn, bi tevayî ji bir û baweriyên xwe qut ne bûbûn. Hew ji tîrsa lêdanê û ji bo demekê parastina baweriyên xwe, xwe spartibûn neyarî. Ji tîrsonekiya xwe, da xwe ji lêdanê rizgar bikin, xwe xistibûn wî rewşî. Kesên ku mûkûr nehatibûn, sê salan bê nimûne îşkence ditin û lêdanê xwarin. Lê belê kesên ku mûkûr hatibûn, di sala 1982'an de biqasî du mehan ji lêdanê rizgar bûn. Lê ji ber ku piraniya wan mûkûrên xwe şûn ve kişandin, disa ledan vegerî ser serên wan.

Lê belê yên ku mûkûr ne hatibûn, tu lêdanek nema, ku bi serê wan nehat. Hem tu îşkence nema bi me nekirin û hem ji cezayên giran bê delil û bi daxwazên dijmînî dan me.

Kesên mûkûr hatibûn, gotin, "Em bi dilê xwe mûkûr nehatine. Em wan gotinan napejirînin. Piraniya wan derew in. Bi darê zorê û lêdanê wan bi me

dan gotin. Da em xwe ji lêdanê rizgar bikin, hem me derevan li xwe kirin û hem ji li mirovên din dikir." Paşê van kesan, tev li dûv hevûdu, mûkûrên xwe bi şûn ve vegerandin.

Van hevalan, di bin wan hoyên zor û zehmet de, bili wê zilm û zorê hlm ji rojiya mirinê ya mezin, rojiya sala 1982'an girtin û mûkûrên xwe paş ve vegerandin. Ji ber çi mûkûrhatibûn, ji ber çi mûkûrhatibûn, bi şûn ve standibûn, tev anin zimên. Lê belê ev gotinên wan gelek hindik ketine nava dokumanên dadgehê. Dadgeh bi zanati tevan nedi-nivîsand. Da rûçikê wan ê pis û gemar êşkere nebe, gelek gotinan nedixistin nava dokumanan. Lê emê rûçikên gemar û devên derevkar ronahî bikin.

Kesên ku mûkûrên xwe paş ve kişandin 40 kes bûn. Kesên ku mûkûrên xwe paş ve nekişandin jî, ji ceza û lêdanê tîrsiyan, lewma mûkûrên xwe venege-randin. Ji bo kesên mûkûr dihatin, ji wan re her xweşî û rehetî hebû. Berpîrsiyarên girtigehê û yê din, tîm rûken bûn li pêşiya wan. Mûkûrhatî bi rojan rihet dikiran. Lê belê kesên ku mûkûrên xwe paş ve dikişandin, girtigeh bi wan re dixeyidî, dadgeh li ser wan diqehirî. Gava ku li pêşiya dadgehê dixwestin biaxîfîn jî, berpîrsiyarên dadgehê sixêfû dijunan ji wan re û li wan dikiran. Digotin, "Hun neaxîfîn, li cihê xwe runin!" Weke ku ne ew mirov be, ji bo mûkûrhatinê bi rojan guhdariya wî dikiran. Weke ku yekî din be, niha li pêşberê wan diaxîfe. Nedihiştin ku van kesan, li gora şertan rewşê binin zimên. Ji xwe van dadgehan tu caran delame-tên xwe ne anin cih. Ev dadgeh ne serbixwe û dadî bûn. Karê kuştwar û celladan dikiran û dikin. Giring bû tenê van bi cih binin. Kargêriya girtigehê li wan mûkûr dihat, da kargêrî pikolîyê li me bike û bi mûkûrhatinê me bihîngî-vîne, ferman û destur ji bo kargêriyê dihatin.

Hemû kesên ku mûkûrên xwe vene-gerandibûn tev hatin berdan. Lê belê kesên, ku mûkûrên xwe vegerandibûn, tev cezayên giran girtin. Cezayên van kesan li dadgehên bilind ji hatin peji-randin. Van mirovan belê, dixwestin ji wî rewşa xwe ya bi şerm rizgar bibin. Êdî ji tu cezayan neditîrsiyan. Tiştê ku jê ditîrsiyan tenê şerma mezin îşkence bû. Ez dibêjim, bila dewlet ji xwe şerm bike. Şerma mezin ji dewlet bi xwe ye, ji ber ku dewlet van bi serê mirovan ve dianî û tine. Xwediyê vê ramyariya derî mirovahî dewlet e. Bila tenê dewlet şerm bike!

Kargêrî li hemberê kesên ku mûkûrên xwe bi şûn ve girtibûn çi dikir? Hinek hebûn, ku vegerandina mûkûran ji ber kêmbûna lêdanê ye. Lewma ji lêdan zêde dikiran. Lê êdî tu kes neket wî rewşê bebextî û xayintiyê. Ew lêdana wan jî êdî pere nedikir. Azîneya lêdanê di avê de çûbû. Li hemberê xayintiya mezin rêhevalên Kemal PİR, M. Hayri DURMUŞ, Akif YILMAZ û Ali ÇİÇEK bejna xwe kirin çek. Êdî tu kes nikare li ser wan derbas bibe. Kesên ku mirin dan ber çavên xwe, mûkûrên xwe bi paş ve vegerandin. Bi lêdanê êdî nikaribûn ji girtigehê mûkûrhatîyan derxistana. Lêdanê êdî tenê mirin der-dixist. Di navbera du salan de nêzîkî 50 hevalên me di girtigehan de, di encama lêdanê de şehîd ketin. Bi sedan ji seqet û kop man.

- Biji tîkoşîna gelê Kurdistanê
- Ji bo serxwebûn û azadîyê!
- Biji Serok APO!
- Biji PKK, ERNK û ARGK!
- Bimire kedxwarî!
- Bimirin jiyan derî mirovî, îşkence û lêdan!

Girtigeha Grêdana Awarte ya Yekemin Bloka-C, Koxuşa 35-A
AMED

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeke niştiman di hîmbeza daristan û çiyayên serî-duman de

ÇEWLIK

- I -

BINYADA NAVÊ ÇEWLIKÊ

Li ser navê Çewlikê û bingeha navî, gelek guftogotin û serpehatin hene. Di berhemên erdnigarzanên Ermenîyan de navê Çewlikê bi navê "Sirmanç" derbas dibe. Erdnigarzanên Ereban jî di berhemên xwe de navê "Sirmanç" hildidin.

Naveki Çewlikê yê kevin "Çapaxçur" e. Di hinde "Pirtûkên Piroz" de, hatiye nivisandin, ku "Çapaxçur" tê maneya "Ava Pak" an jî "Ava Bihuştê."

Paşê serdestan navê "Bingol" dane çiyayên li dora Çewlik, Mûş û Erzeromê. Navê êrdimê jî ji vir hatiye û niha nav, bi destê dagirkerên Tirk bûye "Bingol." Çiyayên li dora Çewlik, Mûş û Erzeromê jî, vi navi ji golan girtine, ku li ser van çiyân hene. Li ser van çiyân gelek golên mezin û piçûk tên ditin. Di efsaneyekê de tê xwendin, ku li ser Çiyayên Çewlikê "Abi Heyat = Ava Jiyane" heye. Bingol bi zimanê Tirkî tê maneya "Hezar Golan."

Di çirokê de tê gotin, ku rojekê neçirvanek kewekê digire û digurine. Gava neçirvan kewa xwe di ava goleke de dişust, kew vedije û difire. Bi vi awahi hatiye gotin, ku di wê golê de "Ava Jiyane" heye. Paşê wê golê, ji ber ku sir derketiye holê, kirine hezar perçe.

Di çirokeke duwemîn de ji wusa tê gotin: Rojekê artêşeke ku ji cengê vedigeri ji wê êrdimê derbas dibe. Leşker ji germiya diwar gelek têhn bûbûn. Artêşa ku gelek têhn bûbû li wê derdorê rasti artêşeke duwemîn dibe û ji wê dipirse, ka ma av li cem wê heye an ne. Artêşa duwemîn çiyakî şani dibe û dibêje li paşya vi çiyayî golege avê heye. Gava leşker diçin wir li şûna goleki, gelek gol dibînin û bi dixweşi diqêrin û dibêjin, "Li vir ne golek, hezar gol hene!"

Ev herdu çirok, di tore û wejeya Tirkî de derbas dibin. Lê rasti pir eşkereye ku ev çirok ne rast in û ji aliyê dagirkeran hatine çekirin, da êrdimê perçeyekê ji hebûna xwe bidin nasîn. Ji ber ku gelê me yê êrdimê, ku niştecihi vir e û bi hezaran salan li vir dije, dibêje êrdimê, "Çewlik." Di hinde zardevan de ev nav caran bi şeweya "Çolik" tê gotin. Lê navê ku bi gelemperî tê hildan, "Çewlik" e.

DÎROKA KURT A ÊRDIMA ÇEWLIKÊ

Diroka êrdima Çewlikê xwe dirêji heya dema mirovên cihanê yên pêşemîn dike. Li gundê Kûpik navçeya Goni (Kehni Reş) û li gundê Axpik bajarê Çewlikê hinde şikeftên hûr û girên ji dewra keviran hene. Ev şikeft bi me didin nasîn, ku diroka Çewlikê bi kemasî xwe dirêji dewra keviran dike.

Piştî dewra keviran, gelek bajarvani (şaristani) û elên mirovan xwe li ser axa êrdimê bicihkirine û disa li vir hunda bûne. Lê herweha hatiye derxistin, ku di demêkê de êrdima Çewlikê ziviriye êrdimekê, ku çend sedsalan mirovan lingê xwe neavêtîye wê êrdimê. Sedema wê eve, ku erdê êrdimê gelek asêteng bû, çiyayên rênedar û gelek rêlistanên (daristanên) gûrr hebûn. Niha jî êrdima Çewlikê, van sixletên xwe yên erdnigarî diparêze û pejn û şopen eşkere tên ditin. Gelê Hititî, ku li ser axa

Anatoliya cara yekemîn yekbûneke politiki avakiribû, xwe dirêji heya axa Çewlikê jî kiribû. Li gora dokuman û berhemên nivîsî, cara yekemîn gelê Subariyan êrdima Çewlikê jî xwe re niştecihi pejirandiye û li ser wê êrdimê jiyân kirîye. Di sedsala VI. Berî Zayînê (B.Z.) de Medan serdestiya xwe li ser Çewlikê jî avakirin û xwe li vir bi cih kirine. Paşê Pers (Faris) zora Medan dibin û serdestiya xwe li ser Çewlikê dadimezirînin. Qralê Makedonya Îskenderê Mezin (Zulqurneyn) gava derdikeve sefera kêşora Asiya, Farisan binkeftî dike û axa Çewlikê tevli axa Makedonya dike. Piştî mirina Îskenderê Mezin, wê carê ji qralên Ermenîyan êrdimê vedigirin û tevli Hayastanê (Ermenistanê) dikin. Çendek sal dûv re Romayî destên xwe diavêjin êrdimê û qralên Ermenîyan jî êrdimê derdixînin. Dibin serdestên êrdimê yên xurt. Doliwgeriya Romayîyan demeke gelek dirêj berdewam dike. Ev doliwgerî, piştî ku Romayî bûn du perçe, hilweşi. Li ser wê bingehê axa êrdima Çewlikê jî bo Bizansiyan dimîne. Bizansi jî gelek dirêj doliwgeriya xwe didomînin. Ev doliwgerî heya sedsala XI. hebûna xwe berdewam kirîye.

Di sedsala XI. de, elên Tirkîyan ên bi navê "Oxuz", ku di koçbera barbariyê de bûn, hatin Anatoliya û gava ketin vir jî, herweha êrdima Çewlikê jî vegirtin. Lê di demêkê gelek kin de elên Tirkîyan giraniya xwe hunda kirin û doliwgeriya wan hejiya. Di wê demê de artêşên Ereban jî jar û tengêzar ketibûn û domaneke paşveçûnê dijiyan. Di encama van herdu bûyeran de, weke li teviya Kurdistanê li êrdima Çewlikê jî valabûnek di otorîte û serdestiyê de xwe dide şanikirin. Di wê demê de Dewleta Merwani ya Kurdi, ku ji aliyê mirên Kurdan hatibû damezirandin, Çewlikê jî tevli tixûbên xwe dike.

Li dêmên gundê Gazik, li paşya çiyayê ku ev gund li ser hatiye avakirin, di geliyekê de kevirên neqîşandî û hinde jêma û bermayên avahiyên kavlîbûne hene. Ev gund 25 kilometran ji navendê bajarê Çewlikê dûr e. Şêniyê gund dibêje wê geliyê "Sukê Meron." Gundî bi zaravayê Dimilî (Zazakî) dipeyivin.

Li derdorên Çewlikê û li ser axa Çewlikê hinde berma û jêmayên berhem û avahiyên Ermenîyan jî hene. Li gundê Gazikê herweha hinde kolin hatine kirin û li cihê bi navê "Kûrê Şehîd = Baniyê Şehîdan" hinde berhemên diroki hatine peydakirin. Gundîyên Gazikê wê derê piroz dinasin û ji xwe re kirine ziyaretêk.

Di dema sultanê Osmani Yavuz Selim de êrdima Çewlikê tevli tixûbên imparatoriya Osmaniyan bûye.

Şikeftên li gundê Kûpik û gundê Axpikê, dewlemendi û berhemên Çewlikê yên diroki ne. Di dewra keviran de mirov di van şikeftan de jiyane. Gelek zanyar, diroknas û arkeolog bala xwe didin van şikeftan û xebatên lêgerînê danine pêşiyên xwe. Li derdorên Çemê Nazik hinde kolin çêbûn û hinde jêmayên pêwîst ên ji qurnên kevnare hatine peydakirin.

Di diroka Çewlikê de serihildana Şêx Seidê Pirani ji risteke pêwîst dileyize. Berî serihildana Şêx Seidê Pirani li êrdimê Mûş û Çewlikê di salên 1920'an de, di bin rêberiya Xalidê Cibrani de serihildana Xallo çêbûbû û ev serihildan posideyên xwe yên mezin li şêniyê êrdima Çewlikê jî kiribû. Serihildana Şêx Seidê Pirani jî li navçeya Dara Hênê bajarê Çewlikê destpêkirîye û xwe dirêji heya navçeya Xani bajarê Amedê kirîye. Serihildana Şêx Seidê Pirani piştigiri û alikariya gel bi xurtî girt û lewma bi lez berfireh bû. Ji bo dewleta Tirk, ku nuh hatibû damezirandin bû tehlukewer gelek mezin. Ji ber ku gelek eşîrên êrdimê yên hawirdorê tevli serihildanê bûbûn. Gava Şêx Seidê Pirani ji Çewlikê berê xwe dide bajarê Amedê, li derdorên navçeya Pali ji Şêx Şerîfê Pali dibe serekê gelek eşîran û navçeya Pali vedigire. Lê ji ber ku mirovên tevli serihildanê bûbûn ne xwediyê rêxistin û organizasyonekê bûn, weke xwe tevgerek pêşve dibirin, bê serî û nezan bûn û herweha kontrolê li ser wan nebû, di encamê de bajarê Mazra disa dikeve destê yekitiyên dagirkeran. Şaxê serihildanê yê di bin rêberiya Şêx Seidê Pirani jî êrişî Dara Hênê dike û berpirsiyarên sazîyên dagirkeran tev tînin girtin.

Di serihildana Şêx Seidê Pirani de gelek gund û derdor dikevin destê hêzên Kurdan û di bin kontrolê de tên girtin. Lê belê ji ber ku serihildanêrdimî (navçeyî) bû, gelek bêbextî û xayintî di hundurî de derketin holê, ji aliyê politiki û nezanîyê mezin hebû û rêxistinî jî bini tunebû, serihildan di demêkê gelek kin de hat şikandin. Lew ev kemasî bingehêk ji bo hilweşîna serihildanê avakiribûn. Serihildan jî aliyê hêzên artêşa Tirkîyan bi şeweyekê gelek xwini hat şikandin. Rêberên serihildanê Şêx Seid li navçeya Gungumê (Varto) û Şêx Şerîf jî tevli hinde mezinên şoreşê li navçeya Pali hatin girtin û ketin destê artêşa Tirkîyan. Rêberên serihildanê di "Mehkemeyên İstiklalê = Dadgehên Serxwebûnê" de hatin pirsyarkirin û paşê cezaya mirinê li dermafê wan hat dayin. Di navenda bajarê Amedê de sêpi hatin danin û di meha Gulana sala 1925'an de hatin darvekirin.

Serihildana Şêx Seidê Pirani jî çar aliyên destpêkiribû û hinde serfîrîziyên kin bi destê xwe ve anibû. Mirovên êrdimê xistibû bin posideyên xwe yên mezin. Mirovên ku dema serihildanê jiyabûn, gelek caran biranînên xwe diênin ser zimên û li ser dibêjin. Serihildan posideyên wusa kûr û hirmetê wusa mezin birêvebiribû, da hemû mirovên êrdimê, kal û ciwan, wê yekê bizanibin. Hemû

mîrov, kêman zêde agahdari serihildanê bûbûn. Hemû mirov hirmeta Şêx Seidê dikin û seriyên xwe li ber biranîna wî ditewînin. Ji wê demê heya niha şêniyê êrdimê bi kîna li diji dewleta Tirkî dagirker tîji bûye. Ji wê demê heya niha tu kes li wê êrdimê baweriya xwe bi dagirkeran nayne. Ev rasti bûye serpehatin, orf û adeteke bingehîn. Pêşemîn li gundan, -heke ne bi şeweyekê zana ji be- dubendiya Tirkîyan û Kurdan bi eşkeretî tê ditin. Gelê êrdimê, bi kemasî di bawerî û bira xwe de jî be, tu caran ji bir nekirîye ku ew ne Tirk e û her zaniye ew Kurd e. Nexasim berhemekî wê rastiya objektîf e, ku Çewlik di nava bajarên ciran de, bêhtirîn ji hemû bajarên ji aliyê têkoşîna rizgariya netewî ve pêşveçûye. Têkoşîna li êrdimê, li gora êrdimê ciran gelek xurtir bûye.

Di dema ku serihildana Şêx Seidê Pirani rabû û hati şikêndandin de, hikumeta İsmet İnönü li ser kar bû. Piştî ku serihildan hat şikêndandin û roja 10'ê Gulanê 1925'an de rêberên serihildanê û pêşrevan hatin bidarvekirin, hinde tedbirên nuh birêveketin. Da disa serihildanê wusa çênebin, Kurd û Kurdistan bi tevayî bikevin bin kontrolê. Li hemû gund û deverên ku şêni tevli serihildanê bûbû, xani û avahî hatin hilweşandin û şewitandin. Bi fermana İsmet İnönü li hemû deverên serihildanê çek hatin komkirin û dagirker dest danin ser wan. Bi fermanê zagonî (qanunî) ku hikumeta İsmet İnönü derêxistibû, hemû serekên eşîrên serihildanê, mezinên wan û kesên bi hikarî hatin tesbît kirin û listeyeke wan hat çekirin. Pêşemîn li navçeya Gêxi bajarê Çewlikê listeyeke dirêj hat amadekirin. Kesên ku navên wan di listeyê de hebûn, ji ber êrişê ku bi guman, ji ser bajarên Erzerom û Trabzonê koçberê Stanbolê hatin kirin. Ji Stanbolê jî wan şiyandin hinde deverên rojavayê Tirkîyê, keviya Behra Egeis. Piştî wê koçberkirinê bi du-sê salan, disa destur ji wan re derket, da vegerin welatê xwe.

Piraniya navên di listeya koçberkirinê de, ne bê sedem ji serekên eşîrên Gêxi bûn. Di dema serihildana Şêx Seidê Pirani de, hinde eşîrên li Gêxi li diji serihildanê şer kiribûn. Ji ber ku eşîrên tevli serihildanê bûbûn misilmanên "sunî" bûn, lê eşîrên Gêxi "elewi" bûn. Dagirkeriya Tirkîyan van eşîrên "elewi" li diji serihildanê rakir û wan xiste nava şer. Bi politikaya, "Şikandina Kurdan bi destê Kurdan" dagirker dixwestin serihildanê jî hundurî ve biruxînin. Lê piştî ku serihildan hatî şikandin, serekên eşîrên ku li diji serihildanê şer kiribûn jî, bi iskana mecbûrî (koçberkirina zorakî) hatin "xelat" kirin û wusa "diyarîyên" xwe girtin. Dagirkeriya Tirkîyan sîd û berjewendên doliwgeriya xwe, ji xwe re bingeh digirt. Nexasim tirs dabûn hemû navçeyên ku tevli serihildanê bûbûn û dengê wan hatibû birrin. Tenê eşîrên ku li diji serihildanê şer kiribûn, li şûn mabûn. Lê çî heye ku di van de jî xwîna Kurdan hebû; divibû li pêşberê hemû bûyerên bi guman, ji tehlukewerî bî derxistin û xulamên baş ji wan bî çekirin. Li ser wê bingehê serekên van eşîrên xulam

Bang

Nivisa me ya rêzî û bi navê "Gav bi gav xaka niştiman", bi nasdana êrdima Çewlikê berdewam dike. Weke ku tê bira xwendekarên me jî, di destpêka nasdana her êrdimeke Kurdistanê de, em bangên xwe nuh dikin.

Ji bo baş û berfireh nasdana êrdimê niştiman, em ji xwendekarên xwe bawîrmameyên li ser êrdimê ku baş nasdikin, nivîs, wêne û agahî dixwazin û li benda şiyandina wan dimînin.

Wê gelek baş be, heke xwendekarên me agahî, zanîn, nivîs, wêne û materyalên din ên li ser êrdima Çewlikê û êrdimê Kurdistanê yên din jî me re bi lez bişînin û di demêkê kin de bigihînin rojnâmeya me. Heye ku ev rêza nivîsê berdewam bike, derfet û gengaz hene, ku em wan materyalên ên li ser êrdimê niştiman belav bikin û bigihînin gelê Kurdistanê. Daxwaz û bang me eve, ku xwendekarên me bersiva me bidin.

hatin koçberkirin û bûn xulamên baş ên ku di bin xizmeta dewletê de dixebitin. Bi fermanê "efu" kirinê ku di sala 1927'an de hat derxistin, fermanê taybetî, destur jî bo vegerina wan hatin dayin û ev jî paşê vegerin navçeyên xwe.

Yek ji van eşîrên ku wê demê xulamîya dagirkeran kiribû, eşîra bi navê "Yazıcılar", niha jî li derdorên navçeya Gêxi li diji têkoşîna me ya rizgariya netewî, cihê xwe li cem dewleta Tirk a faşîst girtiye û endamên wê eşîrê bûne parêzkarên gundan. Hinde kes jî mezinên wê eşîrê, ji ber ku li diji têkoşîna me ya rizgariya netewî suc û gunehên mezin birêve xistibû, bi mirinê hatine cezakirin.

Di sala 1924'an de Dara Hênê bajarek bû, lê niha bûye navçeyekê bajarê Çewlikê. Di wê demê de navê Çewlikê jî "Çapaxçur" hatibû danin û ev jî navçeyekê girêdayîye bajarê Dara Hênê bû. Di navbera salên 1927 û 1929'an de, li gora statuya dagirkeran Dara Hênê bû navçeyek û bi bajarê Mazra ve hat girêdan. Herweha Çewlik jî bû navçeyekê Mazra. Çewlik, di sala 1929'an de bi bajarê Mûşê ve hat girêdan, ku hin nuh bûbû bajar. Paşê, bi fermanê dagirkeran a nuh, ku di sala 1936'an de hati derxistin, Çewlik bû bajar. Dara Hênê, Gêxi, Goni, (Kehni Reş) û Bongilan (Boxlan) jî bûn navçeyên bajarê Çewlikê.

AVAHÎ û BERHEMÊN DÎROKÎ LI ÊRDIMA ÇEWLIKÊ

Keleha Seritarius: 20 kilometran ji navenda bajarê Çewlikê dûr e. Di geliyekê de ye, ku ji aliyê Ava Miradê hatiye qelîşandin. Qralê Urartuyan bi armanca di bin kontrolê hiştina Çewlikê, wê kelehe daye avakirin. Wê rojê ev keleha, ziviriye kavlîlên ji keviran.

Keleha Dara Hênê (Keça Qralî): Li rojhilatê navçeya Dara Hênê, li cihê ku çemên Diyarbûk û Konsperi digihin hevûdu, li ser girekê hatiye avakirin. Ev keleha niha bûye kavilek. Şêniyê êrdimê dibêje wê kelehe "Keynekan." Bi zaravayê Zazakî ev tê maneya "Keçikan." Tê gotin, ku ev keleha ji aliyê Qraleki Farisan hatiye çekirin. Qral kelehe jî bo keça xwe ya bi navê "Dara" daye avakirin.

Keleha Gêxi: Ev keleha di navçeya Gêxi de dimîne. Guman heye, ku di dema Bizansiyan de hatiye avakirin. Li ser girekê asê û bilind hatiye dimîne. Derketina ser girê û çûyina kelehe lewma gelek zor û zehmet e.

Li derî van avahiyên diroki yên pêwîst, hinde kavlîlên mizgeft û avahiyên kevnare jî li êrdima Çewlikê hene.

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

GIYANA SERKEFTINÊ TEVIYA KURDISTANÊ ZIVIRAND RUXÎNA DAGÎRKERAN DIDOME

Şerê me yê rizgariya netewî pêşveçûna xwe ya ku bi Hilpişkîna Biharê xurtbûbû, berdewam dike. Bili hemû keftûlaftên dagirkerên Tirk, min a tirê ku ji kewanê hildipişke, şerê me ji bi gavên misagor û serxwe herrojê bêhtir nêzîkî hedefên xwe dibe.

Dagirkerên Tirk, ji bo rawestandina pêşveçûna şerê me yê rizgariya netewî, wusa xwe tîkûz kirin û leşkerên xwe anin êrdimên şer, ku heya niha di dirokê de nehatîye ditin. Li derveyî hêzên leşkerî ku hejmara wan digihe sedhezaran, bi dehhezaran hêzên nuh ên beji û asmanî ji tevli çekên nûjen û giran anin Kurdistanê. Bi hezaran endamên hêz û komên taybetî, ku heya niha di metropolên Tirkîyê de hatibûn bicihkirin, tevli hêzên leşkerî anin Kurdistanê. Lê bili vê hima leşkerî, pêşemîn li derdorên navçeya Şîmexê û Çiyayê Cudî, ku dagirker bêhtir berê xwe dane wan, livbaziyan me bê westan û bîn birrin, berdewam dikin.

Dagirkerên Tirk bi rîya şaxên weşanan û rojnameyan ji serî didin gotar û nûçeyên sansasyonelî. Dan bihistandî, ku li Çiyayê Cudî dest bi operasyonekî leşkerî yê gelek mezin kirine. Di vê operasyonê de hêzên

beji û asmanî hatin bikaranîn. Firokên cengê û helikopter, bi berdewamî narinçok reşandin ser Çiyayê Cudî. Dagirker, hêzên xwe yê beji (erdî) li derdorên çiyê tevgerandin û li hemû kenda û dêmnan bîvaza xwe pêşvebirin. Bi barandîna narinçokên ji asmanan dagirker, xwestin xwe bigihinî encamê. Di wan rojan de, ku dagirker daxweyanîyên weke, "Operasyon bi hemû diwariyên xwe berdewam dikin. Cerdevan ji Çiyayê Cudî hatin paqijkirin" didan belavkirin, pêşmergeyên ARGK li du hêlên Çiyayê Cudî nêzîkî navçeya Şîmexê, du daf (kemin) li pêşîya hêzên dagirkeran vedan. Gelek serbazên dijmin hatin kuştin û gelek ji bi xedari birindar ketin.

Li derveyî derdorên Şîmexê, di serî de li teviya herêma Botanê, li êrdimên Wan, Serhedan (Qers û Agirî), Çewlik, Ruha û Mêrdînê, şerê me yê rizgariya netewî di vê domanê de ji lezîna xwe domand. Di gelek livbazi û şeran de, ku li van êrdiman pêkhatin û çêbûn, dagirkerên Tirk rastî hundabûnên gelek mezin bûn. Şerê ber- û dorfireh, careke din şanîdike, ku bili hemû êrişên dij-şoresgerî yê dagirkerên Tirk, têkoşîna me ya rizgariya netewî ber bi kozên pêşveketitir ve diçe.

ÇAR ALIYÊN KURDISTANÊ BI LIVBAZIYAN DILERIZIN

● Hêzên ARGK êrişek birin ser gundê Konalga û zivîngên gundê Konalga li navçeya Şaxê bajarê Wanê. 39 kesan girtin nava rêzên xwe. Hêzên ARGK kirin, ku parêzkarên gundên Konalga, Dalbastî û Ovecek çekên xwe deynin û dev ji karê parêzkariyê berdin. Herweha bang li parêzkarên gundên Sirmak, Dokuzdam, Alacayir, Bilgi û hwd. din ji kirin, da heya roja 15'ê Tebaxê çekên xwe deynin û bidin destê hêzên ARGK. Hêzên ARGK wan agahdar kirin, heke heya vê rojê çekên xwe nedin, wê bîn cezakirin.

● Roja 4. Tebaxê gerillayên ARGK êrişek birin ser gundê Heblerê (Hisar) bajarê Cizîra Botan. Hedefa êrişê gilîkar û sixur Faxrettin Elçî bû. Ev welatfiroş tevli çar payayên xwe, bi mirinê hat cezakirin.

● Li nêzîkî navçeya Kerboran bajarê Mêrdînê leşkerên dagirkeran karê sehkirin û gerinê birêvedibiran. Hêzên ARGK dafek (kemin) li pêşîya wan vedan. Di encama dafê de

sê serbazên dijmin birindar ketin.

● Roja 6'ê Tebaxê pêşmergeyên ARGK êrişek birin ser zozana Samedar navçeya Çelê bajarê Çolamergê. Ev zozan, zozana gundê Narlî ye. Di encama êrişê de du kes ji malbata parêzkarekî gundan bi mirinê hatin cezakirin. 30 sewalên vê mala bêbext hatin tunekirin û zirareke gelek mezin gihawelatfiroşan. Herweha hêzên ARGK pênc kes ji girtin nava rêzên xwe.

● Li nêzîkî gundê Güneyce êrdima Botanê hêzên ARGK keminek li pêşîya hêzên dijmin vegirtin û mayin vedan. Cemseki leşkerî ji ser mayinê derbas bû. Di encama peqînê de cemseyê leşkerî şewitî. Sê serbaz mirin. Serleşkerê, serdehek û serbazek ji birindar ketin.

● Hêzên ARGK êrişek birin ser gundê Hitwan (Tarlacik) navçeya Şemrex (Mazîdaxî) bajarê Mêrdînê. Dest danin ser çekên deh parêzkarên gundan. Ji ber ku di domana livbaziyan de keyê gund û parêzkar li hemberê hêzên ARGK li ber xwe nedan, paşê ji aliya dagirkeran hatin girtin. Piştî livbaziya biserketî ya li gundê Hitwanê, ji tîrsa ku çekên wan ji wê bîkevin destê pêşmergeyên ARGK, dagirker çekên deh parêzkarên gundê Xîrabê Bazînan (Kemerli) vegehandin û disa ji wan standin. Xîrabê Bazînan gelek nêzîkî gundê Hitwanê ye.

● Hêzên ARGK êrişek birin ser zivînga Mendi Kehran gundê Başaxaç. Heşt xaniyên parêzkarên gundan dan ber agirî û şewitandin.

● Êrişek çû ser gundê Şaxê (Çaxlayan) bajarê Cizîra Botan. Li gund hêzên ARGK civinek tevli gundiyan çekirin. Xaniyê keyê gund hat şewitandin. Tevli keyê gund, parêzkarek û hevxeatkarek ji birindar ketin.

● Li derdorên Depin bajarê Çolamergê êrişek çû ser şantiyeke Eîel (Elektrik İşleri Etüd İdaresi - Saziya Karên Elektrikê). Tevli şantiyê şeş navîngên elektrîkê ji hatin şewitandin. Kesek hat kuştin, yek ji birindar kirin.

● Êrişek çû ser zozana gundê Üzümcü navçeya Çolamergê. Hêzên ARGK li vê derê deh kesan girtin nava rêzên xwe.

● Êrişek çû ser gundê Kalkanli navçeya Payîzava (Qesrik) bajarê Wanê. Dibistana gund hat sohtin.

● Du êriş çûn ser zozanên gundên Dikbiyik û Atabînan. Hêzên ARGK 39 kesan girtin nav rêzên xwe.

● Êrişek çû ser gundê Oncüler navçeya Elbak bajarê Wanê. Serekê eşîra Pinyaniş, endamê MÎT sixur Timur Abbasgil bi mirinê hat cezakirin. Pêşmerge xaniyê wî ji dan ber qurşînan. Sê merivên wî ji birindar ketin. Yekitiya ARGK ji vî gundi deh kesan ji tevli xwe bir.

Bi kuştina serekê eşîra Pinyaniş, sixur Timur Abbasgil, avahiya sixur û ajanan li êrdimê lédaneke gelek mezin girt. Dagirkerên Tirk ji hevalbendekî xwe yê pêwîst hundakirin. Bi vî livbaziyan, lédanek mezin li wê polîtîkayê ji ket, ku dixwest eşîran li hemberê têkoşîna me rake.

● Roja 9'ê Tebaxê pêşmergeyên ARGK agir berdan traktorekê, ku xwarin ji bo komataniya tabura cendîman a li gundê Güneyce dibira. Traktor, tevli tiştên tede bi tevayî hat şewitandin. Piştî vî livbaziyan êrişek ji cû ser zozana Serbenîk. Sê xaniyên parêzkar û dehleke wan ji hatin şewitandin.

● Pêşmergeyên ARGK êrişek birin ser zivînga Bêşbudak navçeya Payîzava bajarê Wanê. Tevli şeniye

Şehîdên me yê berxwedana di zîndanên de

BERXWEDANA ZÎNDANAN

DAGIRKERAN TENGEZAR KIR

CIVAKÊ TEVGERAND Û RAKIR SER PIYAN

Mehmet YALÇINKAYA

Hüseyin Hüsnü EROGLU

Dagirkerên Tirk, diliyên şer ên di girtîgeha bajarê Eskişehirê de bi kotekê koçberkirin, ku di berxwedana rojiya mirinê de bûn. Gava diliyên şer anin girtîgeha bajarê Aydinê, wan ji lédanê derbaskirin. Di encama hovîtiyê de du diliyên şer endamên PKK hatin kuştin û bi dehan diliyên şer ji birindar ketin. Li ser vî bûyerê li 16 girtîgehan nêzîkî 3.000 girtiyên politîkî dest bi berxwedanê kirin. Piştî 51 rojan dawî bi berxwedana bi rengê rojiya mirinê û greva xwebirçîhiştinê hat.

gund civinek çekirin. Neh xortan girtin nava rêzên xwe.

● Şeva 12'ê Tebaxê pêşmergeyên ARGK êrişek birin ser bajarê Cizîra Botan. Miduriyeta polîsan dan ber berikan. Trafoya elektrîkan peqandin û elektrîka bajêr birrin. Di vî livbaziyan de zirarên aborî yê gelek mezin gihan dijmînê dagirker.

● Şeva 13'ê Tebaxê pêşmergeyên ARGK êrişek birin ser navçeya Mukse bajarê Wanê. Xaniyê kaymakam dan ber agirî û zirarên aborî yê mezin gihandin dagirkeran. Herweha reşandin ser xaniyê ajanekî jî û sê kesan bi mirinê ceza kirin. Du kes ji xedar birindar ketin. Pêşmerge demekê navçê di bin kontrola xwe de girtin û bange-

şiya devkî û nivîsî pêkanin.

Her di vî şevê de, li zivînga Licanê ji parêzkarekî gundan bi mirinê hat-cezakirin.

● Li serê rîyekê, ku ji navçeya Şîmexê derdikeve, pêşmerge dafek li pêşîya serbazên dagirkeran vedan û bi roketavetan êriş birin ser wan. Gelek serbaz hatin kuştin, gelek ji birindar ketin.

● Li ser rîya ocaxên komirî yê Şîmexê pêşmerge dafek bi mayin vedan. Traktoreke ocaxên komirî ji ser mayinan derbas bû. Di encama peqînê de traktor bi tevayî texitir bû û hevxeatkarekî çehş ji birindar ket.

● Li ser rîya Mazra û Çewlikê, li nêzîkî gundê Kuruca pêşmergeyên Dûmahik di rûpela 15'an de

Bi xurtî em tevli "Qampanya Hevkariya ERNK" bibin!

Ji bo xebateke mezin pêş ve!

"Qampanya Hevkariya ERNK", ku her salê ji nuh ve destpêdike, vî salê wê di mîjûya di navbera 1'ê Cotmehê û 30'ê Mîjdarê de çêbibe.

"Qampanya Hevkariya ERNK", ku ji bo ji aliya diravî ve xurtkirina têkoşîna rizgariya netewî Kurdistanê û ji aliya xurtkirina rêxistinkirina rizgarîxwaziya netewî tîpîkan, vî salê xwediyê pêwîstî û naverokeke mezintir e. Weke tî zanîn, têkoşîna me ya rizgariya netewî bi hilpişkinên mehen Bîhar û Havînê pêşveçûnê herî mezin kire paya xwe. Ji hêlekê ev pêşveçûn, hevîyên gelê me bêhtir vejandin û toreke sempatiyê ya heya qunçikên piçûk afirandin, ji hêla din jî şerê me gihandin baniyên baniyan. Lewma niha hevkarî û anîkariyên mezintir bûne karguzariyên hemû welatparêzan. Gava em binin pêşîya çavên xwe, ku şerê keli bi keli berfirehtir dibe û xwe digihîne koçberên bilind, hingê emê pêwîstiya vî piştgiyê ji çetir tîbigihîjin.

Xaleke din ku vî salê pêwîstî û naveroka "Qampanya Hevkariya ERNK" mezintir dike eve, ku di dema bihurî ya nêzîkê de Kongreya ERNK liqê Ewropa ya Yekemîn bi jêhatibûn hat bestin. Li ser bingeha Kongreya Yekemîn biryarên dorfireh û pêwîst hatine pejirandin. Kongreya Yekemîn posideyên herî mezin ji nav rêzên derdorên welatparêz derêxistiye hole. Ev jî sedemê, ku qampanya vî salê bêhtir û çetir bî rêxistinkirin û berfirehtir bî pêşvebirin.

Gava niha em li ser bingeha van rastiyan berê xwe didin qampanya vî salê, em bang li hemû rêxistin, xebatkar û dilxwazên ERNK; bang li hemû welatparêzan dikin, ku bi xurtî tevli "Qampanya Hevkariya ERNK" bibin!

Ev qampanya, divê di xebatên rêxistinkirina Eniya Rizgariya Netewî Kurdistan de bibe xalekî domanî; di xurtkirina rêxistinên me de û di rêxistinkirina derdorên firehtir de divê gavên pêşketitir bîn avêtin!

Divê ev qampanya, di xurtkirina têkoşîna rizgariya netewî Kurdistan de ji aliya diravî ve bigihe bersivên demê û daxwazên domanê!

Divê qampanya me di encamê de berhem û nîrxên wusa derêxîne holê, da bibe zilehek û li ruyê dijminan bibe; bibe lédaneke ku li hemû dijminên têkoşîna me ya rizgariya netewî dikeve! Divê bibe garantiyeke mezin a gelî, ji bo têkoşîna me ya rizgariya netewî!

Da em xwe bigihînin van hemû armancan û "Qampanya Hevkariya ERNK" biserbixin, de rabin karê xwe bicihbinin!

Daweya PKK a li Almanya Rojava destpêdike

Ev bû demêke dirêj e, hinde politîkvanên Kurd ên welatparêz li Almanya Rojava girtine. Piraniya wan bêhtirî du salan in, ku di girtîgehê de ne. Niha hate daxweyanîkirin, ku pirs-yariya wan wê destpêbibe. Di destpêka meha Êlûnê de Dadgeha Bilind a Eyaleta Düsseldorf da zanîn, ku daweya PKK a li Almanya Rojava, roja 24'ê Cotmehê 1989'an wê destpêbibe. 14 politîkvanên Kurd ên girtî, wê li gora benda 129a ya Zagona Bingehîn, wê bîn "pîrsyar" kirin. Berî niha bi çendekê, du welatperwer hatibûn berdan. Ev jî bî girtî-mayin û li derveyî benda 129a wê bîn "pîrsyar" kirin.

Împeryalistên Almanya Rojava li bajarê Düsseldorfê dadgeheke taybetî bi milyon Mark dane avakirin. Di vî dadgehê de wê bi dawê destpêbikin. Berî ku dawê destpêbikin, niha împeryalistên Almanya Rojava bi nîya pîkolîyên xwe dixwazin livbaziyan hevkarîyê jar bikin, da kedkarên Kurdistanê xwedî li girtiyan dernekevin.

Împeryalistên Almanya Rojava, ji bo mehkumkirina politîkvanên welatparêz dixwazin şahid û delîlên çewt û derewî bikarbinin. Ji bo rêxistinkirina van û rawestandina amadekariyên parastinê çî ji destê wan tî, dikin. Girtiyên welatperwer jî, di hinde nameyên xwe de, ku bi dizî gihandin derve, dibêjin ku, wê dadgehê bizivîrinin platformeke wusa, ku împeryalistên Almanya Rojava bî pîrsyarîkirin û mehkumkirin. Di vî de biryardariya xwe tînin zimên û dibêjin bî şik. Emê vî yekê biserbixin.